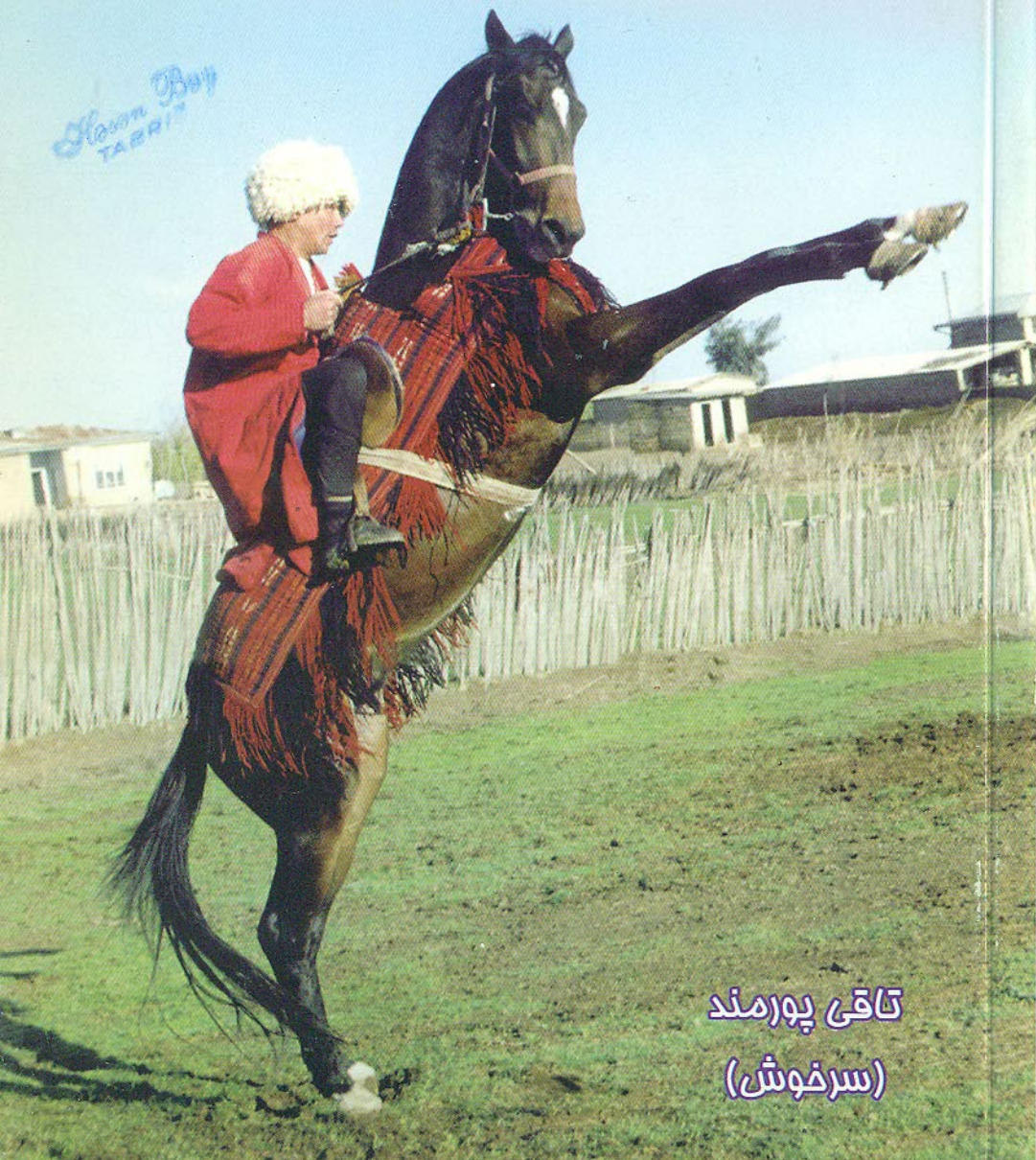

شوردان تاپیلدی

(قوشغولار و ادبی سوزلر)

تاقی پورمند
(سرفوش)

ŞORDAN TAPYLDY GOŞGULAR

TAGANBERDI (TAGY) PURMAND
(SERHOŞ)

شوردان تاپیلدی (قوشغولار و ادبی سوزلر)

تاقی پورمند (سرفوش)

شوردان تاپیلدی

قوشغۇلار

تاغان بردی (تاقی) پورمند
(سرخوش)

گنبد قابوس

۱۳۸۲

کتابینک قدرینی اوقانلار بیلر
 اونى اوقانلارینک آرتار علیمی
 حالی نینگ قدرینی دوقانلار بیلر
 اونى دوقانلارینک آرتار بلیمی
 ایکی زادی الگثرن سونگ قاچیرما
 یاغشی کتاب یا غشی دوستی ساقلاغین
 باغت دور بولار اقبال قوشی اوچورما
 پایخاسینگی کتاب اوقاب قاقلاغین
 (سرخوش)

استان گلستان، گنبد کاووس
 تلفن : ۰۱۷۲ - ۳۳۲۷۴۵
 صندوق پستی : ۴۹۷۱۵/۱۶۹
 WWW.ilarman.4t.com
 e-mail: ilarman@mail.com

- نام کتاب : شوردان تاپیلدی
- نام شاعر : تاغان بردی (تاقی) سرخوش
- ناشر : انتشارات ایل آرمان
- نوبت چاپ : چاپ اول، ۱۳۸۲
- تیراژ : ۱۰۰۰ جلد
- حروفچینی : ایل آرمان
- ویرایش : محمود عطاگرلی
- طراحی روی جلد : جهان افروز علانی
- چاپ و صحافی : گرگان چاپ افست فراغی تلفن ۲۲۲۹۰۴۴
- قطع : رقعی
- شابک : ۹۶۴-۷۸۸۲-۰۲-۵

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است

بهاء : ۱۵۰۰ تومن

تلفن مؤلف
 ۰۱۷۲ - ۳۳۴۴۵۳۳
 ۰۹۱۱ ۳۷۲ - ۲۲۰۲

فهرست

۷	ناشرینگ مقدمه سی
	تقریظ:
۸	استاد بیرام قلیچ فرزام
۱۰	استاد اراز محمد اراز نیازی
	قوشغولار
۱۱	تانیسانگ خدایی
۱۲	رمضان آیی
۱۳	حیران ایله دینگ
۱۴	ذریات عنایتی
۱۵	ناشکر گدای
۱۸	بیلبل بیلن قارینچا
۲۰	شوردان تاپیلدی
۲۱	انه دیلینگ
۲۲	تورکمن صحرا
۲۳	گۆرش دیل اوغروندا
۲۵	بیزده دیر
۲۶	چیقان گول لر
۲۶	اری سن تورکمن
۲۸	توی گلشیگی
۳۰	سوئالمالی بولار
۳۱	علم لار اؤسسہ
۳۲	ایل آزمانی
۳۳	یازاردیم قوشغی
۳۴	یاد ادر سنی

۳۶	بو دونیا
۳۷	کؤنگلوم ایسلار
۳۸	دویغی تأثیری
۳۹	اثر قالسین
۴۱	دوغری اوزار
۴۲	اوی گرک
۴۳	ایلکی چۆرکدیر
۴۴	حکیم عمر خیام
۴۵	اقبالینگ شایادی
۴۷	نه پیدا
۴۸	اوی بیقان درص
۴۹	دؤمان آیریلماز
۵۰	قدر-قیمت
۵۲	گویج لی سن
۵۳	مرد یاشا
۵۴	دالی بیلن سامسیق
۵۵	جنت داشلیغی
۵۶	آرمان قالماسین
۵۷	کویسنمک بولماز
۵۸	جوانلیق اتامیم
۶۰	عؤمور قیسغا
۶۱	یتیمشینگ داغم
۶۲	انم دیر
۶۳	قوجا دونیا
۶۵	غم باسییدی
۶۶	عارف آد بیلن

۶۷	مبارک بولسون.....
۶۸	قال آياغا.....
۶۹	قوات بردینگ.....
۷۱	بهشتینگ آغاجی.....
۷۲	قالقینشلی دیر.....
۷۴	بوغماسین.....
۷۳	کۆپ گۆچن.....
۷۵	گۆچمه لی بولجاق.....
۷۶	اوستاد نظرلی.....
۷۸	ياشلار ياغتلی بولسون.....
	يېگیت ليکده قوشولان سۇيگا دگيشلی قوشغولار
۸۱	گۆزل عاشق بولموشام.....
۸۲	دوقماچی مارال.....
۸۳	گل باری.....
۸۴	پريراد.....
۸۵	سوئا گۆزل.....
۸۶	گلمز مارال.....
۸۷	آرزوويم.....
۸۸	گۆرمه ديم.....
۸۹	جرنيم.....
۹۰	ايکی گۆزل.....
۹۱	ديلار من.....
۹۲	سوئا جان.....
۹۳	لاله قيز.....
۹۴	جان اجو.....
۹۵	عشق آدینا.....

۹۶	عبرت اوچین.....
۹۷	دهستانینگ ايچينده.....
	ادبی یازغی لار
۹۹	نوریاغدی آقا.....
۱۰۱	باہار.....
۱۰۴	قربان آقا.....
۱۰۶	عاشا بی بی آجه.....
۱۰۸	اوغولجان قیز.....
۱۱۱	مأمد قربان آقا.....
۱۱۴	خداقلی آقا.....
۱۱۶	آط، آطینگ ایه سی، سییس لر آدی.....
۱۳۷	بدو آطلار.....
	سؤراغ و جوغاپ
۱۳۸	گۆکجه یولما شاهیردان ادن سؤراغلاریم.....
۱۴۱	گۆکجه یولما شاهیرینگ ییزدن ادن سؤراغلاری.....
۱۴۵	کۆپدور گلن.....
۱۴۸	سؤیوشمک.....
۱۴۹	انه دیر.....
۱۵۰	کۆنگلوم آچیلماز.....
۱۵۲	فهرست اسامی اشخاص
۱۶۲	فهرست ترانه های ترکمنی
۱۶۳	نعت نامه (سۆزلوک و دوشوندیریش)

ئىزىنگ دقاتىنىڭزا ھۇدورلىيان الىنگىزدكى قوشغى و ادبى كېلەشىك شاھىر «تقى پورمند» يىنگ انچمە يىللاپ دۇرەدىجى لىك دونىاسىندە چكن زىمىتىنىڭ بىر بۇلەگى دىر. دىمك شاھىر موندان باشقا-دا آيراتىن اثرلر اوزوندن دۇرەدىپ دىر. يوزلرچە مىغنا تاپىدان مىنگىز شۇزلىرى اوشورىپ قوشغى فورماسىندا يا ادبى نثر صوراتدا آچىقلاپ نىڭشىدىرىپ اوزونىنگ ادبى گويچونى سىناپ گۇروپىدىر. اونونىڭ دۇرەدن تازە قىسقا سۇزلىرىنىڭ بىر بۇلەگى صحرا نىرىيەسىندە يا-دا بىلەكى ژورناللاردا يىغى-يىغى دان دوش گىلىنىار. پاىخاسا يوغرولان قوشغى لارى، ادبى دۇرەدىجىلىك لىر ھەم-دە بىلەكى اثرلرى اونونىڭ توركىمىن دىلىندە اوستادلىغىنى بىلدىرىان دىر.

۱ ما بو گزكى يىغىندىسى، يۇنەكى قوشغى و ادبى كېلەشىك بولوپ چىقار. شاھىرىنگ بىر ناچە قوشغى لارى سازا قوشولپ آيدىما اۋورولندىر. اونونىڭ قوشغى سىنىڭ حاسىيتلىرى بولسا انسان سۇيرلىك، مىھمان سۇيرلىك، علم، واطان، آغزى بىرلىك، غانىما قارشى چىقىپ-دا غارىبى قولداماق و مردلىك و يەنە و يەنە بىلەكى انسانلىق حاسىيتلردن عبارت دىر. قىسقاچا صوراتدا آيدار بولساق بو شاھىرىنگ قوشغى سىندا آراسا و پاك دۇيغولار تولقون آتيان دىر.

ح اۋىر بولسا اونونىڭ بىرىنجى يىغىندىسىنى سىزە ھۇدورلەيارس. ان شاء... گلىك-دە اونونىڭ تازەدن پىكىرلىرى بىلە تانىش بولوپ، خط ارقالى اۋز نوقتاي ناظارلارنىڭىزى يوللاپ بىلرسىڭىز.

امان قلىچ شادمەر (يازىچى و ناشر)

بىك تانگىنگ آدى بىلن

۲ وركىمىن ادبىياتىنىڭ، مىدى و روحى بايلىغىنىڭ، پاىخاسلى اۋغۇل لارىنىڭ بىرى ھەم تاغان بىردى پورمند، تاغان دوردى اۋغلى دىر. اۋل ايل آراسىندا «تاقى» آدى بىلن تانالىپ و «سرخوش» لاقامى (تخلصى) بىلن پاىمالار و پۇتيزيالار دۇردىار.

۳ دۇرەدىجى اوزاق واغت لاردان بارى كۇپ سانلى اثرلرىنى توركىمىن دىلىندە چاپ بوليان ژورنال-قازىتلىرىدە نىشردى، اوقۇچى لارا ھۇدۇرلاندىر. ايندى ھەم اۋز اثرلرىنى اوقىچى لار كۇچولىگىنە يىتىرمك ماقصاد بىلن اۋزاق بىل لاردان بارى پاىمالار و پۇتيزيالارنى كىتاب صوراتدا نىشردىپ توركىمىن ادبىياتىنا قۇشانت قۇشماق آرزوسى بار. دۇرەدىجىنىڭ ايسلەگى حاسىل بولماغى بىزىنگ ھەم دىلەگىمىزدىر. شول سىباپدن شاھىرىنگ پاىمالار و پۇتيزيالارى بارادا بىر ناچە كلام سۇز يازماغى اۋزومە بۇرچ بىلىپ، قىسقا صوراتدا شۇلارنىڭ كىبىرىنى آنالىز اتمك ماقصادىم بار.

۴ دۇرەدىجىنىڭ ھونارىنى سۇيگى لىر كالارىندا عايان گۇرمك بولبار. شاھىر گون دوغار و اورتا آسىيانىڭ خلق لارى يالى سۇيگى لىر كالارىنى پارس دىلىندە ھەم قوشغى فورمادا، غزل صوراتدا دۇرەدىپ، قۇل يازما فۇندوندا ساقلاپ يۇر.

۵ دۇرەدىجى پاىمالارىندا «سىيس» لىرىنگ ھونارىنى و قەرمان آتلارىنگ اۋىرازىنى و آطا ھۇۋاس بىلدىرىان لرى اۋىنگات فۇرمدان نىغىتاپ دىر. بىر پاىماسىندا «ناظارلى» يالى اوستاد باغشىنىڭ آيدىم-ساز اوغروندا دن خىزماتىنا اولى بەھرىپ يازان اثرىندە آد قازانان توركىمىن باغشى لارىنگ حاطارىندا قۇيۇپ دىر. دۇرەدىجى، اخلاق و مورال تاپىدان ھەم شىغىرلار دۇرەدىپ، انسانا حورمات و سىلاغ قۇيماغى ھەر بىر انسانا وظىفە بىلىپ دىر.

بییک تانگری نینگ آدی بیلن

حرمتلی اوقیچی لار، اۆز بیلشینیگیز یالی حاضیر کی یاشایان عاصیرمیزدا هر بیر حالقی اۆزباشداق ادبیات هم-ده ارته کی، قوشغی لار و داستان لاری بیلن تاناماق بولیانیدیر. ایسم تورکمن حالقی-دا عاصیرلار بویی اۆز آیدیم-ساز، لاله لر و چاغلاری یاتیرماق اوچین هوودی لر، هم-ده ینه قوشغی لاری بیلن روحی بایلیق تایدان هیچ بیر حالقدان ایزا قالمان ایسم اوستون بولوپ کۆپلرجه یازغیدلار یادگار قویوپ ادبیات صونغاتینا بورجینی اؤداندیر. بو بۆلک آراسیندا اۆزباشداق اثرلر دینگه اینسان سؤیر یورک لی شاهیرلارا درک لی بولوپ اولارینگ ادیان آلداسیندان انگسات لیق بیلن گۆز ساویپ بولمایار. اولار بیزینگ انه دیلیمیزه اولی قوراغچی حۆکمونده اوروش میدان لاردا سؤوشجنگ بۆنه کی انسان لاردان ادن آلدالاری آز دالده دیمک آرتیق هم بولوپ بیلیر. حاضیر کی یاغدایدا تورکمن ادبیاتینی ایزارلاپ گلیان موشتاق لارا «ناقى پورمند» شو عاصیردا یاشایان شاهیر تانامایان آد دالدیر. بیزینگ قارایشیمیزا گؤرأ شاهیر ییل لارچا بویوندا تورکمن دیلی نینگ آیراتین استادی شاهیر مختومقلی فراغی نینگ موشتاق لاری نینگ بیرى بولوپ استادینگ بللی گون لری و یا اونونگ آدینا یوقاری اوقوو جای لاردا قورولان قورلوشیق لاردا، گنبد شهرینده مدنیت بۆلومی نینگ آدینی گۆترن قورولتایینگ دگرلی اغضاسی بولوپ قاتناش یار. شاهیرینگ قوشغولاری کۆپلنچ اؤووت-نصیحات اوغروندا کلاسیک بۆلوملی ادبیات نشریه لرده چاپ ادیلندیر. اونونگ قوشغولاریندا و ادبی سۆزلر آدی یازان نوسغالاریندا تورکمن دیلی نینگ بایلیغی چپرچیلیک بیلن معلومات بریانی بللی بولیار. شاهیرینگ قوشغولاریندا یاش واغیتیندان باری تورکمن فولکلورلاری نینگ داپ-دستورلاری بیلن یاقیندان قاتناشیق ادیانینی دۆیسانگ بولار. سبابی اونونگ «تازه دۇران ناقلیلار» آدیندا نشریه لرده چاپ ادیلن اثرلریندن هم-ده تورکمنینگ گچن دؤوورلرده یاشایش اوغروندا یازان نوسغالاریندان مالیم بولوشینا گؤرأ بیزینگ انه دیلیمیز چاک سیز بای و بۆیسانچ لی بولماغینی دۇیماق بولار. تورکمن دیلیمیز حاضیر کی دؤوورده اؤسمائی پسه لیپ باریان زامانیندا یازیلان شبله کیتاب لار قوراغچی حۆکمونده تاثیر قویجاغینا گمان اتمه لی دال دیپ شاهیرا جان ساغ لیق آرزو اتمک بیلن تورکمن مدنیت اوغروندا آلیپ بارچاق آلدالارینا قاراشیاریس.

اراز محمد اراز نیازی (شاهیر)

بندی بیر نأچه کلام هم تورکمن و تورک شیغیرلاری بارادا آیتماغی اۆزومه بۇرج بیلیرین. تورکمن و تورک شیغیرلاری هجا اۆلجه گی بیلن یازیلیپ، آیدیم صورتدا چیقماغا یاردیم بریار. شول سبأپ دن تورکمن شیغری نینگ اوستادی مختومقلی فراغینگ یدی یوز قوشغی سیندان ایکی یوزه قولای قوشغی لاری آیدیم بولوپ خلق آراسیندا، عاصیردان عاصیرا خازینا بولوپ دیر. اولی عالم لارینگ تحقیق لارینا گؤرأ، تورکمن و تورک شیغیرینی یازماق اوچین دینگه هجا اۆلجه گی میناسیپ دیر. شول سبأپ دن تورکمن دیلی نینگ فونه تیک قورلوشیق لارینی عروضی اۆلچگ بیلن قوشغی یازماقدا قین چیلیق دۇرأپ یازیلان قوشغی لار طبیغی یاغدایدان اوزاق دوشیار و شاهیر چاره تاپمانی عروضی اۆلچگ بیلن شیغیر یازجاق بولسا، عرب و پارس سۆزلردن پیدالانیار.

سۆزوم سۆنگوندا سوبجی آرزو آرقالی بییک تانگری نینگ برن گویچ لی تالانتی بیلن دۆره دیجی ینه-ده تورکمن ادبیاتینا خیدمات ادیپ، انه دیلینگ اوغروندا دۆره دن قوشغی لاری و سره گلن سۆزلر آدیندا یازان قول یازمالارینی دا چاپا یتیرپ خلق آراسیندا یایراتسا، ادبی و مدنی و تاریخی میراثیمیزا قوشانت قۇشار دیان پیکیر بیلن اوستونلیک آرزو ادیارین.

بیرام قلیچ فرزام

(یازیچی)

تانیسانگ خدایی

تانیسانگ خدایی دۇغرى يۈرگەن
ايمانينكى درگاھىنە گۈيچلىك
خيرينك يتسين كىسمە خلقى چۈرگەن
تۈت قۇلۇندىن يېقىلانى ايشلىك

مسكىنى گۈزۈنگەن ساوما باشارسانگ
قادىر الله اۈزى ياران دىر سانگا
ايل ايچىندە آيىرايلى ياشارسينگ
رحمت ياغمير ياغيپ باران دىر سانگا

برمك بىلەن دولت مالينگ اگىلىمىز
بىرىنە اۈن بۇلۇپ گلر يىرىنە
قىسغانچ ادام ايل ايچىندە بگىلىمىز
كۇپ گۈرۈنلر بىلر گلىپ سىرىنە

يالانگاجى دۇناپ بىلىسنگ دۇن بىلەن
يا قىشيق چاتمالاۋى سالىپ برسنگ
اۈزۈنگەن آغىر ھەم بۇلسا اۈن بىلەن
بىر جوان يىگىدە بۇي آلىپ برسنگ

يا ادام بار كۇپ چاغالى زادى يۇق
ايچىك چايى قاينى ايمىگە نانى
اۈزى انسان ھىچ دفتىردە آدى يۇق
اۈتەنجىندىن يۇقدۇر ھىچ يردە سانى

بىلە انسانلارينگ تۇتسانگ ايلەن
كعبا گىتمەك انسان سانگا نە حاجت
اۈقئادىم يازىلان عارف دىلىنەن
كعبە ياقىنىنگدا مسكىنى تاج ايت

كعبا گىتمە دىيەن، گىتمەزەن ايلكى
سرات دۇغانينگا، ياقىنلا - يادا
انەنگ - آتانگ، قاينينگ غرىپ دىر بلكى
«سرخۇش» سەن بى درك يۇرتماغىل آدا

رمضان آيى

اۈچ يۈز آلتىش گۈندە، اۈن ايكى آيىدا
رمضان آيى دىر آيىنك ياغشىسى
مۈج اۈرار مەرۈت انصافلى بايىدا
ھەت ادر يۇقلا بايىنك ياغشىسى

دۇغرى دۇرار تۇيس مسلمان خدایا
آرازا تۇتارلار بايىدان گىدايا
مىۈمن قۇللار بارار اۈل ياغشى جايىدا
جنت الماۋادىر جايىنك ياغشىسى

غفلت اۈقۇسىندىن تۇرغۇل، گچرسەن
آجال اۈقى گلسە نىرأك قاچارسەن
آخردا اۈلۈمىنك زھرىن ايچرسەن
ظلمات ايچىندە دىر سۇۋۇنگ ياغشىسى

سۈيۈتخۇر قۇۋانماسىن يىغان مالينا
تۇبا اتسىن نظر تىكىپ سالىنا
آغلاسىنلار رمضان آيىدا
قرآن نزول بۇلان آيىنك ياغشىسى

عزيز گون لنگ فضيلتين بيلسه لر
 عزيز آيدا اومورله مان گولسه لر
 مسكينه « سرخوش » تك يورك ديلسه لر
 ذوالجلال دان يتير يايىنگ ياغشى سى

حيران ايله دىنگ

بار الها عرضيم بار دير شانينگا
 قدرتلى ايشينگه حيران ايله دىنگ
 گورونمز سن باراي دىيسم يانينگا
 منى گرديشينگه حيران ايله دىنگ

دولت مالين گاهى بريپ زيادا
 گاه قويارسن بير اشك سيز پيادا
 نيچاينىنگ گوزونى پانى دونياده
 خوش گونى گوركزمان گريان ايله دىنگ

بيرينه بريپ سن زيورى، زرى
 بيرينه بريپ سن اق مايا، نرى
 بيرينه بريپ سن قيجالات درى
 حكمت بيلن خانا ويران ايله دىنگ

بيرى غريبلىقدان چوره گه زار دير
 بيرى قان دوكمانى اوزى خونخوار دير
 بيلمن غريبلاردا نه تقصير بار دير
 خوش گونى گوركزمان سيران ايله دىنگ

بيرى يوگ استيندا بوگولپ بىلى
 بيرى پولون ساتپ اغلدار اىلى

بيرى نينىنگ گرشيندن دوشمه يار پىلى
 اىنى سىردىرپ گريان ايله دىنگ

يارب اوزونى غريبلار رحىم ايله
 كرملى دريانگا بارين سىم ايله
 « تاقى سرخوش » اوتور تور-دا پاھىم ايله
 ايشله مانى دىيمه حيران ايله دىنگ

ذريات عنايتى

قادر الله قدراتينگدان، يارادىپ سن بارچا زادى
 كرمينگدن خوش ايله يىپ، مرحمت قيل كونگول شادى
 شادليغىمدان توتوپ تولى لار چاغيرماغا ياقين يادى
 غريب كونگولوم ايسله گى دير، اوغول ذريات عنايتى

ديله گيم دير بيرجه اوغول، يونه عقل-هوش لى بولسون
 ابل خيرينا اديم ادىن، سوز قيليجى گويچ لى بولسون
 دايخان بولوپ مال ساقلاسين، حلال چورك ايشلى بولسون
 يارب سندن بولسا يرمان بيرجه اوغول كفايتى

بير زمان لار اوز گونومه، پيكير اديپ قان اغلارام
 گچر بوگون دىپ گاهى، دالى كونگولومنى چاغلارام
 خوجا ايشان پيرىم دىپ، مريد بىلىمنى باغلارام
 بيرجه اوغول بولار درمان، غريب كونگولوم شفاعتى

ذريات سيزينگ ادى يىتر، گويأ دونيا گلما ن يالى
 ايكي گوزى يومولاندا، دارغا پ گيدر بيغان مالى
 نيتلى قوش كعبا يتسه، « سرخوشينگ » هم بللى حالى
 اميدىم كوپ رحمانىمدان، بودور بندانگ حكايىتى

ناشكر گداي

كۆپ اۆتۆملى يۇل اۆستۈندە بىر گداي
ناشكرلىك اديپ دىيىدى: اى خىداي
اغلاقمىشلاپ ياراوسىزلىق حال بىلن
گىچر عۆمروم اليم سىرىپ سال بىلن

بى دولتلىك پىلىنگ سامانى بۆلۈپ
تۆزىيار من هر گۆن سارالىپ سۆلۈپ
بىر عۆمۇرلاپ دۆزدۈم گۆزۈمى سۆزۈپ
بىر بالىق تاپمادىم دريادا يۆزۈپ

زار اديپ سن بىرجه دىشىم چۆرەگە
نە زىيانى باردى بىرسىنگ درەگە
قاپىلار آغزىندا كۆپ زمان دۆرۈپ
قاويدىلار ناچەسى سۆۈۋىبان اۋرۇپ

چۆپرۆك چىقدى ايشىن ارشىم اۋزالدان
پايىم يۇقدۇر مېنىڭ سۇنا گۆزلىدن
بردىنىڭ خىلقا مىدام ياغلى بۆرەگى
نە بۆلاردى مانگا بىرسىنگ چۆرەگى

عۆمرومدە بىر تازە تۆيە گىرمەدىم
تىكىنىدىن قۇرقۇپ بىر گۆل تىرمەدىم
نظر سالغىل ترەزىنگە اى خىداي
بارلى اتىدىڭ بارچا خلقى، من گداي

قىزىنار من قىشدا يۆرك اۋدۇما
دۆشك بۆلار قارلار ساغرى بۇدۇما
آزاشىپ من دۇغرى يۇلا سالمايدىڭ
من پاخىرى نظرىنگا آلمادىنىڭ

خۇكوم اتىدى جىرايىلا اول خىداي
ايش اۋغرونى بىلسىن ناشكر گداي
دۇنيآيە دگرلى باردىر مائاسى
قاچغىن گونى ايشدىر شۇ دۇر خاواسى

لېك دىپ آيتىدى رېتىڭ سۆزۈنى
اول مىسكىنە قاراپ دىيىدى يۆزۈنى:
دۇغرى يۇلدۇر حق جىلىلىڭ يۇللارى
بىر ادىم گىل حق ھم گلىسىن اۋنلارى

اخلاص بىلن تانا بىلسىڭ جىلىلى
قۇدرت بىلن گۆيچلىدىرر ذلىلى
بارچا زاد بىرن دىر خىلقا خالىقى
تور آتماسانگ تۇتۇپ بۆلماز بالىغى

ايشلەماگە الىڭ، گۇرماگە گۆزۈڭ
بىرىلدى دىل ياغشى سۆزلەگىل سۆزۈڭ
آياقلار بىرىلدى دۇغرى يۇرماگە
عقل - ھۇش بىرىلدى دوران سۆرماگە

گۈز بىرلىدى بۇلسۇن يۇلتۇگى چىراغ
گۈيچ - قۇت بىرلىدى ايشىنگە ياراغ
بىر قىسىم تۇپراق دىر اصلىنگا پىكرات
مخلوق سن اى بدباغت خالق شكرات

سن تۇپراغا دم بىرلىپ جان ايندى
نىچىك بۇگۈن رېدن نۇزىنگ سىندى
گېمىنگ رزقى يىتمان جانى آلىندى؟
بۇ گىنگ ساراي، سىزىلر اوچىن سالىندى

بىزىنگ ايشىلرىمىز احسان سىز بۇلماز
بىزىنگ ساچاق لارمىز مېھمان سىز بۇلماز
قاپىنى ياپمازلار ساقلايانىمىز
ايىمىك دىن قۇتارماز بىزىنگ نانمىز

اقبالىنگ شايدى بار دىر قۇلۇنگدا
دايانغىل گۈيجۈنگە ساغ ھم سۇلۇنگدا
قىمات قۇيغۇل لارلىنگە گۈزۈنگە
ناشكر سن قارا چكىگىل يۈزۈنگە

گىچ بۇلانى بار دىر سىندە اى گداى
زار آغلار سن ىنە نىلە سىن خداى
كۇپ گىچە دىگرلى عقىلىنگ - رايىنگ
چكىن زىمتىنگە يىتىشر پايىنگ

ايشىلەيان ادام لار يىتر پايىنا
دۈشك سالار قىشدا ياتچاق جايىنا
سبآپ بۇيسانجى دىر قۇلۇتىنگ گۈيجى
ايشىلرىنگ جانىنا بۇلياندىر ايىجى

كرىمىنگ ساچاغى آچىق دىر، يايىنگ
ايشىلتىنگ عقىلىنگى آلارسىنگ پايىنگ
حقىنگ نۇرى ياغتى بىرر جاھانا
يالتا بدباغت اتمە ناحق باھانا

شادلىق بۇلان ىردە چكىمە گىل غمى
رېتىنگى يادلايىپ خۇش گچىر دىمى
حقا غۇنچا بۇلۇپ آچىلسانگ باغدا
يىتىشر دادىنگا قىستانان چاغدا

دامجا - دامجا سۇودان دريا دۇرەنر
يىتىگى گۈزلەسنگ آخىر گۇرۇنر
ايشىلە «سرخۇش» قناعتا بىركىت
الله دان بىركىت سىندىن حركىت

بىلىل بىلن قارىنچا

بىر بىلىل باغىندا بى قىرار بۇلۇپ
سايرادى خۇش آواز صداسى بىلە
بوسىتاتىنىگ ايچىندە غزل لار دۇزۇپ
آيدىشىدى تۈيدۈگىنگ جىداسى بىلە

خۇش بۇلۇپ بۇ باغدان اۇل باغا اۇچدى
تا مغشوقى قىزىل گۈلە يىتىشىدى
شۇندا بىر قارىنچا ناظارى دۇشدى
چكىر زىمت جانىنىگ پىداسى بىلە

گۆردی دأنه دىپ اۇرۇنيار هر يان
شۇ صُحبتلر بۇلدى اۇل حالدا جريان
چهچه اۇرۇپ بىلبىل سۇزلەدى غريان
طاووس تىك ناز اديپ اداسى بىلە

مغرور بۇلۇپ دىيىدى: نادان بى خابار
بۇ خۇشلۇق چاغى دىر ايله گىل ناظار
ايشلە يىپ عۇمرۇنگى گچيرمه هدر
يۈزلىشىدى قارينچانگ نداسى بىلە

بى دىرك آلدانما بۇ گچير واغتا
خۇش بۇلۇپ قۇوانما بۇ تازە راختا
آزىغىنگ بۇلماسا دۇشرسىنگ ساختا
خزان گىلر باهار وداسى بىلە

واى دىر سنىنگ گۆنۈنگ قىش گىلن چاغدا
ياپراقلار دۇكۇلر گۆل قالماز باغدا
اما مىنگ چۆرە گىم شۇندا هم ياغدا
تاپىلار هر كىمه پداسى بىلە

اۋى بىلن انبارلار سالغىل اۈزۈنگە
بار دىر قىش هم قۇوانماغىل يازىنگا
جۇغاپ بىردىم سنىنگ دىين سۇزۈنگە
ساودا ادر «سرخۇش» خداسى بىلە

شوردان تاپیلدی

يىتىگىم بار دىيپ كۇپ ىرى گزىدىم
گۆزلەيان يىتىگىم شوردان تاپىلدى
ايلكىلر تاپمانى طامامى اۈزدۈم
آخىردا ايسلەگىم زۇردان تاپىلدى

مىنىنگ گۆزلەيانىم ساچلارى شاهمار
يا آوادان قاشلى گۆزلرى خۇمار
يا دۇشۈنە چىقان آلمان دىر انار
هېچ بىرى دال اكن تۇردن تاپىلدى

يىتىگىمى قارا ىر دىپ گۆزلەدىم
آقغىن چۇقۇر ىر بۇلانىن دۆزلەدىم
سۇۋ ىرىنگ انەسى دىيپ سۇزلەدىم
آلتىن دۇكۇلنىمىش چۇردن تاپىلدى

دۇنيادە تانىلان تۆركمىن ھالىسى
اۋنى دۇقان گۆزلرىنىگ يالىسى
تاپىلارمى اينچە بۇرنۇنگ شالىسى
خىران بۇلۇپ گزىدىم زۇردان تاپىلدى

تۆركمىن صحرا بركتلى چۇللى دىر
دۇقماچى قىزلارى چپر اللى دىر
قامىش قۇلاق تۆركمىن آطى بللى دىر
بۇلارىنىگ بارىسى شوردان تاپىلدى

دره لردە چىقان سـوئار اوتلارى
ساقلاياندير يىلقى لارى - اطلارى
داغ گووسوئندن اۇنر بايلىق قاتلارى
اۇلى داش ماغدانى شوردان تاپيلدى

چيراتان، قاتى باش، يانداق، قوش گۆزى
دمير تيكن، گۆيول درمان دير اۆزى
درمان اوتلار كۆپدور «سرخوشينگ» سۆزى
قوش قونماز، قونگور باش، شوردان تاپيلدى

انه دىلىنگ

دىلىنگ انه دىلىنگ يارماسا دىلىنگ
اۇل دىلدىن دىل بولماز شوئى هم بىلىنگ
سايراماز هيچ بىلبىل غونچا گورمه سه
گلىنگ غونچا گوله شاد بولۇپ گولونگ

الينگدن گلايسه انه دىلىنگى
سوو بريپ ساقلا سن غونچا گولونگى
قوجورينگ غايراتينگ بولاسا اگر
ساوماغيل گوزونگدن گوزل ايلينگى

انچه مه يىل بولدى دىلىمه ظولوم
هر ياغداي بولسا - دا قاقيلمaz كولوم
اجه سين چاغيريپ «مامان» ديه نه
نامه آد داقجاغين بيلمه يار ديلم

گوشاپ دۇران سيغيرا هم باقارسينگ
اۇل هم اصلين ييتيرمائي «مو» ديپر
توركمن ليگنه قينانيان هم تاپيليار
ايكى سانى دييجك بولسا «دو» ديپر

پارس دىلى شىكر دير دىپلر اوزال
هونارلى توركده هم تاپيلار غزل
شكره شكىم يوق سويجى دير اق دير
هر كيمينگ اوز دىلى ايلينه گوزل

«اصلين دانن كافرا» دىيىلىشى يالى
هر ياغدايدا توركمن دىلى قورلايلىنگ
بيله ليكه دؤستلار «سرخوش» بولوبان
لاي باسان چشمانى قازىپ دورلايلىنگ

تورکمن صحرا

بركتلى قارا دارى توپراغينگ
باردير سنينگ تورکمن صحرا دوشونگده
ميوه سين قوجاقددا ساقلان ياپراغينگ
گور جنگلينگ كۆپدور داغينگ باشيندا

اق مايا چوكوبان قيشينا داغا
قايدير ياندير نازى بىلن يرلرى
شاغلاپ گلن سوولار درماندير باغا
شاد ادياندير سازى بىلن سرلرى

بىر ياننىڭ جىڭل دىر، بىر ياننىڭ بايىر
جىڭلىنىڭدىن ئۇنىر آغاچ ھىم تاغتا
بايىرىنگا بىتتەندىر قىرتغىچ ھىم چايىر
دۇشۇڭگە اكيلىار بۇغداي ھىم پاغتا

دۆلى دىر بايىرلار قۇيۇندىن
يىلقىسى ھىم باردىر شاخلى مال لارى
اۋرىاندىر ھىم كىمىنىڭ چوپان اۋيۇندىن
ساناماقدان كۆيدۈر دۇيانىڭ سان لارى

يۈزلەرچە بار تاويىق ساققلانان جاى لار
سالىندى گۇۋوسونىڭدە گۇرك بىرر چۆلە
اۋنلارچا اۋن، پاغتا كارخانا باي لار
دىكلتىدى بىزك دىر آسفالتلى يۇلا

اگسىلمەسە گىرك ملە چۆرەگىنىڭ
سەببى بىر كىت ياغان صحرا دىر
«سرخۇش» بولۇپ دىرى ساقلا يۈرەگىنىڭ
تۈركمىنىڭ آلنىندىن دۇغان صحرا دىر

گۇرۇش، دىل اۋغۇرۇندا

مىدنى مىراثى بار دىر ھىم ايلىنىڭ
قىماتى كۆپ بۇلار ايللەر دىلىنىڭ
گچمىشىنىڭ گۈن يالى ياغتى دىر تۈركمىن
قالقىنىسىن انە دىل بىر كۆشە بىلىنىڭ

تۈركمىن دىلىنىڭ آتاسى دىر پىراغى
ياقدى گىتىدى اۋچىمىز - سۇنمىز چىراغى
آچىق اللى لىرى چىقاردى عارشى
مىنىدىرىبان سىخى لارا بۇراغى

اۋتىن عارفلاردان عطار بار جامى
عارفلانىڭ عارفى مولانانى نامى
بوالخسەن خەرقان، شىمسالدىن حافظ
بايزىد، پىراغى عىرفانىنىڭ نامى

بۇلار اۋز دىلىنىدە قۇيىدى لار ائىر
علمىنىنىڭ شىمالى دونىادە اۋسىر
ايدىگىسىز قالاندىر انە دىلىمىز
«يىتىم چاغدا اۋزى گۇبەگىن كىسىر!»

پارس، عرب، اۋرس ھىم قاتىشىپ دىلە
سايلاسىن عالم لار اۋتۇرۇپ بىلە
الىپبى خارپىنى تازەدىن دۈزۈپ
تىكىنلى بۇستانى دۇندىرىنىڭ گۈلە

يىمىسى اتمەن يۇرىشىنىڭى ھىم حالدا
گۇرۇش دىل اۋغۇرۇندا دىگىسىنىڭ چالدا
انە دىلە «سرخۇش» ايلەگىل تالاش
نتىجە ايتىرسىن بىر ناچە سالدا

چیقان گوللر

طبیغاتینگ نۇرى دۆشۈپ، حقینگ نظر سالان يۇردى
يارب دىپ دايخانلارمىز، پاختا يره آزال اوردى
قىش آى لارى قار اۆستۈتە، قارلار ياغيپ قيردى قوردى
ايندى بولسا باهار گليپ، ياشيل كۆينك گيدى چۇللر

خزان گليپ دۇكأيسە-دە، ياپراقلار ين بارچا باغينگ
يا سولۇرسا مۆشك قوقبيان، اوتلار ينى نرلى داغينگ
ايندى بولسا سايرار بيليل، گولۇستانا باران چاغينگ
گۆرر سن باغلار ايچيندە، ايسلى قوقلى چيقان گوللر

چوپان تۆيدۆك چالان واغتى اۇرأ گيدر قۇيۇن قۇزى
قارآ انانگ گۆزۈتدە دير، قيرقيم بولسا يۈتگۈتگ يۇزى
چاروالارمىز سير ادrlر، باهار آيى داغى دۈزى
چۇل صحرايا چيقيپ گۆرسنگ، كۆيدور يىزىنگ توركمين ايللر

آطچاپغىلى تۇيلارمىزدا، سازاندالار سازين چاليپ
قارآ جوان شادلىق ادر، يۈرەگينه جۇشغۇن ساليپ
ياز پاصلى يىنگ وصفين آيدار، «ناقى سرخۇش» قالام آليپ
بيليل گويأ تكين سايرار، باهار آيى ياغشى ديللر

آرى سن تۆركمن

تۆركمن ليگمى بۇيسانچ بيلن آيدار من
دۇنيا خلقى تانياندىر تۆركمن من
آصليم آرى، اۇغۇز خان دير كۆكۆمىز
هر مكاندا هر ياغدايدا اۆركمن من

بىز دە دير

ايرانينگ يۇردۇندا تۆركمن چۇلۇندە
جرنلر قاچارلى دۆزلر بىزدە دير
چاغاتلى قۇللاردا چۇبان اليندە
تكە قۇچلى اۇربا يۇزلار بىزدە دير

ياغتى اديپ يالقيمىندان جهمانى
قۇرجالانگا سالان عشقینگ نهانى
هر ناچه قۇيۇلسا آز دير باهانى
آيا دۇغما ديين يۇزلر بىزدە دير

آدلانىپ هالى سى دۇنيادە بللى
قاميش قۇلاق آطى آوادان تىنلى
بۇيسانمالي تۆركمن سن بيلن مىنلى
ميهمانى سيلايان دۆزلر بىزدە دير

رحم اتمانى جئاد كسر باشينگى
قۇيماز قاراماغا دگره داشينگى
بۇيار قىزىل قانا گۆزل لاشينگى
قان دۇكمان اۇلدۇرن گۆزلر بىزدە دير

ياز پاصليندا گۆلۇستانينگ گۆل لرى
سايرادار كأكيليک هم بيليل لرى
«سرخۇش» بۇلۇپ يشار تۆركمن ايل لرى
ديلى حامراق ياغشى سۇزلر بىزدە دير

قۇجۇر - غايرات سۇزى گلايسە آرا
تۆركمەن ايلى دۇشەر ايلكى يادينا
هر تاريخچى يازان بۇلاسا گرگ
بىر ناچه صاحپا تۆركمەن آدينا

تۆركمەن اينانجانگ دىر، بۇش بۇلار بۇيىنى
اينانار بىر يۇلا گيتسە آطينا
يۇنە ناماردليغى گۇرايسە گۇزى
سالياندير ناماردى يرينگ قاتينا

تاريخ بۇى سراتسنگ شۇهرات دىر، آد دىر
گچميشينگ ياغتى دىر، آصلينگا بۇيسان
سۇزۇندىن، گۇزۇندىن تانيلا تۆركمەن
آرى سىن نسلينگە پىكر اديپ اويسىن

قاميش قۇلاق، بۇيىنى اينچه آط بيلن
تانيلا دۇنيادە الوان هالىسى
ساواش گۇنى دۇشمان بيلن آتيشان
كۇپدۇر بايرام خان تىك جنىد يالىسى

سخى لىق بايىندا تاپىلماز تايبى
چۇرەگى، ساچاغي آچىقدىر يايىنگ
اۇزاق گىجەلرينگ يارى هم بۇلسا
ميهمان بۇلۇپ بارسانگ، آلارسينگ پايىنگ

مشغول بۇلۇپ گزر الميدام ايشده
دايخانچىلىق اۇلى كارى بۇلياندير

دۇيە، سىغىر، قۇيۇن، آط - يىلقى سينا
اۇغۇل - قىز، عيالى يارى بۇلياندير

اۇقيبى الله غا، يالانى بۇلماز
اينامىن سىرمايا بىلر سۇزۇنە
اوياتلى بۇلاجاق بۇلسا هر يردە
بۇ صفتى كملىك بىلر اۇزۇنە

كۇپچۇلىگە پىكر اديپ اوتۇرسانگ
هر بىر ايلينگ اۇنگادى بار، اربدى
آرادان اربدى سايلاپ گۇترسنگ
تۆركمەن بۇلۇپ قالار ايلينگ سىرمىدى

قارى جوان «سرخۇش» بۇلۇپ گزياندير
هيچ بىر ايلدە بۇلماز تۆركمەن تۇىلارى
كۇشك دىپ سالياندير خانلار، سۇلطانلار
كۇشكە برىمىسىز دىر آقجا اۇىلرى

تۇى گلىشىكى

تۇى گلىشىكى بۇلار دۇتار هم قىجاق
يىگىتلىك ايسلەگى اينچه بىل، قۇجاق
آغاچ اۇيۇنگ بۇلسا قايرا چۇلۇندە
قىش قىزىنماق اۇچىن گرگدىر اۇجاق

تۆركمەن تۈيۈنلەردە ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە
شۇرتا سۆز يولباشچى، كۆپ ئۆيىدە ئۆيىدە
مەدنى مېرئەت قۇرساقدا ساقلاپ
شاھىرلار ھەم قۇشغى ئۆيىدە ئۆيىدە

گۈل - قىز ھەم بۇلار تۈيۈنلەردە گۈلشەن
گۈل - قىز ھەم بۇلار تۈيۈنلەردە گۈلشەن
گۈل - قىز ھەم بۇلار تۈيۈنلەردە گۈلشەن
گۈل - قىز ھەم بۇلار تۈيۈنلەردە گۈلشەن

ئۆتۈرۈنلەردە ساچاق باشىدا ئۆتۈرۈنلەردە
ئۆتۈرۈنلەردە ساچاق باشىدا ئۆتۈرۈنلەردە
ئۆتۈرۈنلەردە ساچاق باشىدا ئۆتۈرۈنلەردە
ئۆتۈرۈنلەردە ساچاق باشىدا ئۆتۈرۈنلەردە

بىز بىر تۈيۈنلەردە بىز بىر تۈيۈنلەردە
بىز بىر تۈيۈنلەردە بىز بىر تۈيۈنلەردە
بىز بىر تۈيۈنلەردە بىز بىر تۈيۈنلەردە
بىز بىر تۈيۈنلەردە بىز بىر تۈيۈنلەردە

بىز بىر تۈيۈنلەردە بىز بىر تۈيۈنلەردە
بىز بىر تۈيۈنلەردە بىز بىر تۈيۈنلەردە
بىز بىر تۈيۈنلەردە بىز بىر تۈيۈنلەردە
بىز بىر تۈيۈنلەردە بىز بىر تۈيۈنلەردە

شۇنداقلا تۈيۈنلەردە تۈيۈنلەردە
تۈركمەن تۈيۈنلەردە تۈيۈنلەردە
مايا - گۈل، ئۆيىدە تۈيۈنلەردە
« سىز خۇش » بولۇپ دۈستلار گۈلۈشسە گۈل

سۆھبەتچىلەر

يىللىق دۈر پەسلى بار: ياز، تۈمۈس، گۈز دۈر
بار دۈر قىش ئۆيى ھەم شۇلاردان ئۆيىدە
گۈز - قىش ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە
يازلىق دۈر ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە

ياز ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە
مىوۋە ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە
مىوۋە ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە
سۈلۈك ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە

فەسلىق بار دۈر پەسلىق، ئۆيىدە
قار ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە
ياز ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە
دۈر ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە

تۈمۈس ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە
ياز قۇيۇن سۈيۈنلەردە ئۆيىدە
يالىدىراق يىللىق دۈر ئۆيىدە
تۈمۈس ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە

گۈز ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە
يالىدىراق دۈر ئۆيىدە ئۆيىدە
گۈز ئۆيىدە ئۆيىدە ئۆيىدە
چۈشۈرۈش دۈر ئۆيىدە ئۆيىدە

پاصیل لار واغتيندا بارچاسی ایشلی
حکمتی بار بیر-بیرینه دگیشلی
«سرخوش» بولۇپ گچیر باش گونلوک یازی
سولماجاق یوق آخیر سولمالی بولار

علملار اؤسسە

اقرارینگ بولماسا گیرمرسینگ سانا
ایلکی دن دیلینگه بولمالی قاییم
سوزونگه اعتبار بولماسا جانا
اود سالار یانیدیرپ کؤیدیرر داییم

بیر کیشینگ عیالدا پارخی پایخاسی
بولمالی سبابی دایاو دیر گویچلی
اوورمانگ یرینه باشدا تاخاسی
بولیانیدیر ار کیشی المیدام ایشلی

عجیزلیک سبابیدیر هر یاوزلیغا
سبابی عجیزلر گویجی یتمانی
اقرارینی سالار پیس قاویزلیغا
یوزلەنر یالانا ایشی بیتمانی

یالان اربت اوغورلیق هم گتیرر
اوغورلیق یۇنه بیر یول کسمه دالیدیر
بیر ناچه سی گزر سؤودا یولوندا
انصاف یاددان چیقسا اول اؤسمه دالیدیر

کمچیلیک آیریلار علملار اؤسسە
یالانا عالملار باهالار برمز لار
علم آرقاسیندان بیلیم لار اؤسسە
بیلە ایل ایچینده یالان گورمز لار

یالانا سبابیدیر ینە بیرجه زات
مال یاغدا یی دوغرالماسا ملتینگ
مدنیت اؤسسە اولکامیز آباد
«سرخوش» شول یاغدا یی گورمز دلتینگ

ایل آزمانی

ایل آزمانی باشا بلا گلیمز میش
آجال یتمه سه یاتان اولمزمیش
آرچا، تورونچ باغی ییل بوئی میدام
باشیل اووسوپ هر یاغدا یی سولمازمیش

یولداشی هر کیمینگ نیتی پالی
سایغارماق قین بولدی ساغ بیلن دالی
گیدنیدر ارادان رحم هم شاپاقات
قاتیشدی حاراما کؤپلرینگ مالی

قناعت آیریلیپ برکت گیتدی
جوھیت بازاریندا انصاف هم بیتدی
یول اوچین بیر ناچه بای سیران سامسیق
پیکر اتمان سوتگوننا وجدانین ساتدی

نأچەلرى سۆلۈك صىپات بولۇپدیر
ياپىشان ادامنىڭ رنگى سۆلۈپدیر
خدايا، وجدانا قارشى دۇرانلار
كسىل بولۇپ آرامىزدا دولۇپدیر

كۆپ ياشايان بىلمىز ايللرى گزمان
دايخان چىلىق بولماز، ير يوزى قيزمان
سخى بولۇپ غريبلارى قوللاغىل
گرملى دريادان اؤمىدىنگ اؤزما

«تاقى سرخوش» سن وجدانىنگ قولى سن
محبت بۇستانىنگ غۇنچا گۈلى سن
گچمەجك تاپىلماز پانى دۇنيادان
بىلمەدىم من دۇنيا نيچىك لولى سن

يازاردىم قۇشغى

بگەنيپ بير زمان يازاردىم قۇشغى
قۇشغى يازماغىنگ هم بار ايدى عشقى
شاهيرا اركين ليك اولى مايا دير
اؤمۈرلى هوادا نيله سين كۇشكى

دۇيغى خاص گرك زات بۇلياندير ايلكى
شاهيرا قۇشغى دير بايلىغى ملكى
اينام يوقدور ملكه مالا آيريلار
عاصيرلار چا قالار اثرلر بلكى

يازانلارى ايله دگيشلى بولسا
طالاپ دن حاقى گنگشلى بولسا
قالامى اثرلى بولار شاهيرىنگ
ايله يۈرك ياقىپ ينگيشلى بولسا

ايله تائير قۇيار شاهيرىنگ سۆزى
داغ باسار يۈرەگە يانديران كۆزى
بىلن كۆيدۈر يۈنە آشا گىتمانى
ال چۇيمالى ايلكى كۆزۈنە اۈزى

يازىجى - شاهير دير يول يۇردا باشى
گۆز دير - ايل باشلىغى، شاهيرلار - قاشى
هر كيم اۈز ايشىندە پاىخاسلى بولسا
قارى قارتانگ جوان، پارخ اتمز ياشى

شاهير بۇيسان يازان خاطىنگا بۇيسان
گچمىشىنگە تۈركمن آطينگا بۇيسان
«سرخوش» سن دايخان هم مالدار سن اۈزۈنگ
گۈك ياشىل صحرادا اۈتۈنگا بۇيسان

ياد ادر سنى

اۈزاتما دوست دىيپ الينكى هر يان
نأچەسى دوست دىيپ مات ادر سنى
ياقىبان يۈرەگىنگ ادرلر بريان
گچيريپ مۇزمن دن حاد ادر سنى

يىلسەلەر يانينگدا بارليغىن پۇلۇتگ
بۇلارلار اول زمان خىزمىتكار قۇلۇتگ
اگىيىلدىپ يانينگدا قىماتىن گۇلۇتگ
ارتىقماچ گۇلۇدن دىپ باد ادر سنى

عقلىدان آراشپ ھۇۋاسە گىتسنگ
ھۇۋاسە اۇلاشپ گۇزلردن يىتسنگ
سايفارمان سۇنگۇنى اربىت ايش اتسنگ
قۇتارىپ پۇلۇتگى لات ادر سنى

بۇشادىپ جۇبىنگى تاپماسانگ پۇلۇتگ
اۋردىك، غازلار اۇچۇپ بۇش قالسا كۇلۇتگ
قارامان گىدۇسنگ ساغ بىلن سۇلۇتگ
ورشكىست بۇلدى دىپ آد ادر سنى

باغتينگدان عيالىنگ وفالى بۇلسا
اگر-دە قاينى دان گۇل يۇزى سۇلسا
بار بۇلان مۇشقىت باشينا گلسە
ينە-دە باشارسا شاد ادر سنى

ساغ بۇلۇپ ياشاسىن دۇستۇنگ نىچەسى
حلال سۇيىت امدىرىپ اۋزال اجەسى
يادىندىن چىقارماز گۇندىز گىجەسى
«سرخۇش» بۇل دىيىبان ياد ادر سنى

بو دۇنيا

دۇنيانىنگ دۇبىۋنە اۋىلانشىق اتسنگ
يىلدىرىمىم تىك بۇلۇپ گىچر بۇ دۇنيا
اصلينا گۇز تىكىپ نىتىجىا يىتسنگ
قارىماز، ھىچ اۋلىمىز گىچر بۇ دۇنيا

بىللى بىر قىمات يۇق بىر ذرە واغتا
عۇمرۇتگ كۇپ آزلىغى باغلى دىر باغتا
تۇتدۇرماز مۇنسنگ-دە سلىمان تاغتا
يىتدىرىمىز ال بىرمىز قاچار بۇ دۇنيا

آجال بىر صياد دىر دۇزاقلى، تۇرلى
قىزىقلى بازارى مرجىنلى، دۇرلى
شاد ادر غم سالار شىرىنلى، شورلى
بىر گۇن قانىنگ دۇكمان ايچر بۇ دۇنيا

انسانىنگ آخىردا ماتاسى، مالى
اۋتىكى گىز قامىس دىر تۇرمەسى، شالى
گۇرر سىن آدامزاد شىلە بىر حالى
ھەر كىمىنىگ دۇنۇنى بىچر بۇ دۇنيا

عزرا بىل جانىنگى آلمانقا تىندىن
عقلىنگى آلماندىر كۇپ زمان سىندىن
عرضىمى اشىدىنگىز نصىحت مىندىن
يادگار قۇيانى سىچر بۇ دۇنيا

«تاقى» سىن خۇش گىچىر باش گۇنلۇك يازى
رۇخۇنگا داماق ات آيىدىمى سازى

دۆنیانی اریدر هیـدروژن گازی
علم اوچین قۇجاغنی آچار بۇ دۇنیأ

كۈنگلوم ایسلار

كۈنگلوم ایسلار گزسم عالم جاهانی
پروانه تـك اوچۇپ گۆلـدن گۆلـلـر
بریپ بولماز گورمان خلقا باهانی
بیلمك اوچین گزسم ایلـدن ایلـلـر

دۇرمۇشا دۆشۈنمك قین ایـمیش ایلـکی
سبأبی گرک دیر چونگ اوڤوۋ عیـلیم
دۆشۈنیپ بیلمهـسنگ شۇل یاغداي گۆلـکی
عیلیمـا تالاش آت قوی آرتسین بیـلیم

بیـلیمینگ بۇلانسانگ سینار سن اوڤدی
ایسسینی اۇزۇنگه باسیپ گۆرر سن
بیـله بیـر یاغدايینگ عدالت آدی
عدالت سایادا دوران سۆرر سن

بیـله ایلـده الین سرن تاپیلماز
سبأبی ایلاتی ایشـلی بۇلیانـدیر
ایشـله جه گه ایش قاپی سی یاپیلماز
اغزی بیـر یاشانلار گۆیچلی بۇلیانـدیر

سانی آزا ایلاتینگ اغزی بیـر بۇلۇپ
اغزی بیـرلیک دۇغری دۆزگۆن گتیرر

سۆزله « سرخۇش » ایل خایرینا ییلغیریپ
دۇیغۇسیز شاهیرلار اۆمسۆم اۆتۇرار

دویغی تاثیر

قاتی یـره دۇغری دۆشأیمز آزال
دۇیغی هم بولماسا شاهیردا اوزال
دۇغری گلـمز قاپیاسی، سیلابی
هر نأچه دییسه-ده اول گۆزل - گۆزل

هر بیـر زادینگ دادی بار دیر پاصلیندا
شاهیرا هم دۇیغی گرک اصلیندا
هر کیمده شۇل دۇیغی بولماسا ایلـکی
کـمچیلیکـلر بۇلار عاشق واصلیندا

شاهیرلارا دۇیغی گرک زات ولی
بۇلاسا گلستان ایچینده گۆلی
اثرلر سیزدیرپ یازار یۆرکـدن
سۆو ادیر یـر یۆزۆن مثلی بیـر دولی

دۇیغۇدان هر نأچه یازیلـسا آزا دیر
بیـر هۇنار دۇیغۇدا - آیدیم دیر ساز دیر
تاثیر قویان حیوان، انسان، نباتا
دۇرت پاصلینگ ایچینده گۆیز بیـلن یاز دیر

داتالی دیر انسانا تاثیر یتیرمک
بۇینۇندا دیر خلقینگ ایشین بیتیرمک

اليندن گلەنى اتمەلى ھەر كىم
شاھىرا ياراشماز اۆمىسۆم اۆتۇرماق

يۈر كىدە دۇيغىنىڭىز بۇلاسا اڭر
يازىڭىز انەدىن، دۇنيايە دڭر
اللهدان رسولدان سۆنگرا حۇرماتلى
بارمى دىر انەدىن باشغا-دا مڭر

بىر اوستاد بار اۆتۇنگ بىر تەلىمى
ياغتى اتىدى بىزە نھان، مالىمى
حۇرماتى واجىب دىر انە- آتانىڭ
«سرخۇش» آيدار يارب آلماپالىمى

اثر قالسىن

يىگىتلىر قەدىرىنى بىلىڭىز عۇمۇرىڭىز
گۇز آچىپ يۇميانچانگ گچىپ بارادىر
باشارسانگ اثر قۇي اۆزۈڭىزدىن ايلكى
يادىگار قۇيىانى سچىپ بارادىر

اۋيا ساقلا وجدانىڭى ھەر حالدا
دۇغرولىغى مايا بىلىپ اۆزۈڭىزگە
گتىرمە يانىڭا يالان كىلىنى
گوھر تكىن قىمات قۇيغۇل سۆزۈڭىزگە

بىرىملى ال بىرك قاپىنى آچىان دىر
آچىق اتگىل يىگىتلىكەن الينگى
كۆپەلەر حۇرماتىڭىز ايلىڭىز اچىڭىز
سۆزلىتمە سىڭىر سىز يىرە دىلىڭىز

كامىل بۇلار آدامزادىڭىز عقىلى
نصىب چكىپ قىرقاتىن زىمانى
كدخدالىق اتچىك كىشى بىللى دىر
سايلاڭار يىگىدىڭىز يۈرۈك - چامانى

گچىر عۇمۇر بىللى بۇلماز گچمەگى
اللى يىل ھىم بىر اۆرتانجا ياش بۇلار
اۋزال ياغشى يۇلدا گزىن يىگىتلىر
ايندى بۇلسا ايل اچىڭىز باش بۇلار

آخىرىن چكىرسىن گچىن زىمانىڭىز
ايلكى «مىش» دان گچىپ گۆتلىسە گۆيۈڭىز
اچكىنچى «مىش» سۆنگرا سگىن تۇغساندا
قۇت قاقچىپ بىلدىن بۆكۈلەر بۇيۇڭىز

ھەر ياغداي دا «سرخۇش» ساقلا اۆزۈڭىز
رەتلىڭىز چىقارما ھەرگىز يادىڭىزدان
بىنا دىر، يازۇ دىر علم - بىلىمدىن
گىدەجىك سىن اثر قالسىن آدىڭىزدان

دوغری اوزار

اؤز حاقینا قانایع بولان اگسیلمز
کۆپه لر حورماتی ایلینگ ایچینده
هر نأچه قوم تورۇپ تولقون لار آتسا
گامی سی آغایماز سیلینگ ایچینده

اؤسوم آلقاق بولسانگ چیقارما یاددان
دوغری لیک بیر بورچ دور انسان بویوندا
اوروشیپ، دالاشیپ مال اوچین هرگیز
بیقیلایمانگ قهبه پلک تویوندا

آتالاردان - بابالاردان ناقلیل بار:
«دوغری اوزار، اگری آزار» دییرلر
خلق مالینا گؤز تیکمه ین بیگیتر
ایل ایچینده توی دوتوی گیلر

دوغری توتونگ ایلکی باشدان بنانی
اگری آرچا قورۇلشیغا یاراماز
گلسه قهری طبیغاتینگ اریده
عامی، عالم، صوپوسینا قاراماز

اینانینگ عدالت تره زامیدام
اویناپ دورار قیلی قیلدان سایلائیپ
شؤ دؤنیاده حقى حقا یتیرر
قادیر الله قُدرت بیلن آیلایپ

« سرخوش » سنینگ صدقینگ باردیر الله غا
قالسین سندن یاز نصیحت سؤزؤنگی
قاناحات ایله گیل حلال چوره گه
حرام مالدان قاچیب یومغول گؤزؤنگی

اوی گرک

قلم آلیپ یازجاق بولسانگ قوشغینی
ایلکی باشدان آزاد پیکیر، کوی گرک
مالدارچیلیق اتجک بولسانگ چؤل یرده
چونگ هم بولسا ساویق سؤولی قوی گرک

اولی ایش توتماغا گرکیدیر مایا
عیلیمینگ کۆپ بولسا چیقارسینگ آیا
عیلیم دریاسینا گیرمه لی بولسانگ
یوزوم هم بیلمه لی سونگرا بوی گرک

اویرمه لی بولسانگ اؤغلونگی اگری
نصیحتیم توتسانگ دؤنیایه دگر
گچدی توتی بیلن یاتیلیان زمان
ارکین یاشاماغا ایلکی اوی گرک

گلین دیپ آلاسانگ آیری ایللردن
سیر اتگیل، بولماسین غایری دیلردن
بیر عؤمورلأپ کویؤپ گچمه جک بولسانگ
تورکمنینگ نسلینه تورکمن سؤی گرک

اۋى ايشىنى كىمىزلىكده بىتىرسىنگ
اتىك ايشىنگ گۈز اۋنگونە گىتىرسىنگ
قۇلاق قوتىن آچان «سرخۇش» دۇستلار
دۇتار، قىچاق، باغشى سايران تۈى گىرك

اىلكى چۈركىدەر

قالام آلىپ چاي باشىندا قۇشغىنى
يازار بۇلدۇم بۇ گۈن يۈركىدە بارىن
باشلارنى واصف اديپ دۇنيا عشقىنى
چىكر عاشق لار ھىم ماغشوق لار زارىن

عاشق بۇلار انسان يىگىتلىك چاغدا
يۈرك سۈيىن گۈزەلىنە جنانا
تلىواس ادر گزىسە يار بىلن باغدا
امما قۇجالاندا باقمىز زاننا

دۇنيا عشقى بىر زىنان دال، يىنە بار
بلىكى ھىم زىنان دان اىلكى گىركىدەر
اۋتۇنگ آدى پۇلدۇر بار ايل اۋنگازار
غرىبىنگ قاىغى سى اىلكى چۈركىدەر

مىدام بار دىر ملە مىستق چۈرەگى
تۈركىمىن ايلىنگ ساچاغىندا تۈرۈندە
سبأبى الله غا باغلى يۈرەگى
ايلائىتا بىشىرسە اۋجاق قۇرۇتدا

يۈنە بىر چۈرك دال ياشاماق گۈركى
اۋى گىركىدەر ياشاماغا ايلكىدىن
اگىن-اشىك، قاپ-قاجاق دىر اۋى دۇرقى
ايش بىتمە يار — شايد، نصيب، بلىكىدىن

بۇلار بارى گىلر انسان يىنە
ايشدە دۇغرى ئىغى مايا بىلسەلر
اۋندىن سۇنگرا قۇوانلار گۈلۈنە
بىگە نرىس «سرخۇش» بۇلۇپ گۈلسەلر

حكيم عمر خيام

حكيم عمر خيام كافر بۇلاسا
من اۋزالدىن كافر اكن يارانلار
اكىپ گىدىن لرى بۇ گۈن سۇلاسا
بىلمىزلىكىدىن قاصر اكن يارانلار

كۇپ عالم دانالار بىغنانان يردە
جام شرايىن اچىپ يۈرك دىلرلر
عارف، عامى ھىر كۈى بۇلاسا سىردە
چكىنمىن دۇغۇسىن آيدا بىلرلر

غزل سطرلرىنى بىلمەيىمىز آز دىر
يۈنە مانى سىنى سچمەلى اىلكى
بىلمەيىمىز خزان، بىلەنە ياز دىر
عرفان چشمە سىندىن اچمەلى بلىكى

سۆرى نینگ ایچینده دایاو بار عجیز
قالمانی سۆرى دن اورتادان یۆره
شۆندا سن باغلی سن آرقایین بولغون
سن بیلن دنگ بولماز اۆسمۆم اۆتورن

اقبالینگ شایادی سن بیلن یۆلداش
ال - آیاق آشاقدا یوقاردا هم باش
آیاغینگ خاییر دیپ ساغ بیلن سولا
گۆترسنگ دۆشمان هم بولار قارینداش
اۆنکی سۆنگۆنگ اۆلی بایلیق بۆلیاندر
یاغشی اۆلدور خایرا اۆدیم گۆترین

یۆلداش دیر هر کیمه نیتی، پالی
قارون تک بۆلۆبان ییغناسا مالی
آرمان قالار جاندا خدمت اتمانی
اۆتایسه دۆنیادن گۆر نیچیک حالی
مسکینه قاران هم تاپیلسا گرک
باردیر ایل خایرینا عۆمۆر اۆتورن

قاوالاپ باغت قۇشى اله گتیرسنگ
شۆل یاغدایدا خلقینگ ایشین بیتیرسنگ
وجدان راحت لیغنا هزیل لیک یتمز
بییقیلانینگ الین تۆتۆپ گۆترسنگ
وجدانی راحت دیر هر دانا کیشینگ
مرد اول بولار ایش بیتیریپ قوتاران

تجربیانگ بۆلمانی عۆمۆر گچیرسنگ
اقبال قۇشون بیلمزلیکدن اۆچۆرسانگ

جام شراب دیپ باشلار عرفان سۆزۆنی
اۆچار سماواتا جامی نوش ادين
آچاندر کۆپلرینگ حقا گۆزۆنی
حق یۆلۆندا یۆرک لری جۇش ادين

غزل لار نینگ مانى سینی سچماگه
اۆقپلی، پاهیم لی عیلم گرکدیر
عرفان شرابینى قانیپ ایچماگه
« سرخوش » هم بولاسانگ بیلیم گرکدیر

اقبالینگ شایادی

غوغالی بازاردان قاچان قوتۆلماز
توگل ایله یین آنگسات اۆتۆلماز
ایل خایرینا اۆدیم ادمه یین کیشی
اۆتۆرشیق میلیسده ادى تۆتۆلماز
سۇراشایسانگ شۆندا کیم بولار یاغشی
جوغا بیم ایل اۆچین ایشلر بیتیرن

زمانا سر اتمان واغتن گچیرن
اقبال قۇشى دپه سیندن اۆچۆران
ایله قاتیشمانی سرگردان بولار
الینداکی باغت قۇشونی قاچیران
غوغانی بازاردان قاچان قوتۆلماز
ایلاتیا آزاشیپ یۆلۆن بیتیرن

باغلی بۆلجاق بۆلسانگ زمانا گۆرا
سن هم ایزا قالما قۇشولغین سؤرا

ھەر ئاچە « سىرخۇش » ھىم بۇلاسانگ اگر
اۋكۆنر سىن واغتى الدىن قاجىرسانگ
بۇرگۆت بۇلۇپ آل ھوۋا گزمەلى
شۇندا بۇلسانگ گىرك اۋىن گتىرن

نە پىدا

گىرك زادىنىگ تاپىلماسا اۋزۇنگىدە
خايرى يۇقدۇر سانگا ايلدىن نە پىدا
مانىسى بۇلماسا دىيىان سۇزۇنگىدە
اۋن قارىش ھىم بۇلسا دىلدىن نە پىدا

سراتىنىگ دۇنيانىنىگ گۆتى - باشىنا
قىماتى يۇق بىر ساغاتلىق خۇشىنا
ئاچەسى اينجىدىپ دورە داشىنا
بىدىرك قال بىلن قىلدىن نە پىدا

اۋزۇنگىدىن اۋنگۆنىنىگ بۇلماسا اگر
اۋز ايسىنىگى بىرمىز ھەر اۋنن جىگر
دۇرياتسىزا اۋغۇل دۇنيايە دىگر
زى بىلن آلىنان قۇلدىن نە پىدا

يىنگەسى داقىلان يىگىتلىرى يۈزى
آچىلماز اۋمۇردىن قىزدا دىر گۆزى
سۇراشسانگ اۋزۇندىن دىير بۇ سۆزى
قىز بۇلان يىلردە دۇلدا نە پىدا

باغبان بۇلماسا بىر گۆلۈستانا
دۇغرى گۆل بىتايىمىز شىلە بۇستانا
سايراماز ھىچ بىلبىل شاد و مستانا
ھەر زاغ و زاغانا گۆلدىن نە پىدا

خايرى يتىشمەسە غارىبا بايىنىگ
خۇرماتى كۆپ بۇلار سىخى گدايىنىگ
راضى ليغنى آلقاق بۇلسانگ خدايىنىگ
صرف ايله «سىرخۇش» سىن پۇلدىن نە پىدا

اۋى يىقان درىد

ايل اچىنىدە بىر حىراملىق دۇرۇپدىر
بازاردان آلايىق بۇلسانگ بىر زادى
يتىشمەسە پۇلۇنگى گىرك زادىنىگا
اۋزۇدۇرار قىماتىن درىد دىر آدى

وجداندىن داش دۇشنى بىر ئاچە قانخور
شىرىغنا دۇغرى ادىپ ايشىنى
بىر اۋزىن تىسبىحى آلىپ اىلنە
گۆلر ايل سىرتىنا سىپاپ رىشىنى

آنگرىنىگا گۆز تىكىپ بارىنىگا يتسە
گۆلۈمسىراپ چىپار ماشىن مۇندۇر
درىد بارىن چىكر قالان بۇرجۇنگا
يىقار اۋيۇنگى خىببات بىلن اۋلدۇر

اسلام ھىم آصلىندا بۇ ايشە قارشى
دولت ھىم يىگرەنر بىلە قانخورى

يۇنە بولسا بۇلار شاغال يۇل بىلن
خلقىنىڭ اتەگىنە دۇكرلر قۇرى

شريغتادۇغرى گتيرمك اۆچين
ايل مالى نينىڭ قۇرۇغىندان تۇتارلار
«آلدينىڭ مى سن، برنديرىن!» سۇز بىلن
شيله خيله اديپ خلقى اوتارلار

ديپرلر انصافى دينىنىڭ يارىسى
ييتىپ انصاف يۇقدۇر وجداندىن نشان
بۇ ايشى ادنى بارچا خلق بيلر
كۆپەليپدیر حرام يۇلدا بيل قۇشان

«أزبك اۇزۇنە بك!» دىيپلر اۇزال
يۇنە بولسا ايله نصيحت گرك
تا اۇليانچانگ «سرخۇش» ساقلا وجدانىنىڭ
اييمە-دە اييديرمه سن حرام چۇرك

دۇمان آيرىلماز

گۇنگ آراسسا دىيپ، دم آلقاق بولسانگ
ير يۇزى بۇلاشىپ، دۇمان آيرىلماز
بىرىنە كان بريپ، كم آلقاق بولسانگ
ايناملار قاقچىپدير گمان آيرىلماز

آدىمىز انسان دىر جۇكمومىز روان
عيلم-بيلم بىلن آيا چىقارلار
دۇنيا اۇسدۇگىچە بۇلياندير جۇوان
يۇنە بيلمزلىكدن اۋىلر يىقارلار

الله نينىڭ ثناسى دىلدە بولماسا
هيچ بىر ايش اۇغرىقماز بيلمك بىلانى
سخاوت هم هر بىر ايلدە بولماسا
قاوار قاپى سىندان چۇرك دىلانى

كىم سنى يتىردى بۇ بلىند جايا
پرواى سىز گزر سن يادا سالمانى
يۇزلەنيپ آيدار من بى انصاف بايا
وجدانىنىڭى گۇز اۇنگونە آلمانى

الينگدن گلأيسە ساوما گۇزۇنگدن
غريبى-قاسارى، قوويمى-خويشى
پولۇنگدن، مالىنگدن، سۇيجى سۇزۇنگدن
يتىرگىل مأتاجە دوشأيسە ايشى

انسان آدىن داقارين من سىزلره
غريبى اۇيرىپ جاى سالىپ برسنگ
قول قاوشىرىپ باقارين من سىزلره
«سرخوش» تك غريبى پاي آليپ برسنگ

قدر-قيقات

بىر نأچە سۇز قدر-قيقات آدىنا
آيراتىن صاحيبا آچمالى بولدى
هر كىم پىكىر اتسە دوشر يادىنا
اوستوندن يۇل سالىپ گچمهلى بولدى

گوچلى سن

يازاي دىيىمىم وصفىنگ اۇران گويچلى سن
دونيائى لىزاناسالار سن قىلام
ايل ياتسا-دا سن ياتمانى ايشلى سن
مظلومىنگ حاقىنى آلار سن قىلام

سن بىلن يازىلدى قانۇن دۆزگۈنى
دۇنيا سىنىنگ يازانىنگا قاراشار
چىلىشىرىم لار بولسا سن سىنىگ چۆزگۈنى
سلطان، حاكىم، قاضى دىيىمىم ياراشار

نامە حۇكم اتىنىگ، حۇكمونىگ روا دىر
يۇنە مىكىنلىرى گۈزە آلمالى
ملهم بولار يازانلارنىگ دوا دىر
انسانى اركىنلىك يولا سالمالى

سن آلاجا بىلان، گويچلى قاپلانگ سن
قۇربىار سن، جنگل، دىنگىز، چۆللىرى
گاھى ياغمىر، گاھى تۇپانلى چانگ سن
آزانا گۇركىزگىل دۇغرى يۇللارى

يادامار سن، دىنچ آلمانى گزر سن
آراچاك، سرحدىنگ بارىنى يىقىپ
ظالملارنىگ يۈرك-باغرىن ازىر سن
سۇزلارسىنىگ، سۇزلار سن، بلندە چىقىپ

بللى بىر قىمات يۇق آزاجىق دمە
دم قىسما خاسسالار ياغشى بىلياندىر
لقمانلار پىكرادىپ يىتمەدى امە
بو خاسسالىق اربىت ايسدن گلياندىر

ساغلىغىنگ قدرىنى بىلمەلى ايلكى
باش ياسسىغا يىتىپ خاسسا بولماقانىگ
بللى بىر قىمات يوق ساغلىغا بلكى
سۇر دۇنيائى يىگىتلىكدە سولماقانىگ

يىگىتلىگىنگ بللى باھاسى بولماز
قۇجالىق چاغىنا يتىنىگ بىلر سن
ناشەلى ايشلىرى اتمەين سولماز
بۇ نىغماتى «مىش»دان اۇتسىنگ بىلر سن

ياغشى دوستونىگ خىدماتىنا يىتمەلى
يۇنە شىرطى قدردانى تاپىلسا
توۋى ميداندا جىلاويندان توتمالى
اگر آطى توۋى ميداندا چاپىلسا

انەنگ-آتانىگ بارلىغىندا كىمىتىمە
اۋكۈنر سن الدن گىدن زمانى
آل گۇۋىنى بارلىغىندا غامىتىمە
قدىرى آيرى دىر اتمە گمانى

انسانلارنىگ عۇمرى بۇلياندىر چاكلى
ساتىن آلىپ بولماز گچن ياشىنىگى
انسانلار يۈرەگى اربىت هم پاكلى
پاك ياشايىپ «سرخوش» دىك تۇت باشىنىگى

کتابلار دۆزدۆرپ سۆیگی لر حاقدا
عاشقلاری ماغشوغيئا يتيردينگ
سن اولی سن، هر حال، هر ياغداي چاكده
خلقینگ ديلين ساقلاپ كۆپ ايش يتيردينگ

آيات باردیر: «نون و القلم» آدیندا
قسم بولسون دייپ قرآن یازاندير
حورماتینگی یۆره گینده، یادیندا
ساقلاپ «سرخوش» سانگا قوشغی دۆزندی

مرد ياشا

مرد بیلن ناماردا قلم آيلاساق
ادن ایشی ایل گۆزوندە بللی دیر
هر بیرینینگ صیپاتینی سايلاساق
کرداریندا، هم سۆزۆندە بللی دیر

مرده، ایش يتيرسنگ، آيدار هم قايدار
قدر بيلمز، نامارد، بير ايش يتيرسنگ
يول سؤراشسانگ، مردلر دؤغرؤسين آيدار
سؤراشما نامارددان يولؤنگ يتيرسنگ

مردلر چۆركلى دیر، ساچاغی یایینگ
میهمان گلسه نامارد كۆنگلی قیسیلار
مرددن هر ياغدايدا يتيشر پایینگ
ناماردا ایش دۆشسه اوران پسهلر

مرد اۇرۇشدا يۇلداشینی تاشلاماز
نامارد، اۇرۇش بۇلسا قاچا دۇرياندير
قاچا دۇران، اۇزال اۇرۇش باشلاماز
ناماردلار، آطینی ترسه سۆرياندير

اربِت بۇلماق مرد ييگيده ياراشماز
ناماردینگ اربتليک ايلکی كاری دیر
مردلر اۇنگات يۇلدا ايله قاراشماز
هر کيمينگ نيتی - پالی یاری دیر

يالانچی دا، کیم قاليپدير اۇلمانی
آز ياشا مرد ياشا «سرخوش» گچر سن
ایل ايجينده آدينگ قالسين سولمانی
آخیردا آيراليق زهرين ايجر سن

دالی بیلن سامسیق

دالی بیلن سامسیق بیر بۇلار دييمانگ
سامسیغینگ دالی دن پارخی بۇلياندير
شولارینگ بره نين ايچمانگ هم اييمانگ
ساغليغینگ آيراتين نیرخی بۇلياندير

سامسیق دالی گۆرسه، گولر يوزونه
دالی هم سامسیغا گولایسه گرک
قان اويشن زمانی دالی نگ گۆزونه
سامسیق پاخير بيردن اۇلایسه گرک

سامسىق خلقى قورقاق بولار باي تكىن
خاص قاھارى گلسە داماغىن ايىمىز
دالى نىنگ يورەگى تور قوش چاي تكىن
اينى واغتى قورقماز اود يا سوو دىيمىز

دالى نىنگ اولكەسى گىنگ بولار يايىنگ
سليمان تاغتىنى، مينيپ گزياندير
حاكىمى من دىيپ يىلدىزىنگ آيىنگ
سلطان بولوپ خلقىنگ ايشىن چوزياندير

تور-اوتور كرسەنى گتير ديسەلر
ياراشار سامسىغا گلر اليندن
بىرجه گون «سرخوشى» سلطان قويسالار
توتسا گر ك مسكىن لرىنگ قولوندا

جنت داشليغي

بار كيشى اوزونى كم سايماز ايلدن
دنگە سىنگ بىر بولماز بوش بىلن دولى
كور ك هم اوزونى كم سايماز پىلدىن
پاك سايار اوزونى اوغرى هم لولى

باش بولسا يالانچى كذابلار اوبا
تالانگ سالار خلقىنگ ملكى مالينا
اوغرا اوبا بولماز يالانچا توبا
ديپلر، سر اتمز مسكىن حالينا

يالانچى تانگى نىنگ دوشمانى بولسا
نچوين يالان سوزلار اوبانگ باشليغي
جان بريپ رېينە گول يوزى سولسا
بللى بولار اوند جنت داشليغي

موتدا هم گورونر خلقىنگ گوزى بار
بار ادن ايشىنگە باھا برلر
عمل شرط دير ايل عملدا سوزى بار
اوتكات، اربت بولسانگ بارىن گوررلر

دوغرى بولسانگ راحتلىقدا ياشار سن
ايندى بىر زمان دير اوسويدير عىليم
«سرخوش» بولسانگ داغ - دپەن اشار سن
ايرىلار كذابلىق كوپلسە بىليم

آرمان قالماسين

ياش اولاليپ چىقسانگ اوونگ عشقىنا
آتار بولسانگ اوق واغتىندا گوچمە يار
هؤواس اديپ گىرسىنگ يارىنگ كوشكونە
دۇداق دىمى بىلن اودلار اوچمە يار

عشق درياسى ترىنگ يوزماگە دم يوق
يوزجك بولسانگ ايلكى اوزونگە سرات
بو دردە قوجالسانگ درمان يوق، ام يوق
شارا بيشيرماگە كوزونگە سرات

شارانى بېشىرىپ ايىجىك بولاسانگ
ايلىكى باشدان پاكى يالى دىش گرگ
بېشىرىپ ايىرمن دىيجىك بولاسانگ
چكه لاپ اوزماگه ينه گوئىچ گرگ

قوچ يىگىت بار الى يىتمز يىر يارا
ينه باي قارى بار ايكي اوچوسىن
سطىرلايدىر يونه يوره گى پارا
بولسا-دا هوور اديپ اينگكى كيچى سين

كوچا چىقسانگ بازار آل ياشىل بولۇپ
ياشى چىدن آشان قىزلار هم گورنر
گورن يىگىت لر يىنگ گول يوزى سولۇپ
قالىنگ تاپمان غريب هر يانا اورنار

قوچ يىگىت لىر مرادىنا يىتىشىپ
ياش جوان يور كده آرمان قالماسىن
« سرخوش » هم تويلاردا ايله قاتىشىپ
بو گوزل شادلىغى گورمان قالماسىن

كويسىنمك بولماز

گل گوونوم سن توقات بولۇپ اوتورما
توقات بولماق عومره زىانى بار دىر
بىلمزلىكدن جانا سوتتم يىتىرمه
قاينغى اوچىن توركمىن دىيائى بار دىر

قاينغى نىنگ بىتىرن بىر ايشى بولماز
ساپاق آل شادلىغى اول سوتا غازدان
قاينغى دان داش دوران هيچ زمان سولماز
آلمالى ساپاق لار پاصىلدا يازدان

توقات لىق كىسل نىنگ قىت دىر درمانى
يكه جه درمانى آيدىم دىر، ساز دىر
قاينغى سىز ياشانىنگ يوقدور آرمانى
حاضىر كى ياغداي دا درمان هم از دىر

اوران از بولۇپ دىر عومور پايمىز
گوز آچىپ يۇميانچانگ گلىپ گچرمىش
ساناغلى برلىپ دىر گون، يىل، آيمىز
عومور، چىرا، گرگ واغتى اوچرمىش

ساناغلى چۇپ قوتارىاندىر سان بىلن
شىله بىر ياغدايا بۇيسانماق بولماز
« سرخوش » ياشا آراسسا، پاك قان بىلن
مىش لارى اوتورسنگ كويسىنمك بولماز

جوانلىق ايامىم

جوانلىق ايامىم يادا دوشىنده
حاسرات يوكى آغرا لاردى جانىمدا
ايندى بولسا قوجالىغا يىتىشىدىم
اوتوتماق كىسلى بار دىر قانىمدا

ھەر مۇۋسۇمىنىڭ، ھەر بىر پاصلىنىڭ واغتى بار
جۈۋانلىق ھەم يىگىتلىگىنىڭ يازىمىش
يانىنىڭدا ياشايان ھەمدەم يۇلداشىنىڭ
اۋنىڭات بولسا مەجىد تەكەنىڭ سازىمىش

دۈشۈم سىز يۇلداشلار كۆيدۈرر غۇمىۋىڭ
پاىخاسلى بول دىيەر ھەر دانە يۇلداش
ايل خايرىنا ادىم ادىن يىگىتلىر
ياشى اۋلادىقچا بولار ايلە باش

ايلنىڭ گۈزى ترەزى دىر ايشىنىڭ
ھەر نە اتىنىڭ ايلدىن آلا ر سەن پايىنىڭ
ھارام چۆرۈك دىگىرمانى دىشىنىڭ
غرىبى قوللاسانگ جەنت دىر جايىنىڭ

قۇتۇر ايتە قوللۇق ادىن بارانمىش
مۇمنلرىنىڭ آرزوو ادىن ىرىنە
شەك اتمەك ياراشماز رەبىم يارانمىش
عمل يۇلداش بولۇپ گىلەر سىرىنە

گلايسە الينىڭدىن يتىر خايرىنىڭى
ساوما مسكىنلرى مىدام گۈزۈڭىڭدىن
ايلكى مىشى «سرخۇش» بولۇپ گىچىردىنىڭ
بال آرى تەك شەھەرلەر دامسىن سۆزۈڭىڭدىن

غۇمۇر قىسغا

دۇنيأ كرون ساراي گىدرلر گىلىپ
بۇ جاھان ھىچ كىمە وفا بىرمەدى
گىتمەن قالان يۇقدۇر انسانلار بىلىپ
آخىرسىز گىچەنى بىر كىس گۇرمەدى

شاغالانىڭلى بازارى بار ھەر بابدىن
بۇ بازارا گىرن چىقا بىلمە يار
گون گۈندىن گۈيچلەنپ دۇشايمىز تابدىن
بۇكەسى نىس دىر يىقا بىلمە يار

غۇمۇر قىسغا بىلمەن قاليار گىچەننى
يتمىش، سىگىن نە تىز گىلىپ گىچىرمىش
اۋلۇم زەرىن بىلمەن قاليار اچەننى
آجال خىياط كۇپون دۇنۇن بىچىرمىش

مۇندە چۇس اشەگى برأسىم گىلمىز
اۋندە مىنىدىرىلجەك براغ آطينا
حق دان آيرا اليم سراسىم گىلمىز
يىكىر ادىپ ذىلىنىڭ خاطينا

دۇنيأ سۆيچى سەن بىر بالىنىڭ آرىسى
الوان گۈللەر چىقىپ داغلار دۈزۈنە
دۇنيأ سەرچە، سەن ايمىتى - دارىسى
جاندار نەت بىر رەينىڭ گۈزۈنە

جاندارلار اچىندە انسان پارخلى دىر
سەبأى عاقلى - پاهىمى بار دىر

اۋتۇران تاپايسا حاقي ذكر اديپ
اللى نىنگ داغىنا يىتن اماندير

يان يۇلداشىنىڭ قۇجالىقىدا گىتمەسىن
اۋورنىشنىڭ يارىنىڭ گۇزدىن يىتمەسىن
آيرالغىغا «سرخۇش» قاشىن چىتمەسىن
يان يۇلداشىنىڭ گىتسە جاھان دۇماندير

انمدير

بردىم گۇزل آتامى، ياشلىغىمدا اليمىن
قامىش قانات يىلىپ تىك، جۇدا دۆشۈم گولۇمىن
آلتى ياشدا دۇدە دىپ، آيىرمازدىم دىلىمىن
يىلدىرمانى يۇق لۇغنى، مى ساقلاڭ انمدير

اچم پاخىر يۇنگ داراپ دۇقما دۇقپ اۋتۇردى
اۋزى عىال ھىم بۇلسا، اركىك ايشىن ادردى
بىكار قالمان المىدام بىزە چۇرك يىتىردى
ھىم آتامىنىڭ يىرنە مى اكلان انمدير

اۋغلان لىقىدا بىلمىزدىن، «دۇدە» دىپ آغلاردىم
غرىب انم گۇۋونونى آھلار اۋرۇپ داغلاردىم
«گلر آتەنگ!» دىيىلن، سۇزە گۇۋونوم چاغلاردىم
تىكىن تىكىپ، اىگ اگىرىپ مى ساقلاڭ انمدير

يدى ياشا يىتمە، مەكتەپ - مەدرىسا بىردى
خىجىمىزى تاپمانى، آيت تىكىن گونلر گۇردى
جوانلىقىدا غرىبلىق، ھىم يىكەلىگىنىڭ دىردى
داغدان آغىر ھىم بۇلسا يىنە ساقلاڭ انمدير

انسان بۇلماق بىلن اۋل ھىم نىرخلى دىر
چىن انسان يۇركىدە رىھمى بار دىر

گلىنىڭ آدام بۇلۇپ انسان ياشا يىلىنىڭ
غرىبلاردان يۇزۇمىزى ساۋمانى
«سرخۇش» بۇلۇپ سىناۋلاردان آشا يىلىنىڭ
مەنچىلىرى قايمىزدان قاۋمانى

يىتمىشنىڭ داغى

اى آقلاڭلار آيتسام يىتمىش داغىنى
اۋددان ياقىچ، داغدان آغىر زىماندىر
ھىمدىم يارىنىڭ كىسە غۇمۇر باغىنى
بۇيرۇق بۇلۇپ گۇرن بىلر ياماندىر

آدام پاخىر غۇمۇر باقى گۇلمىزىش
ياغشى گۇنۇنگ قىدرىن اىلكى بىلمىزىش
يىتمىش دە ھىم يارى بۇلسا سۇلمازىش
يار گىدىن سۇنگ ياشامىغى گماندىر

يىكە قالىپ يانان كۇپدۇر بۇ اۋدا
عىال اۋلسە اۋىلنىمك ھىم بىر قادا
قالمانىڭ اۋىلنىڭ دىپ بىدرك آدا
بۇ ياشدان سۇنگ يارىشانلار چاماندىر

نەفسىنە ھىي دىپ عىل - پىكر اديپ
«بۇيرۇق دىر آللەدان!» دىپ شۇكر اديپ

تام یرینه قارغی دان، بیر قات کۆمه سالدیرپ
آغاچ تاپمان قیش گۆئی، سیغیر تیزک یاندیرپ
اۋزی گیزلین آغلاسا، منی میدام گۆلدۆرپ
قامیش قانات قوشونا، قانات بکلان انم دیر

شوکور قادر خدایا، بیر میزادا یتیشدیم
اۋلی بولۇپ بیر اۋیه، ایل ایچینه قاتیشدیم
غریب لیغینگ اۇرشۇدا مردلیک بیلن آتیشدیم
هر یاغدا یا دۆشمده ینه اکلان انم دیر

آلتیمیش اۋچه یتیشدیم پیغمبرینگ یاشینا
انم - آتام تک من هم بارسام رسول قاشینا
آرزویم بار زیارت، اتسم قارا داشینا
یۇمشاق یۆرک بولماغا، منی قاقلان انم دیر

بیر باش کلام خط یازدیم، غریب اۋچین یادگار
یتیمیش ایکی یاشیندا اۋتدی آتام دۇغا زار
سگسن دوقۇز یاشیندا یاشار انم مانگا یار
دولتیم بار گۆز آچپ «سرخۇش» ساقلان انم دیر
حقیقاتی من یتیم دال یۇنه یتیم بولۇپ یازدیم

قوجا دۇنیا

قوجا دۇنیأ ھاibatینگا بۇیسانیپ
کلپزه دک اۇلومسیراپ یاتماغیل
گۆره نینگ یۇوتجاق بولۇپ کۆیسەنیپ
نامارد بازارینا مردی ساتماغیل

کسریپ دۇرماغا کیمینگ ارکی بار
آژدارها سن بار یۆرکده قورقی بار
بیر نازلی گلین سن قیجیرداپ دۇران
گۆرنلر آیدارلار عاجاپ گۆرکی بار

آوادان مکان سن برن واغتینگ آز
باغینگدا بیلبللر دییسنگ خوش آواز
یانگی ساییراپ دۇران واغتی ایندیریانگ
آسماندا تۇر قۇشی یا-دا آلیغر باز

قوجاغینگ آچیق دیر میهمان آلماعا
اۋراق - چالغینگ کسگیر عۇمور چالماغا
بالانچینگ حۇزیرین گۆرجک لر کۆپدۆر
قۇیماز سن آرتیقماچ اۋیناپ گۆلمأگه

انسان ایلکی چاغا بولۇپ اۋینایار
بیگیت واغتی بیلمزلیکدن بۈینایار
کامل لیکدن اۋتۇپ قۇجالسا یاشی
آیرالیق واغت گلدی دییپ یاینایار

سن هم «سرخۇش» یاینایانینگ بیرى سن
اۋتن لر تک یر آستیندا چۆیره سن
یۇنه سنینگ یازیپ قۇیان اثرینگ
اۇلمان قالار ایل ایچینده دیری سن

غم باسىپدیر

غم باسىپدیر غریب كۆنگلۆم خاناسین
تاپمادیم بیر ياغشى يولداش اۆزۆمه
ویران اتدی جوان جانیم لانا سین
تاپمادیم بیر ياغشى سیرداش سۆزۆمه

اۆزاتدیم الیمى دوست دیپ هر یان
اتدی لر آخیردا گۆزۆمى گریان
بۆ زمان دوستوندان بۆلاندیر بریان
قارا باغیریم اینان منینگ سۆزۆمه

میخانالار بۆلدى گىجه لر اؤیۆم
غم باسان مى لردە المیدام کۆیۆم
شادلىق ادر دوستلار، غم دیر منگ تۆیۆم
مى هم ام بۆلمادی یۆرک کۆزۆمه

اییدیردیم هر کیمه دوست دیپ نانیم
کسمانى، یارمانى، دۆكدۆلر قانیم
جانپداش يولداشا برماگه جانیم
گۆرۆنمز یاقیندا منینگ گۆزۆمه

قایغى - پیکیر جوان تنیم بارینی
یاقپ یۆره گیمده کسل نارینی
آلجیراپ بیلمه یار ادر کآرینی
سرادیپ بیلرسیز جوان یۆزۆمه

عاشیقام هر حالدا قادیر خدا یا
باش گۆنلۆک میهماندر هر کیم بۇ جایا

« سرخوش » هم بال دیپ باتپیدیر لایا
غمخانادان قاچماق ياغشى اۆزۆمه

عارف آد بیلن

ماغتم قۆلى ينه بۆ گۆن تۆیۆنگا
كۆپدۆر گیلن تۆركمن قايرا ایلردن
سنینگ یازان عارفانه سۆزۆنگه
پاهیمى گینگ گرك قین دیر بیلردن

كۆپ نصیحات اتدینگ سۆیجى دیل بیلن
رحم مروتى باشدا سۆزله دینگ
اسلام ایشیغینی یاقدینگ ایل بیلن
قرآن اوقاپ حدیث بارین گۆزله دینگ

تانیلمايان تۆركمن دۆنيا تانیلدى
الوان هالى، آخال یۆمۆت آط بیلن
بۆلار بۆلسا اۆز یرینده قیمتلى
اما ماغتم قۆلى عارف آد بیلن

مردانا یاشاماق ساپاغین بردینگ
یۆمۆت، گۆکلنگ، تکه بیر بۆلسۆن دیپ
ایندى عالم لارینگ تۆركمن بالاسى
یۆلۆنگى تۆتیاندر دۆنۆنگى گییپ

زیارت مکانینگ دۆزه لر تیزدن
حۆرماتینگا یادیگارلیک قورارلار

عالم لار سۆز باشلاپ شاھىر ھەم ايزدان
سەن عارفا قۇل قاوشىرىپ دۇرارلار

دىكلتىدە مەن اۋز پايىما سۇراتىنىڭ
آط چاپلان گۆك قىرتغىچلى مىدانا
تەظىم قىليارس تۆركمەن بولۇپ سىزلەر
كەچىلىگىمىز گىچىنىڭ اى عارف دانا

«تاقى سرخۇش» سۆرمە ادر تۇپراغىنىڭ
كۆتلىسە-دە گۆيچ-قۇواتى، گۆزلىرى
تالۇيانچا سايا ادر ياپراغىنىڭ
ماغىتىم قۇلى عارف بۇلار سۆزلىرى

مبارك بۇلسۇن

سۆز اۋراغىن اۋران اى عارف شاھىر
دابارالى تۇيۇنىڭ مبارك بۇلسۇن
اۋن خىزمەتلارنىڭ تۆركمەنە ظاھىر
دابارالى تۇيۇنىڭ مبارك بۇلسۇن

قرآن اۋقاپ اسلام دىنىن حاقلايدىنىڭ
كۆپ يىللاردا شاھ مردانى يادلايدىنىڭ
فردوسى تەك ايلنىڭ دىلىن ساقلايدىنىڭ
دابارالى تۇيۇنىڭ مبارك بۇلسۇن

دۈرەدن ائىرنىڭ انچە مەزەن
قالار عاصىرلارچا تەك بىگمەن

عرفانى سۆزلىرىنىڭ دىگىزدە غەمان
دابارالى تۇيۇنىڭ مبارك بۇلسۇن

ھۇنارلى يىگىتلىر گىلىپ اۋيۇنىڭ
آبرالى دۇن بىچىنىدۇر بۇيۇنىڭ
عالم، عامى يىغىلىپىدۇر تۇيۇنىڭ
دابارالى تۇيۇنىڭ مبارك بۇلسۇن

دىيىنىڭ گۆزلى بىجىلىدى مەكانىنىڭ
غۇمرى آرتىق بۇلسۇن زەھەت چەكەنىنىڭ
قلىبىندا سەن يۇمۇت، گۆكلىنىڭ، تەكلىنىڭ
دابارالى تۇيۇنىڭ مبارك بۇلسۇن

اوستاد ماغىتىم قولى خۇرماتىنىڭ آرتار
نەسىب بۇلسا اللە طائابىنىڭ دارتار
يىرىم دىيىپ «سرخۇش» ايزىنىڭدان يۇرتار
دابارالى تۇيۇنىڭ مبارك بۇلسۇن

قال آياغا

ماغىتىم قولى قال آياغا گۆرنە بار
عالم، عامى يىغىلىپىدۇر داشىنىڭ
سەنىڭ مۇشتاقلارنىڭ يادلاماق اۋچىن
ايكى يۆز ھەم آلتىمىش آلتى ياشىنىڭ

گىلەن كۆپدۇر تۆركمەنستان ايلنىدىن
مۆچ اۋرار داشىنىڭدا شەھراتلى - شانلى

عالملار بار اۇنن تۆرکمن بیلیندن
يازيجی هم شاهیر دۆنیاده سانلی

ایران عالملاری تۆرکمن هم پارسى
اۇلى اوقۇو جايىدا بىلىم لىر برن
سىلاغ اوچين گليپ بۇگون باريىسى
سنىنگ قوشغۇلارنگى اوقىيپ گورن

سن عالم هم عارف، يايلىدى آدينىگ
توتارلار پندىنگى جان و دىل بىلن
شيرغازى دا اوقان قرآن بىيادىنگ
يايرادى اسلاما بارچا ايل بىلن

اۇستاد قوشغىنگ دۇنيا ديله دوزولدى
مۇشتاق لارىنگ آرتار گۆنبه-گۆن سانى
آدينىگ بولسا بويىسانچ جايىدا يازىلدى
آرتار فراغى نىنگ شىهراتى - شانى

ساغ بولسۇنلار ايكى دولت باشلىغى
قورۇلدى مناسيب زيارت مكان
عاشقا پارخ اتمز ياقين داشلىغى
«سرخوش» هم عاشقىنگ بيريسى اكن

قوات بردينىگ

هر كيشا آرادان چىقدى دىپ بولماز
سبابى پاك تنلر تۇپراق دا اۇلمز

آرچا دك الميىدام ياشىل اوووسىر
علم ياپراق لارى هيچ زمان سولماز

گوهر ساقلاماغا اوكده دىر تۇپراق
دۇرمۇشا گۆرك برر گۆك ياشىل ياپراق
يۇنه هر تۇپراقدا تاپىلماز گوهر
تاپىلاسا مىس دىر يا بورۇنچ - مافراق

گوهرلى مكانىدا عالملار بيشىر
دور ساچار دۇنيايه يالقیمی دوشىر
توپراغىنگ انهسى اگر سوو دىيىسك
عارفلار چشمهسى الميىدام جوشار

شير غازى دا اوقاپ عرفان ياراغى
آلاندىر الينه اوستاد پيراغى
عۇمور باقى شۇهله سالار جهانى
اۇچمز سۇنمز ياقىپ گىدن چيراغى

دۇيغۇلارى گويچلى عطار، جامى دك
يا مولانا، حافظ، عرفان بامى دك
با يزىد بسطامى، بلخى دى بولۇپ
كۆپ زاتلار گۆركزن جمشىد جامى دك

ماغتىم قولى آدينىگ دولدى ايللره
فردوسى دك قوات بردينىگ دىللره
بۇستانىنگدا غۇنچالارىنگ آچىلدى
بۇگون «سرخوش» قووانياندىر گوللره

بهیشتینگ آغاجی

بۇ گۆن بیر بگنچ لی گۆن بۆلدى بیزه
آق تۇقاي اوبادا، داغ-دېهه، دۆزه
اوستاد ماغتیم قولى سنینگ موشتاق لانگ
بهیشتینگ آغاجین دیکرلر سیزه

گلەجکده یاشیل یاپراق باغلاری
سایا برر ایلینگ باران چاغلاری
اۇزاق عۆمور برسین زحمت چکهنه
گۆک یاشیلا دۇنر قۇراق داغلاری

اکیلجکدیر حاضیر زیتون آغاجی
میوه سی درماندیر بولسا-دا آجی
بزیلاندیر سانگا گۆزل طبیغات
ای عارف! تورکمنینگ باشی نینگ تاجی

تورکمن شاهیرلاری گلیپ قاشینگا
تعظیم قیلیپ ییغیلیپدیر داشینگا
ینه یتمیش گۆندن توتارلار تۇیوتگ
ایکی یۆز هم آلتمیش سکیز یاشینگا

«سرخوش» هم شاهیرلانگ بیرسی بولۇپ
ادیلجک ایشلره بگهنیپ گۆلۇپ
ییگیتلر قۇل چرمأپ قۇللۇغنا یتسین
سۆو یتمأن قالماسین آغاجلار سولۇپ

قالقینشلی دیر

تورکمن ییگیتلری توتیاندیر تۇی
بزأپ آق اشیک لی آق قامیش اوی
قامیش قولاق، اینچه بیل لی آط بیلن
گۆرک برر میدانا تورکمنینگ سۆی

آطی نینگ بۆینوتا بۆیونسنا داقیپ
ایهرینگ قاشینا کوموشلر قاقیپ
تورمه-شالی قاتانچ دیپ آط بیلن
آلیپ قاچار اۇنگه ایزینا باقیپ

سۆیرنتگی دیر بیله چاپغی نینگ آدی
ییغمار توی میدانا یاقینی یادی
تلپک سلپیلله دیپ دونی قالغاندا
هزیل برر آطینگ شمالی بادی

چاپیلیانیدیر گنگش گونی تاي لاری
حیران ادر خلقی اسباب-شای لاری
قۇچ ییگیتلر قولون چرمأپ دوریانیدیر
خیزمات ادر شول گون غاریپ، بای لاری

بیر گون سونگرا اولی چاپغی قۇرۇلار
قاضی امین، نامه دییسسه دۇرۇلار
پهلوانلار چیقیپ گۆرش میدانا
بیقانلار بایراق خالات بریلر

تورکمن تویی قالقینشلی دیر بیزلره
آط چاپغی سی یالقیم سالار دوزلره
«سرخوش» بولۇپ هر کیم دأبین ساقلاسا
گلەجکده نوسغا بولار سیزلره

قارینچا ارجل دیر یوکون چکماگه
اوجار قوشلار ارکین دونیانی گزر
اؤکده دیر جرن لر چۆلدە بۆکماگه
مثل بیلن «سرخوش» قوشغولار دۆز

ماغتیملی بیراغی نینگ یرلی امناء اعضالاری بیلیمزلیکدن ایمسیراپ
قوشغی اوقالچاق بولسا گزک آلماندریسینگ یا واغت یوق دیمهگی
بیلن اوزاق یۆلدن زیاراتا باران میهمانلاری اینجیدیارلار. شوئگا
تانقیت یوزونده بیر نأچه سطر یازدیم:

بوغماسین

ایلیم - گۆتۆم بولماسا، آییم گۆتۆم دۇغماسین
بیر نأچه سی بیلیمزدن گینگ یۆللاری بوغماسین
عشقدان اثر بۆلمانی بیدرک تاصیپ ادیپ
دگیشلی دیپ یۆردۇما هم قۇمسیراپ چۇغماسین

عالم شاهیر جهاندا دگیشلی دیر بار ایله
پیراغی دک ایلاتا تانیلیاندر کۆپ دیله
بۆرجی بۆلار یرلی نینگ سیلاغ اتمک میهمانا
یگیتلری دۇرمالی باغلاپ قۇشاغین بیله

بیغنانشیقدا شاهیرلار قوشغولارنی تابشیرار
اۆرتا چبقیپ نأچه سی واغت یوق دیپ قابشیرار
گۆرۆم گۆرمأن کألری ادر ایشین بیلمانی
علم بۆلمان اۆزۆنی میکروفونا یابشیرار

یۆمۆت - گۆکلنگ، تکهلر دۇغانلیقدا بیر بۆلار
بارچاق جایی هر کیمینگ آخر سۆنگی یر بۆلار

کۆپ گۆچن

بو دونیاده کۆپ قاروان بار کۆپ قاپان
هر بیر زادینگ غنیمی بار یانیندا
گینگ دیر جهان کۆپ قۇنان بار کۆپ گۆچن
یاشاماغا اینام یوقدور جانیندا

شاغال، تیلکی غنیم بولوپ تاویغا
قاری انانگ کته گینی بوش ادر
گۆیوک، یابان پیشیک قالیپ ساویغا
گیجه یاتان قۇشا گۆونون خوش ادر

بورگوت، قاجار آل هوانی سۆکرلر
اوزاقدان گۆریاندر آلچاق آوینی
توقغار، تاوشان بولسا یرده بۆکرلر
ایجک بولوپ چۆلدە بیتن قاروینی

ارتیر بیلن کۆپ حیوانلار آچ بولار
تاوشان، توقغار بولسا شولارینگ بیری
قاجار، بورگوده هم شولار پاچ بولار
دۆرت آیاق لی اۆلۆپ ایک آیاق دیری

صابیر قاناحات بار مۆجکده، مۆی ده
شادلیق ادر بیللیل چمن لی باغدا
ایت وپالی بولار بیلینگ هر اوی ده
عبرت آلمالی ییز هر یاغدا ی چاغدا

بولبارس دان اۆوره نینگ قۇجور - غیراتی
قورقی آدلی یوره گینده کسل یوق
اۆرشغورلیق بولار قاپلانگینگ ذاتی
بولار دگیشلی آیرا مثل یوق

قالمان يوزە حق سۆزى « سرخوش » بولۇپ سۆزلەسەن
اشىدىن ھەم بولسا شۇندا سەربە سەربولار
حق ايشىنى بىتىرن ارلەر شۇندا نەربولار

شاهير و يازىچى، مرحوم ناز محمد بېقە ھۇدۇرلىيۇر:

كۆچمەلى بولجاق

عالم لار جەم بولۇپ، اوتۇرشىق گۇريان
يۇنە بىر اوستولىنگ اوستى بوش ولين
يالانچىنگ ايشىنە پىكر اديپ دۇريان
اوستولىنگ ايسەسى بىزدن داش ولين

آرامىزدان چىقدى گرچەگىنگ بىرى
چىقسا-دا جان تىدن سۆزلىرى دىرى
خۇرماتى كۆپ ايدى ايلىنگ اىچىندە
سىلاردى المىدام اوستادى، پىرى

بۇ گرچك شاهير ھەم ياش ايدى اۆزى
يازان رۇباغىسى جانا اۇرناردى
باغرىنا باساردى يانغىچلى كۆزى
قازىبت ارقالى ايلى قۇرناردى

يۆرەگى آچىق دى، قالامى گۆيچلى
سەيرقاۋلاپ ياتسا-دا اللىرى ايشلى
بۇرچ بىلىپ اۋزۇنە تۆركمەن مىراثى
كۆپۈنگ بىرى ايدى قوملى، خويشلى

بۇ اۋتن يىگىدىنگ جوان ياشلىغنا
قىنانماقدان يۆرك باغىر دىلىنىيۇر
ھىچ اۋلچىگ يۇق آرامىزىنگ داشلىغنا
داش ھەم بولسا اثرلىرى بىلىنىيۇر

بۇ يۇلدان بارىمىز گچمەلى بولجاق
كرون گلىپ يتسە گۆچمەلى بولجاق
اير-گىچى بار اگر « سرخوش » ھەم بولسانگ
عۇمۇر بىلدىز باتىپ اۋچمەلى بولجاق

اۋستاد نظرلى

دۇنيا گۇركى دىيسك باھار يازلارى
كۆللىرىنگ گلشىگى دىيسك غازلارى
روحا داماق دىيسك آيدىم سازلارى
روحلارى شاد ادين اۋستاد نظرلى

اۋستاد ساخى، ماغتىم قۇلى قارلىنى
ياد اديپ آيداردى زۆلپى تارلىنى
تۇى بولسا، دىنگ تۇتۇپ بارسىز بارلىنى
ايللىرى شاد ادين اۋستاد نظرلى

اۋياندىر جاق بولۇپ آفاق يارىنى
ياندىردىنگ بىبى دىپ الدە بارىنى
قۇباردى سارىيانگ چكىپ زارىنى
تۆركمەنى شاد ادين اۋستاد نظرلى

ماغتیم قۇلى قارلىنگ جان ای جانینی
تشنیت، کرم گلدی، کۇپلر سانینی
آیدپ قیزدیراردی ایلینگ قانینی
ایل لری شاد ایدن اۇستاد نظرلی

سرخۇش ییگیت آدلی ساخینگ آوازین
آیدان واغتی دوتار، قیجاغینگ سازین
دیرلدن یالی دی چالمانینگ اۇزۇن
پیرینی شاد ایدن اۇستاد نظرلی

بۇ یالانچی هر کیمه دۇن بیچن دیر
اوستاد شاگیرد اۇلۇم زهرین ایچن دیر
اوستاد ساخی داغلار دیپ گچن دیر
اوستادین یاد ایدن اۇستاد نظرلی

تۇماغالی، دوش بۇلماسین، گلین لر
دیپ آیدان واغتی یۆرک دیلن لر
کأن ایدی قۇلاغین گریپ گۆرن لر
تۆرکمنی شاد ایدن اۇستاد نظرلی

دیپردی دۇتارسیز بیر گون گزمه نهم
دۇتار قیجاق تورکمن یۆلی بۇرمانام
بیر آیدیم آیداردی آدی دۇزمه نهم
آیداندا شاد ایدن اوستاد نظرلی

اۇتسه - ده دۇنیاندا قالان دیر آدی
عبدالمناف، منصور کۇنگلۆنینگ شادی
دکتر مجید تکه مأمید دُر یادی
شاگیردین شاد ایدن اوستاد نظرلی

قدر بیلن یوق هم دیسک تاپیلار
قدر بیلن لره آچیق قاپی لار
ار - ییگیت لر بۇ میداندا چاپیلار
ار لری شاد ایدن اوستاد نظرلی

لاقامی محجوبی، حجب و حیالی
اویسی چای قاوشاندا تۇقاي قایالی
صبرلی دیر اۇغۇل بایک عایالی
بالام دیپ داد ایدن اوستاد نظرلی

یادیمدان چیقما یار بیر آیدان سۆزی
اۇلادارلار باغشی یۇمۇلسا گۆزی
هر کیم سیلاغینی گۆرسه میش اۆزی
گلجه گین یاد ایدن اوستاد نظرلی

ساغ بۇلۇپ یاشاسین دۆشۆنیان، بیلیان
هۆنار اۆچین یۆرک باغیرینی دیلیان
بۇ میلیسی گۆرۆپ «سرخۇش» هم بۇلیان
تۆرکمنی شاد ایدن اوستاد نظرلی

تورکمنستانینگ قیزیل اترک شهرینده قاقاجان آدلی
عزیز دوستومینگ ایلکی اۇغلی
مرادجانینگ اۇیلنمک تۇیۇنا
۱۳۸۱/۹/۲۵ شمسی ییلیندا یازان قۇشغیم

یاشلار باغتلی بۇلسۇن
یاشلار باغتلی بۇلسۇن ایلکی جه سۆزۆم
دومول - دۇشدا گیلن گۆریان دیر گۆزۆم

ايندى بولسا دوتاز - قىچاق سازلارى
يانگلانغاندىر دىك دۇرمالى جازلارى
قۇلاق قوتىن آيىرماغا دىنگلەدىك
اوقىپلى مىش باغشى اكن اۇرلىرى

توركمىن بولۇپ ياشاماق بىر قادا دىر
اتىرك بۇيۇتىنىڭ خلقى سادا دىر
ھەر ناچە سادا ھەم بولسا اگر
ينە تۈي گلىشىگى گۈلگۈن بادا دىر

ينە بىر گلىشىگى شۇرجا بالىق دىر
بالىغىنىڭ غانىمى تۇردۇر، سالىك دىر
اسن قولىنىڭ خلقى يتىرر بالىق
دۇست بولۇپ قاتناشسا دۇغان يالاق دىر

گۈلگۈن بادا گلىشىك بولسا تۈي لارا
سۆيىجى آرزو اديپ بارچا اۋى لره
تۈيا حۇرمات قۇيۇپ گلن مېھمان لار
راحاتلىق بىرمەلى دارغان كۈي لره

قارا يىر قايايماز اق مايا چۇكمان
يازى ياز اتمآگە گر كدىر حۇكمان
بۇ سۇزلىرى اۋتن لرمىز آيدىيىدىر
چۇپان ھەم شاد بولماز قۇزۇلار بۇكمان

قارا بولوت گۇوسۇنداكى قارىنى
تۈيا حۇرمات قۇيۇپ دۇكسە بارىنى
قار ياغماغا دۇردى دىيسەلر
«سرخۇش» بولۇپ ابيسك اترك نارىنى

سبابى قاقاجان ايلكى تۇيۇنگ دىپ
گلىدىك ايران يۇرتدان دۇغانىم اۋزۇم

گلىنىنگ آياغى دۇشۇملى بولسۇن
بۇ اچىرە ايرسغال - بركت دۇلسۇن
غىبتىنىڭ دۇشمانى قاراجا ساچلى
اجە قاقا دىيىن چاغالار گولسۇن

كۇپ مىش قاقاجانىنگ يارى - يارانى
گۈلۈپ قارشى آلار تۇيا بارانى
ايكى يۇردۇنگ باشلىق لارى ساغ بولسۇن
آچىپ قۇيىدى قاتناشماغا آرانى

قىزىل اترك شاھىر، باغشى مركزى
بار دىر اوستاد ماغتىم قۇلى مركزى
اتىرك بۇيۇندا ياشادى اۋستاد
ياقىپ يىلغىن آغاچلارى، چركزى

نوربىرەي حالىپا زارىن آيداردى
بىبى آدلى آيدىم بارىن آيداردى
اۋنگكى زمان تلويون گۇرچك دىپ
كوممەد خلقى داشلى بۇرنا قايداردى

خلق باغشى سى بولۇپ گچنىدىر دايمىم
بلكى جايى جنت بولسۇن خدايمىم
عاشق آيدىنىڭ پىردن اۋلى اۋستاددان
دەيىرمىش يتىشىدى قىسماتىم پايمىم

قانا - قانا گۈلگون شراب، اىچسىم مرمىر اىلنگىدىن
بال ازیلن دۇداغىنگىدىن، اۇپۇپ سۇرسام دىلىنگىدىن
باغباىنىڭ بۇلۇپ تىرسىم، بىتن غۇنچا گۈلۈنگىدىن
يار بۇلۇتدا جانداڭ گىچن «سرخۇش» سىڭ خرىدارىڭ
كىمان قاشلى گۈزۈنگە يار، اۈزال عاشق بۇلمۇشام
تاقىامت اۈزۈنگە جان، گۈزل عاشق بۇلمۇشام

دۇقماچى مارال

آزاشىپ يۇلۇمدان بىر اۋىه باردىم
گۈزۈم دۇشدى بىر دۇقماچى مارالا
جمالىنى گۈرگىچ كۇپلىدى دردىم
يۈرك سۈيشدى بىر دۇقماچى مارالا

بۇيداشلارى بىلن سايرادىپ دىلى
چىتىندە دۇقمانى ماشىن تىك ال
باسار ھالى - ھالچا ھىر تۈيسلى گۈي
گۈزۈم دۇشدى بىر دۇقماچى مارالا

ھۈنارلى ال بىلن داراق قاقاندا
گۈلۈپ گۈزى بىلن مىلغىپ باقاندا
دالى گۈۈنۈم عشق اۈدۇنا ياقاندا
عشقىم جۇشدى بىر دۇقماچى مارالا

گۈرن گۈزەلىمىڭ قۇشا نارىنا
ھىچ بىر زات يتىشمىز زۇلپى تارىنا
آق يۈزى مىڭزىش دىر داغىڭ قارىنا
گۈزۈم دۇشدى بىر دۇقماچى مارالا

يىگىتلىكدە قۇشۇلان سۈيگە دگىشلى قۇشغولار

گۈزل عاشق بۇلمۇشام

اي اتى - قانى مىستىر، بۇيى سروى تىك گۈزل
منى گۇرمۇن نىچىك پىتر، بىلمىن سىنىڭ قىرارىڭ
يۈركىدىن ايسلار مىن سىنى، بۇ اياملاردان اۈزال
گۇرمۇن مىنى نىچىك پىتر بىلمىن سىنىڭ مىدارىڭ
سروى قامت بۇيۇنگا مىن گۈزل عاشق بۇلمۇشام

كىمان قاشىڭ چىكمە يايىن، گىچىر مۇگانىڭ اۈقى
گىلر اۈستۈنگىدىن مىداما، گۈللىرىڭ ايسى قۈقى
راۋى يام گر يتسە ھىر كىمسىگە اۈزۈنىڭ حقى
حق عاشق مىن قىبول اتىڭ بۇلار مىن سىنىڭ يارىڭ
ماھى تابان تىك يۈزۈنگە، گۈزل عاشق بۇلمۇشام

اىستەگىم دىر بىرچە سۇرماق، القىمىڭدىن ھىر زىمان
مىنۇر دىر تىرە گىجىم، يالقىمىڭدىن بى گىمان
كۇپ جفا بىرمە نىگارمى، بىس دىر اىندى الامان
جانىما اۈدلار سالار سىڭ، اۈل قارا زلفى تارىڭ
جان آلان جىلاد گۈزۈنگە، مارال عاشق بۇلمۇشام

اينام يۇقدۇر لۇلى دۇنيا، ناظار سال بۇ چاغىڭىڭا
گل مارالىم قۇيما مىنى، ھىجران اۈدلى داغىڭىڭا
آرمانىم يۇق بىرچە گىرسىم، اكمە نارلى باغىڭىڭا
مۇندىن پىتر اىنچىتمىيار، مىن سىنىڭ آھى زارىڭىڭ
طوطى گىفتارلى سۇزۈنگە، مارال عاشق بۇلمۇشام

چۇل يىردە ھىم آوادان قىز بار اكن
جهان گىنىگ ھىم بۇلسا بىزە دار اكن
عشقلى يۈرك بىر گۇرماگە زار اكن
«سرخۇش» قۇشدى بىر دۇقماچى مارالا

گل بارى

بۇ سىردامى يىتملى قىز گل بارى
سۇزى جانا اۇتوملى قىز گل بارى
ايستە گىم سن بار گۇزەلىنگ ايچىندە
آلمانارى يىتملى قىز گل بارى

گۇز اۇنگوندىن قارا خالى جىمالىنگ
ايرىلمايىر ال ھۇنارىنگ، كىمالىنگ
اۇسسۇن بلكى اۇستومىزدىن شىمالىنگ
عشقلى جانا اۇتوملى قىز گل بارى

بىلمىن نچۇين اۇغرىن قاراپ گۇلر سن
يۈرك باغرىم پىرقاتىنگا دىلر سن
ايرالىق ياماندىر اۇنگات بىلر سن
اۇنگات ايشى تۇتوملى قىز گل بارى

بار دىر سىندە ھىر ھۇنارىنگ رىشتەسى
سۇيدۇم سنى تۈركىم باغىنگ كىشتەسى
قۇيسام باشىم قارا ساچىنگ پۇشتاسى
بىر ياسىقدا ياتىملى قىز گل بارى

«تاقى سرخۇش» عاشق سانگا اى صىنم
قۇدالىغا گىلسىن رۇغىسات پىر اىنم
عشق اۇستادىم بۇلسانگ شاگردىنگ مىنم
اۇقىپ بارىن خاتىملى قىز گل بارى

پىرزاد

اۇرتا بۇيلى قىلم قاشلى پىرزاد
گل ايكىمىز دوقى صفا قۇرايلى
بۇ غرىب كۇنگلۇمى ايلەمە ناشاد
باشىمىزا ھىر نە گىلسە گۇرەيلى

عاشقلىغىنگ يۈكى آغىردىر داغدان
ھىر كىم آمان اۇتە بىلمىز بۇ چاغدان
رۇغىسات بىر تىرەيلى آلمالى باغدان
آلمانارلى باغدا دوران سۇرەيلى

يۈركىداكى دىلە گىلدى بۇ زمان
گىچرىن يۇلۇنگدا جاندىن بى گىمان
عيان بۇلار عشقىم بىر ايسىنگ آمان
گۇل يانگاقدان پۇسا آلىپ بىرەيلى

قالام قاشىنگ مىنگىزار كىمانلى يايا
گۇلر يۈزۈنگ اۇغشار گۇنگىداكى آيا
نوجوان عۇمرومىز بۇلماسىن ضايا
گل مارالىم تازە دوران سۇرەيلى

قربان بولار «سرخوش» سن تکین یارا
 بیلە باقیپ اتمە یۆرەگیم پارا
 رحم ادیپ دردیمة ایله گیل چاره
 گل ایکی میز یاغشی دوران سۆره یلی

سونا گۆزل

اوتانار من آیدا بیل من سۆزۆمی
 سن مانگا رحم ایله جان سونا گۆزل
 سنی گۆرسیم بیتیرر من اۆزۆمی
 گل مانگا رحم ایله جان سونا گۆزل

تلواس لی یۆرگمه گۆزۆنگ سۆز قاتار
 کیرپیک لرینگ اوقی جانیمدان اوتر
 سن بولماسانگ نیچیک آی - گۆنۆم باتار
 سن مانگا رحم ایله جان سونا گۆزل

گۆزل لیگینگ بار نشانی سنده بار
 حُسنونگا قوشغولار یازماق منده بار
 دییسین لر سن کیمین جرن قاندا بار
 گل مانگا رحم ایله جان سونا گۆزل

کاش بولسادیم قارا ساچینگ داراگی
 کاش بولسادیم سن مارالینگ گرهگی
 سۆیدۆم سنی عشق دریانینگ باراگی
 سن مانگا رحم ایله جان سونا گۆزل

ایسله گیم رقیب لار سانگا باقماسین
 من عاشقی پیرقاتینگا یاقماسین
 آیرالیق گۆز یاشیم بلکی اقماسین
 گل مانگا رحم ایله جان سونا گۆزل

پیرقاتینگ ایله یار گۆز گۆنۆم گریان
 آیریلما ایزینگدان گیتسنگ - ده هریان
 «سرخوشینگ» یۆرهگی سن اوچین بریان
 سن مانگا رحم ایله جان سونا گۆزل

گلزم مارال

مارال یاریم طاووس تکین، آلدی جانیم نازلر ادیپ
 نغمه اوقیپ بیلبل تکین، قیش گۆنۆمی یازلر ادیپ
 عاشق معشوقلیق یولوتدا، خوش صحبتلی سازلر ادیپ
 انتظاردا قویۇپ منی، بیل من نچۆین گلزم مارال

ییگیت لیکده دالی سرلی، اون سکیز، اون دوقۇز یاشیم
 آرزۇیم دی یار یولوتدا، فدا بولسا قارا باشیم
 آلاغا پدیر بو زمان لار، رقیب منینگ دورە - داشیم
 انتظاردا قویۇپ منی، بیل من نچۆین گلزم مارال

وعده برپ بیل من نچۆین، قورقار اجه - دأده سیندن
 کۆپ زمانلار اوتر بو گۆن، مانگا برن وعده سیندن
 بیل منم یا خبری یوق، عاشق لیغینگ قاداسیندن
 گۆزی یولدا قویۇپ منی، بیل من نچۆین گلزم مارال

یاقدی «سرخوشی» مارال قیز، بیر یامان عشقینگ اودوتا
عاشقلارینگ پیری یتسین بلکی شولارینگ دادینا
تمام ادیب بۇ قوشغی نی، سؤور یاریمینگ آدینا
انتظاردا قویۇپ منی، بیلمن نچوین گلمز مارال

آرزوویم

آرزوویم بار بیر گورماگه، ماهی تابان یوزونگی
دیله گیم دیر اشیدایسم، شیرین دیلی سوزونگی
تلواس ادر، عشق یوره گیم، اوچوپ بارسام یانینگ
کولده گزن، قوباغازا، اوغشادار من اوزونگی
مارال بویلیم، نظر سالغیل، بۇ بیچاره حالیم

اشیتسنگ - ده، المیداما، منینگ آهلی دادیمی
هیچ فراهم قیلمايانگ سن، دالی کونگول شادیمی
آیرالقدان گول یوزومی، سولدورپ گزسم میدام
قایغی غم آستیندا اولسم، کیم توتار منگ آدیمی
داش یورک لی، رحمہ گل سن، نظر سالیپ سالیما

پیرقاتینگدا گيجہ گوندیز، چکرم من زارینگى
گل اینجیتما قارا گوزلیم، موندان پتر یارینگى
قوللوعینگدا قولوم چرمآپ، بولاسیم گلیار گولوم
باغبانینگ بولوپ تیرسم، بیتن آلما نارینگى
ستگ یولوتگدا، راضیام من، تالانگ دوشسون مالیم

عاشیقام من بال آری تک، بیتن غونچا گولونگه
ایسله گیم دیر یتیشایسم، گول شهیدلی بالینگا

غونچا گولدن، بال دورتکم، آرزو ایلار، یوره گیم
بوستانینگ اوچوپ بارسام، تیکن چکمه یولونگا
عشق یوره گیم پرواز ادر، ستم قیلما بالیم

یارب اوزونگ، توفیق برپ، مرادیم ییتیرگیل
درگاهینگا یالبارارین، بۇ دیله گیم بیتیرگیل
آیرالیغا دوزه بیلمن، یورک لردن آگاه سن
یار قاشیندا یاشاماسام، بۇ دونیادان اوتورگیل
ایرسوا اتمه خداییم، جملہ جهان عالمه
یا-دا «سرخوشی» گرفتار اتمه بیلہ ظالما

گورمه دیم

چاغیردی دوستومینگ بیرى تویوتا
بیغیلییدیر گلین قیزلار اویونہ
داقینییدیر آلتین بویدار بویوتا
گوز آیلادییم اوز یاریمی گورمه دیم

گاه خیال ایله دیم ناخوش دیر حالی
گاه دیپردیم گیمیش قیرمیزی شالی
گاه گمان ایله دیم بولموشام دالی
شول میلیسده شاهماریمی گورمه دیم

کلیپدیر دنگ - دوشی، یاری - یارانی
گوز آیلاپ تاپمادییم گوزل سارانی
آقیدردیم گوزل سارانی اشکی بارانی
شول توبدا من دلداریمی گورمه دیم

بىر گۇرماڭگە اتىدىم تلواس يۈزۈنى
 آيلاندىم تاپمادىم داغى دۈزۈنى
 مىلرىنىڭ ئىچىنىدە قارا گۈزۈنى
 گۈزلەپ جامدا خونخوارىمى گۈرمەدىم

نە عاجاپ يۇقارمىش قايغىلى چاغى
 بىر كاسە مى بىرسە ئۇل حالدا ساقى
 بىر دىرەك ئانتظار چىكرمىش «تاقى»
 ئۇل مىلىسىدە ئۇز يارىمى گۈرمەدىم

جرىم

طېغائىنىڭ تازە آچان غۇنچاسى
 آلتى جانىم قارا گۈزۈنىڭ جىرىم
 شادلىق مىلىس لىدە تۇيۇنىڭ خۇنچاسى
 ياقىدى باغرىم شىرىن سۈزۈنىڭ جىرىم

قۇرساق - دۈشۈنىڭ يىلە بىرىپ گىزىرىن
 گۈرىن لىرىنىڭ يۈركى باغرىن ازرىن
 بىلىمىن نىچىك آيرالىغا دۈزىرىن
 آلتى جانىم شەلا يۈزۈنىڭ جىرىم

ھەر زىمان گۈزلەمدە اۇغرىن باقارىن
 عشق اۇدۇنا شىرىن جانىم ياقارىن
 مەرجىن بارىن گۈزلىرىنىڭ دۈكرىن
 ياقىدى باغرىم قارا گۈزۈنىڭ جىرىم

دۇرت اۇرۇم ساچلارنىڭ اۋىرى بىلىنىڭىن
 سۈزلەشنىڭدە بال سىزىلار دىلىنىڭىن
 گۈرمەدىم سىن تىكىن تۈركىمىن اىلىنىڭىن
 آلتى جانىم شىرىن سۈزۈنىڭ جىرىم

گىلىشىڭى سىن تۈركىمىن صحرانىڭ يازى سىن
 كۈل لىرىمىزنىڭ سۇناسى سىن، غازى سىن
 گۈلنىڭدە «سرخۇشا» تۈركىمىن سازى سىن
 ياقىدى مىنى خۇمار گۈزۈنىڭ جىرىم

ايكى گۈزىل

كۈنىڭۈل بىردىم ايكى گۈزىل دىلدارا
 بىلمەنمەن مىن ھامىسا يۈركى بىرەيىن
 جوانلىقىدا يۈلۈم دۈشدى گۈلزارا
 ھامىسى سىنىنىڭ غۇنچاسىندىن تىرەيىن

بىرى سىنىنىڭ آلمانارى يىتىپدىر
 ئۇل بىرىنىنىڭ زۈلپى بىلىدىن اۋتوپدىر
 بۇ گۈلزارا ايكى غۇنچا يىتىپدىر
 مىن بىلمەنمەن ھامىسا اىلىم سىرەيىن

اينچە بىللى يارىنىڭ گۈزى قارا دىر
 ئۇل بىرىنىنىڭ عشق يۈرەگى يارا دىر
 مىنىڭ يانىمدا ايكى سى - دە تۈرە دىر
 اۋارا يام ھامىسا كۈنىڭۈل بىرەيىن

آرمانیم یوق یارینگ قوینونا گیرسم
تأزه بیتن آلمانارینی تیرسم
مجنون تک یولوندا داغلاری سیرسام
یار بولان یوردوندا قایدیپ گِلمن

هر ناچه یتسه-ده یارینگ جفاسی
دیله گیم دیرینه ذوقی صفاسی
کیمه بار دیر بۇ دۇنیانینگ وفاسی
«تاقی» دیر یار فدا بولار من

سونا جان

آرزوونگدا یۆرک باغیریم اؤد بولیا-دا سونا جان
هر گۆرمدە غریب کۆنگلوم شاد بولیا-دا سونا جان
خزان گلیپ باهار بیزدن، یاد بولیا-دا سونا جان
عاشق ماغشوق گۆرگۆلیگی، آد بولیا-دا سونا جان

هالی چی لار باشلیغی سن، بار گۆزه لینگ ایچینده
ایلکینجی سن طبیغادا، گۆزلیک دۇن بیچنده
حاسرات بیلن قارایار من، اؤغرین باقیپ گچنگده
یۆرک باغیریم آیرالیقدان، اؤد بولیا-دا سونا جان

خومار ادیپ قارا گۆزۆنگ، چیتمه قلام قاشینگی
بار گۆزلر اده بیلمز، سنینگ ادن ایشینگی
آرزوویما یته بیلمن، دییپ، دؤکمه یاشینگی
آیرالیقدان یۆرک باغیریم، اؤد بولیا-دا سونا جان

بییری سی مارالا اوغشار یۇرأندە
اؤل بییری کأکیلیک تکین سائراندا
باشیم چاشیپ اۆزۆم قالدیم حایراندا
بیلمن هایسی بیلن دوران سۆره یین

«سرخوش» قربان بولسۇن بۇ ایکی یارا
آیرالیق دردیندن یۆره گیم پارا
هنیزم دردیمه تاپمادیم چاره
غریب باشا هر نه گلسه گۆره یین

دیلاز من

قادیر الله عرضیم بار دیر شانینگا
یالباریپ مرادیم سندن دیلار من
غایب سن گۆزلردن بارسام یانینگا
دلیریپ ایسله گیم سندن دیلار من

قلبیمدا سالیندی عشقینگ بناسی
آیریلماز دیلیمدن یارینگ تناسی
سن-سن رتیم عاشقلارینگ پناسی
رحیم سن، رحمان سن، مۆتی بیلر من

رحم ادیپ گۆزۆمدن آقان یاشیما
یتیرگیل منی اؤل قلم قاشیما
یاریم بیلن هر نه گلسه یاشیما
یار یولوندا یۆرک باغیریم دیلر من

فغان اوقیپ بیلبل تکی، تر آچیلان گۆلۆنگه
قربان بولسام گۆل یۆزۆنگه، بال ازبلن دیلینگه
اۆلدۆرسنگ-ده اۆزۆنگ اۆلدۆر، برمه دوشمان الینه
آرزوویما یتسم دوشمان، مات بولیا-دا سوتا جان

«سرخوش» عاشق بولۇپ گلدی، گۆزلرینگدن آمانا
اوتر ایام قالماز دوران، گیتمه ناحق گمانه
یتدی نوبات ایکیمیزه، خوشلوق اتمک زمانا
بۇ قوشغی لار بیزلر اۆچین یاد بولیا-دا سوتا جان

لاله قیز

نوروز گۆنی ییل دۆلانیپ گلسه یاز
بیلبل غونچا گۆله ادر عشوه ناز
اوقیر ماغشوقینا خوشلوق غزل ساز
شاد و خرم عؤمر اۆتۆریار لاله قیز
گلدی ینه باهار پاصلی لاله قیز
گول بیتیب دۆر گولوستانا لاله قیز

بیز اوبانیگ تۇقاي لاری، باغلاری
دۆلی بۆلیار لاله گۆلدن داغلاری
باهار آیی سحر تۇران چاغلاری
چشمه لردن سوو گتیریار لاله قیز
گلدی ینه باهار پاصلی لاله قیز
گۆل بیتیب دۆر گولوستانا لاله قیز

بزنیانیدیر گۆک یاشیلا چۆل لری
دۆلی بولار قۇبا غازدان گۆل لری

گلمه دی دیپ قارار اۇزاق یۆل لاری
یار یۆلۆندا کۆپ اۆتۆریار لاله قیز
گلدی ینه باهار پاصلی لاله قیز
گول بیتیب دۆر گولوستانا لاله قیز

«تاقی سرخوش» قیرق گچیریپ سالیندان
قلم بیلن سۆزلتدیردی حالیندان
هر نه یازسام آز دیر قارا خالیندان
هالی دوقاپ ایش بیتیریار لاله قیز
گلدی ینه باهار پاصلی لاله قیز
گۆل بیتیب دۆر گولوستانا لاله قیز

جان اجو

ای آقارلار دۆشدی گۆزۆم بیر گولشه نینگ گۆلۆنه
باغبان سیز بیتیدیر شۆل غونچا تۆرکمن چۆلۆنه
سؤراشدیم اۆل گۆلۆنگ آدین، اجو گلدی دیلینه
بیر گۆرمده عشق یۆره گیم بۆلدی بریان جان اجو
ای اجو جانیم اجو، یاندى باغیریم جان اجو

جان اجو منگز آر یۆریشینگ طاووس قوشۆنگ نازینه
قۇرساق-دۆشۆنگ اۇغشایانیدیر کۆلۆتگ قوباغازینا
مۆنچۆق لارینگ سسی تای دیر ناظارلی نینگ سازینا
پیرقاتینگدان قارا گۆزۆم بۆلدی گریان جان اجو
ای اجو جانیم اجو، یاندى باغیریم جان اجو

یالقیمی بار اۆلکامیزده دۇغاییپ دیر آی بۆلۆپ
سخی لیقدان برسه بیزه قوشا نارین بای بۆلۆپ

دۇداغىندىن پۇسا آلسانگ يۇقار اول گۆك چاي بۇلۇپ
يار يۇلۇندا يۈرك باغرىم بۇلدى بريان جان اجو
اي اجو جانيم اجو، كۆيدى عۇمرۇم جان اجو

بندە « سرخوش » گنبد ايلدن آيدياندير زار بيلن
سازينا هنگ بريپ چالسين باغشى لار دۇتار بيلن
راضى بۇلما گۆزل سۇنام اۇتمه گيمه خوار بيلن
سوبوگينگدن آيريلمارام گيتسنگ هر يان جان اجو
اي اجو جانيم اجو، ياندى باغرىم جان اجو

عشق آدينا

تير سگمه سۇيه نيپ، پيكيره باتيپ
قالام آلديم عشق آدينا سۇز قاتىپ
ساتار سن مردلرى نامارد آياغنا
نه گۇردۇنگ كنعانلى يوسفى ساتىپ

عقل بلاسى سن دالى ليك باشى
قارى جوان بارى دادار بۇ آشى
گۆلدۆرر سن گاهلر قايعى سالار سن
دۆشسه يۇلۇنگ چكر يۆكۆنگ هر كيشى

سن ئىلىنى اتدينگ دۇنيا جانانى
دالى اتدينگ مجنون تكين دانانى
يايراتدينگ دالى دىپ مجنونينگ آدين
ويران اتدينگ يۇلۇنگ دۆشن خانانى

بال دۇداقلى، قالام قاشلى سن اتدينگ
قاتى يۈرك، قارا داشلى سن اتدينگ

كۆپ يۈركلر سندن يانگا بۇلۇپ قان
سلبينيازى سۆنبۇل ساچلى سن اتدينگ

كتابلار يازديريپ داستان دۆزدۆردينگ
كۆپلرى آغلادىپ گۆزۆن سۆزدۆردينگ
خان صايداد عشقينا عاشق همرانى
اۋى ايلى تانيتمان سيران گزدىردينگ

ايكى عشقا دۇچار اتدينگ طاهيرى
سۆزلىتىردينگ مۇلا نفس شاهيرى
تاتاردا زۇهرانى ايله يىپ گريان
شاد اتدينگ بغداددا گۆزل ماهيمى

يايراتدينگ جاھانا فرھاد آدينى
ياقيپ يۆرەگيندە شيرين اۇدۇتى
يتيشن بۇلمادى حق عشقا اى داد
كيم اشيتىدى قۇلاق آسىپ دادينى

سن عشيق ايندى كى اتدينگ گرفتار
بىز بيلن بۇلار تك اتمه گيل رفتار
« سرخوش » هم قالامين آليپ اليه
اۆستۇنگدن يۇل ساليپ ايلهدى گفتار

عبرت اوچين

قاينىنىڭ آستىندا چشمانگ باشىندا
دۆشدى گۆزۇم كمان قاشلى گلينه

يىغىلىپ دىر بىر بۆلۈك قىز داشىندا
آلىپدىر كۆيۈز ئانى مرمىر يىنى

مۆنجۇغى نىنگ سسى ساز تىكىن يۇقار
خرامان يۇر يىپ اۇغرىنچا باقار
بۇيۇر - بۇيۇر گۈزلىرىدىن ياش دۇكر
خبر آلدىم بۇ سۇز گلىدى دىلىنى

عۇمرۇمدىن گچىپدىر اۇن يىدى باھار
بۇ كىچ رفتار پلىك ايلەدى قاھار
تورۇپ نالىش ايلەير من هر سحر
هايسى بىلبىل باقمىز بىتن گولونە

دۇقغۇزا يىتمە يار اريمنىگ ياشى
جۇبىسۇندە دىر مىدام آشىغى، داشى
يۇقدۇر چارام دريا آتماسام لاشى
يا چىقماسام سۇوسۇز يىرنىگ چۇلونە

نە گناھىم بار دىر ياقدى لار منى
گۇوون تلواس اديپ باقار من سنى
«تاقى سرخوش» گۇرۇپ شىلە بىر زنى
عبىرت اۇچىن قلم آلدى يىنى

دەستانىنگ اچىندە

آيلانىپ دۇلانىپ گۇذرىم دۇشدى
لأله بىتن گۇلستانىنگ اچىندە

شايلانىپ بىر گلىن دنگىمدىن گچدى
گۇردى گۇزوم دەستانىنگ اچىندە

آلما تىك يانگاغى، صدف تىك دىشى
خرامان ناز اديپ مارال يۇرىشى
طاقت گتىرماگە سايلار كىشى
لأله بىتن بىر بوستانىنگ اچىندە

اۇن آلتى ياشلى دىپ آچىلدى دىلى
مىسر اندامى اينچە كىن بىلى
قىنانساق هم بىلدىم تور كىن دىر اىلى
اۋىي بارمىش دەستانىنگ اچىندە

خبر آلدىم همدم يارىن اۇزوندىن
بىر آه اۇرۇپ قان ياش دۇكىدى گۇزوندىن
يىلە آنگىدىم دىلە گلىن سۇزوندىن
اۇدلار يانار شۇ خاسسانىنگ اچىندە

آلتىشىدىن اۇتوپدىر ارنىنىگ ياشى
آغارىپدىر ساچى، ساققالى، قاشى
قايقى دان آچىلماز «سرخوشىنگ» باشى
يالان يۇقدۇر شۇ دەستانىنگ اچىندە

ادبى يازغىلار

نورباغدى آقا

نورباغدى آقا پىچاغىنى چالغىم داشا چالپ، يۇرت چالپ گلىان
 قۇربان قىلىچ آدلى ساققالداش دوستونىڭ حورماتىنا سۇۋوش سۇيماق
 اوچىن قولاغى تازە چاڭلەنن آلاجا دالغىر چېشىنىڭ اوچ آياغىنى
 گۈيلاپ، داماغىنى چالپ، پىچاق آۋۇسىنا جىدامانى چابەلەنىپ ياتان
 حيوانىنىڭ جاني چىقاندان سۇنگرا قانىنى يۇۋۇپ چالغى بىلەن چالان
 اوتونىڭ اوستونىدە باتىرىپ درىسىنى يۇزماگە دوردى. جانلىنى
 يوزۇپ بولاندان سۇنگرا قىراقتا قۇيدى - دا سويىچى ايچەگىنى ايچ
 ياغ، باغىر، اۋىكن، بۇۋىر، دالاق، بورىك، يلىنىنى، كىسپ قاپا سالدى.
 سۇنگرا چاتىلىپنى گىرسلاپ، ساغرىنىڭ چويچوك لىگىندىن كىچى جىك
 آي پالتانى سالىپ دۇشونە بارىنچا يىكە بۇلۇپ، قۇل - بۇت لارىنى
 كىسپ، بارىنى كرسىن - چاناق لارا سالدى - دا پىچاغىنى يۇۋۇپ قىيىنا
 سالىپ، بىر چايلىق بولانمىقا دىيىان سۇزى بىلەن مېھمان بىلەن آق اۋىيە
 گىردىلەر. نورباغدى آقانىڭ قارتانگ عىالى نورتاچ اجە بۇلسا، آلاجا
 كتن ساچاغى تۇردە دوشاپ گۇك چاي، تۇرشى چۇيچۇك، گۇك
 اۋزۇم، پىۋىندى اريك، تۇرشى لىمون، كونجولى كىسمك، تۇشاپلى
 سارى ياغ، سارغان يالى قۇيى قايماق، ملە مىسسىق تامدىر چۇرەگى
 آرا گىتيرىپ ايچى تاۋىق تىندىن دۇلدۇرىلان ياسسىق لارى
 تىرسكەلەنىپ، اۋزانماغا اۋرتا اۋقلادى. ايكى دوست سويىچى
 صۇخىتلى ايچن چاي لارىنىڭ دىمكش لرى ناۋاغت بۇشانىنى
 بىلمەندىرلەر. يۇنە نورتاچ اجانىڭ لاقىرداپ دۇران قارا تونگچە و
 قالدولاردان سۇنگراقى دىملاپ آرا گىتىرن چايىنى ايچن لرىندىن سۇنگرا
 مانگىلاي لارى چىغىجارماغا دوردى. شىلە بىر واغندا ھەم قويون لار ياتاغا
 گىلمەگىنە گۇرا، ايكى دوست چاي دۇغاسىنى اۋقاپ: «قۇيۇن لارا
 آرا لاشايلى!» دىيىپ، اۋىدىن چىقىدىلار. گۇرسەلەر چۇلۇق اۋغلان اۋرى
 ميداندا باقان يۇز قۇيۇن لارى گىتيرىپىدەر. بىر آز سالىم گچىندىن سۇنگ،

ساغىلىيان قۇيۇن لار ھەم ياتاغا گىلىپ، داشى چتىدىن قابالان تگنە
 گىردى. ساغىنچى گىلەن - قىزلار نورتاچ اجە بىلەن چۇلۇق و چاغلارنىڭ
 تۇتۇپ گىتىرن قويون لارىنى ساغىپ تگىندىن چىقاردىلار. قويون لار
 ساغىلىپ آزالدىغىچا تۇتماغى قىن بۇلۇپ گرگەنەك بىلەن توتۇپ
 ساغىلىپ باياندان سۇنگرا گۈنەي دە باقىلىپ يۇرن قۇزۇلارى دۇبانگ
 آرقاچىندىن انەلرىنە قارشى امىشدىرماگە گۈيىردىلەر. قۇزۇلارىنىڭ
 چۇزۇپ مۇلاپ قايدىشىنى گۇرنگە بىر قۇشۇن اۋرداسىنىڭ دۇشمانا
 قارشى چۇزۇپ الدن تالانان زادىنى الە گىتىرن سۇنگ يىتگىنىنىڭ
 ايزىندا گزىشى يالى قۇزۇلار ھەم انەسىنى تاپچاق بولۇپ، بۇ قۇيۇن دان
 اۋل قۇيۇنا سۇمسۇنىپ انەسىنى امماگە دۇريار. انەسى بۇلسا قۇزىنى
 ايسىغاپ اۋز قۇزۇسى بۇلماغىندىن گۇۋنى جاي بۇلاندان سۇنگ سۈيت
 دامار لارىنى قاۋشادىپ سۇيدۇنى ايدىريار. واغىتى خوش بۇلۇپ دۇران
 نورباغدى آقا بىلەن قۇربان قىلىچ آقانى نورتاچ اجە: «باغىر اۋىكنلى
 باتىرما بىشىرىدىم. گىلنىڭ ناھار لانىنىڭ!» دىيىپ، اۋىيە چاغىرماغى بىلەن،
 ايكى دوست يەنە بىر گزىك ساچاق باشىندا اۋتوردىلار. چۇرك باتىر
 ناھارى ايتىپ، دۇغا اۋقىلاندان سۇنگ، نورباغدى آقا قۇربان قىلىچا
 يۇزلەنىپ: «ايىن داماغىمىزى سىنگىدىرماگە بىر گۇك چاي بىلەن
 آرانگ بارمى؟» دىيىپ سۇراشاند، دۇستى: «منا تۈركمىنىڭ دۇبان
 ىرىنىڭ دە دۇقلۇغىنىڭ سىنگىدىرمە، دىيىن مئلىنە گۇرا، يۇرت چالپ
 نصىب بۇلسا گۇن باتماقا، اۋبامىزا آشماغا يۇلا دۇشسىم اۋتنگات
 بولارمىقا دىيىان، يۇنە ايىن زۇرلى داماغىمىز چۇلدە سۇوساتمازلىق
 اۋچىن بىر كاسە چايا يارتى قالام قۇرۇق ياغ اۋتپ چاي چۇرما اديپ
 بىرسەنگىز ايچىپ يۇلا دۇشەيىن» دىيىپ، چاي چۇربانى قىزغىنلىغى
 بىلەن باشىنا چكىدى - دە اۋىنىنى ايرلاپ: «خوش الله يارىنگىز!» سۇزى
 بىلەن يۇلا دۇشدى. نورباغدى آقا مېھمانى يۇلا سالىپ گۇك چايى
 ايچىپ اۋتيرقا عىالىنا بىر اۋ گۇرۇرۇنگە: «قۇربان قىلىچا گىتندى، يۇنە
 خدای بىزى مېھمان سىز قۇبماز، يەنە بىزى يادلاپ گلەن دوست - يار
 تاپىلار» دىيىپ، دۇش آلمانق اۋچىن اۋزاندى.

دولتلى مالدار نورباغدى آقانىڭ مېھمان سۇپىلىگى «مېھمانىنىڭ
 ايرىسغالى اۋزۇندىن اۋنگ گىل» دىيىلەن مئلىنى يادا سالىار. مئلىنىڭ
 پىكرىمچە تۈركمەن خلقىنىڭ بۇ عجاىب مېھمان سۇپىلىك دۇپلىرى
 ھەر بىر ايلدە تاپىلماغى قىن بۇلسا گىرك.

باھار

باھار آیی دییسینگ گۆرکلی اکن. طبیعاتینگ صونغاتینا پیکیر ادیب اوتۇرشىما ھوس لەنىپ بىردن اىكا يۇرەگىم موج اۇرۇپ چای چۆرەگىمى ايچىپ-ايىپ بۇلامدان سۇنگ، آل دىل سىكلجە اُطىمى ايرلاپ، مينيپ يۇلا دۇشدۇم. مينيگ ماقصادىم ماسان درەسى نىنگ بۇيۇندا اکن. دانە اكرانچىليغىمى ياقىندان سر ادىپ-دە «يازگلدی آقا» نىنگ قۇيۇن باقيان چاروا اۇيۇنە ميهمان بۇلماقدى. شەردن ايندى سايلانىپ چىقان واغتمى ايلكى گۇزۇم دۇشن چۇپانلارنىنگ بىرى يدى بۇغۇن تۇيدۇگىنى الكين قۇشۇنى يۇكلاپ بارىان اق آغىر اشەگى نىنگ اۇستوندى چالىپ-دا قۇيۇنلار بۇلسا تازە اۇربان قۇزۇلارى بىلن گۇك ياشىل قىرتغىچ ياز اوتۇنگ اۇستوندى اۇيناپ بۇكۇپ يۇرنلرىنە گۇزۇم دۇشدى-دە طبیعاتىنگ حکمتىنە پىکیر ادە-ادە اۇغرا بردىم.

باھار طبیعاتى بىزىنگ قارا تۇپراق ميدانلارىمىزا ھەم عاجايىپ گۆرکۈنى ساچان اکن. ھەر يەرە سر اتسنگ گۇك ياشىل بۇلۇپ، ياز يلىنە ايغشىلداپ اوتۇران آرپا-بۇغداي اکىنلرى گۇرسنگ بۇلجاق. درە-دپە بۇيۇندا ھەم لالە و ھەر تۇيۇسلى رنگدە اچىلان گۈللر تازە اۇسۇپ بارىان جوان گلن قىزلارنىنگ بۇيۇندىن اسان قىزل، سارى، ماوى مۇتۇقلارى يالى، باھار طبیعاتىنا ايراتىن بىر گۆرک بىرپ خۇسنىنى مۇنگلرچە ارتىق ادىپ دىر. مينيگ اُطىم سىلكىلداپ يۇل يۇرىسە-دە گۇن اورتادان ايندى اغان زمانى يازگلدی آقانىنگ ياز يۇرتلى قۇيۇن اۇيۇنە بارىپ دۇشدۇم. اُطىمى اۇيۇنە قايىرا يىنگسە سىندە قازىغا باغلاپ، ايىم تۇربانى چىتمە خۇرجۇندىن اُليپ اۇيۇلە ايىمىنى بردىم-دە يازگلدی آقانىگ اۇيۇنە سلام بىرپ گىردىم. ياز گلدی آقانىنگ قارتانىگ عيالى قۇربان تاج اجە بۇلسا: «و علىکم السلام» دىپ تۇرە گچمک خۇزىرىنى اتدى. اوتۇرىپ امان-ساغلىق

سۇراشامدان سۇنگ: «ھانى يازگلدی آقا گۇرۇنمە يارا؟» دىيىمىدە، «يازگلدی آقا-دا چۇپانلارنىنگ چای-سۇيۇنى بىرپ قۇيۇنلارنى اۇرۇزماگە يانگجا درەدن ايندى. مگر بۇلسا بىر از واغتمە دان گلسە گرک» دىپ، بىر دىمکش چای بىلن تازە اۇچاقدان چىقاران گۇممە چۆرەگى نىنگ كۇلۇنى قاقىپ بىر اۇقارانى دۇلدۇرىپ سارى اۇيز يالى بۇلۇپ قاينان قۇيۇن سۇيىدى بىلن بىر كاسە قايماغى اۇنگۇمدە قۇيىدى-دا قايناپ دۇران قارا قازانى اۇچ اياقلى تاغانىنگ اۇستۇندى يەرە دۇشۇردى. مەن ھەم بۇلسام باھار طبیعاتىندان اۇزۇمە يىتن ايلكى ساوغاتى بىلن ماشغول بۇلۇپ اوتۇرشىما يازگلدی آقانىنگ ايشىكىدن اشيپ اۇيە گلەنىنى بىلماندىرىن. يۇنە اوتۇنگ: «با مينيگ عزيز شاهىر دۇستۇم گلن يالى» دىين سۇزۇنە يىرىمدن تۇرۇپ سلام بىرپ گۇرۇشىدىم. يازگلدی آقانىنگ يۇزى-گۇزى ھەم لالە گۇلۇنگ اچىلىشى يالى دىيىسنگ نورانى بۇلۇپ دىر. دىيىمک بىلن، مەن يازگلدی آقانى قىشىنگ اورتاقى آيىندا بازارا ازىق آلمىغا گلن واغتمى گۇرم-دە اوتۇنگ سىراتىندا بىلە ياغداي دۇيماپدىم. يۇنە طبیعاتىنگ باھار دىيىپ اىبرن ساوغاتى نىنگ بىرى چۇل ميدانلار بىرەن عاجايىپ گۆرکى دىيىسک-دە حيوان، انسانلاردا ھەم گۇرمک بۇلجاق ليغىنا گۇزۇم يىتدى.

باھار، آدينىگ باش دفتەرە اچىلدى
باھار، جلۇانىگ چۇل ميدانا ساچىلدى
اۇن ايكى آي بۇلان بىر يىل ايچىندە
اۇچ آيى باھار دىپ آدينىگ سچىلدى

باھار يىل باشى، سەن جەھانىنگ گۆرکى
بىرىلندىر سانگا طبيغيات ارکى
برگىتلى ياغمىر ياغىپ قىش آيى
گۆك ياشىل گۈللردن دۇتۇنگ بىچىلدى

قربان آقا

قربان آقا ارتیر ایردن دانگ آتیپ آتماقا، اوقی سیندان اویانیپ: «سینجا-طارت قیلایین» دییپ، اوییدن داشاری چیقادی-دا، گوزونی دانگ ییلدیزا قارشى تیکدی. گورسه ییلدیز آبدان یرینه یتماندیر. بیر آز ایر اویانماغینا اوز اوزوندن پیکیر ادیپ: «الله! شو عومرومه چن لی بللی واغتدا اویاندیریان کؤکلی-جانگلی ساغاتیم بولماسا-دا خدایینگ بیرلیگینه و پیغمبرینگ برحق لیغینا ایمان گتیرن یوره گیم یالنگیشمانی مجیدینگ صوفی سی نینگ الله اکبر دین سسینه اویاندیریاردی، مگر بولسا اوتن آغشام بایرام ساقالداشیم بیلن آنادوردی آقانیگ اوغول اویریپ گلین آلیان اطچاغی لی تویونا گیتماگه هوسله نیپ یاتانیم گورا تیز اویانانمیقام؟!» دییپ، اوز اوزونه دونگورداپ، قارا دپل مس اطينا قارشى اوغرادی. اونی تیمارلاپ بولاندان سونگ، بایرام آقا بیلن چای داماق ایچپ-ایپ اوغراماغی مصلحت بیلدی لر. شونگا گورا-ده عالم-جاها ن یاغتی لاناندا ساقال مورتی تیمارلاپ اوزلرینی یزآپ، توی قاتانجینی اطلاری نینگ اؤنگونه سالیپ، آنادوردی آقانیگ اوباسینا قارشى اوغرا دیلار. گون اورتا یتماگا اویانگ قیراسینا یتپ اوباداقی تویا بیغنانان آدام لارا آنادوردی آقانیگ یاقین دوستلاری گله نینی بیلدیرماگه توینگ لری نینگ آغزینی گؤنگه توتوپ اطلارینی چاپدیریپ اوق بارینی سایماغا دوردولار. آنادوردی آقا بولسا: «بأ منینگ عزیز دوستلاریم گلن اکن» دییپ، اط توتماق حؤکمونی اتدی. قربان آقا بیلن بایرام آقا بولسا توی قوتلاپ آق قامیشلی، بیلی ناغیشلی آق اویه گیردی لر. قربان آقا بولسا آنادوردی آقانیگ عیالی آی جمالی گورپ اوتن زمانلاری یادینا دوشوپ تویونی قوتلاپ دگمه له ماگه دوردی. اول قیرق باش بیل موندان اوزال دوغری اون یدی یاشیندا آی جمالا قوزی قایتاریپ قویون ساغیان واغیتندا عاشق بولوپ قوزولارینی توتوشیانی و نصیب بولمانی بیر-بیرینه قاویشمانی یادینا

داخانلار هم گلمه گینگه قاراشیپ
قیش سووش لی مالدار ایندی یاراشیپ
آق توقای دا تورکمن باری جم بولوپ
پیراغی نینگ بللی گونی گچیلدی

قیش چاغات قول لاردا اوتوران مالدار
سن گلن سونگ کونه یوردونی قالداری
حیوان انسان سنینگ عشقینگا دوشوپ
قیرتغیچ بیتن گؤک بایرا گؤچولدی

هر نه یازسام آز دیر وصفینگدان باهار
یاغمیرینگ یاغدی رغیل گاه شام و سحر
یامانی قوراق لیق گورن لر آیدار
شول سبأیدن قارا قومدان قاجیلدی

تازه بیل دیپ نوروز بایرام توتولدی
بیگیت لری اوز یارینا چاتیلدی
ساز صحبت لی اولی میلیر قوراپ
«سرخوش» بولوپ جام شرابلار ایچلیدی

دۆشۈپ كۈنە دردی تازەلەندى. قۇربان آقا آي جمالينىڭ كۆرىپە
 اۇغلۇنىنىڭ اۋىلىدىمىك تۇيۇنا بگىيىنى، يا-دا آتا-انەسى نىنىڭ بىلىم
 آزلىغىنا گۇرا تۇسىپ ادېپ، قۇل-ايگ دىيىل سۇزى بىلە آي جمالى
 آلىپ برمانى شىلە بىر شادايانلىقىدا موندان ھەم ياقىن بۇلۇپ بىلمەيان
 حاسراتىن چكىيىنىنى اۇتۇرانلار بىللى بۇلماسا-دا آي جماللا گونونىڭ
 شۇھلەسى يالى بىللىدى. ايلايىتا قۇربان آقانىنىڭ آي جمالينىڭ يىرىنە
 دۇشەن عىيالىندىن ھەم اۇنگونى بولمانى دۇرياتسىز گچمەگىنە غەم باسىپ
 اۇتۇرغا ياشاۋلى و ياغشى يىگىتلىر اۋىلە نمازى اوقۇپ «گىگش تۇيى
 باشلامغا چاپغى ميدانا قارشى اۇغرايلى» دىيىپ، مصلحت اۇتدىلىر.
 قۇربان آقا قىزىل دۇتۇنى گىيىپ قارا دىل اطينى تەكە جۇل آلا بۇيۇتسا
 كۆمۈش شاي اسبابى بىلن بۇزۇپ باش اۇتار تۇپنىڭ نىنىڭ قۇشاغىنى
 بۇيۇتۇدان گچىردى-دە پۇخار بۇيرا تىلەگىنى سىلپىللەدىپ بايرام آقا
 و اناۇردى دوستى بىلن اۇلانپ چاپغى ميدانا قارشى اۇغرايدىلار.
 قۇربان آقا بىر سىمىز اۋكوز تۇيۇتۇگ گۇرەشىنە قاتانچ برسە-دە بىر تۇپ
 تۇرمە شالى اناۇردى آقانىنىڭ اۇنگەن سۇيۇرتىڭى آلىپ قاچماق
 پىكرە دۇشۇپ قارا دىل مست اطينىڭ بۇدۇنا قامچىلادى. قۇربان
 آقا اۋ مېنىمگە ھەر ناچە چىر ھەم بۇلسا تۇرمە شال اطينىڭ آياغىنا
 چۇلاشىپ تاساپ، دۇرار ىردە دۇرمانى بىر اۋلى جاردان ايرىغىياندا
 باغىنى شۇر قۇربان آقا قۋاتى كەملىگە گۇرا اطينىڭ اۋستونىدە اۇتۇرا
 بىلمەنى يىرىنىقلىدى-دا تۇپنىڭ آياغىنا سىنى ايلپ بىر اۋق
 سىسى گىلدى. بارىپ گۇرسەلر قۇربان آقانىڭ قۇرساغى نىنىڭ اۋستونىدە
 قىزىل قانىنىڭ اۋزى اۋمىرلى اچىق گىدن گۇزۇنىنىڭ داشىندا
 اۋىشۇپ خاتا بۇلۇپدىر. قۇربان آقانى تۇيى ياسا دۇنن آي جمالينىڭ
 اۋبۇنە گىتىرىپ، آي جمالينىڭ اۋزۇنە نىتلاپ قۇيان كۇپۇتى بىلن
 دۇناپ اۋبانىڭ ياقىنىندا چاپغى ميدانىنىڭ قىراغىندا قى دېانگ
 اۋستونىدە جايلايدىلار. قۇربان آقانىنىڭ اۋز اۋنگۇنى
 بۇلماسا-دا، آي جمالينىڭ ايسلەگىنە گۇرا سۇنۇگرا دۇغان اۋغۇل
 اغىتىق لارى نىنىڭ بىرىنە قۇربان آقانىنىڭ ادىنى داقىدىلار. ايندى
 بۇلسا شۇل يىگىت شەھىدلىجە ادىلى مالدارلارنىڭ يايلاق يۇردى
 بۇلان چۇلۇندە اۇتۇرىار.

عایشا بىبى اچە

بىزىنىڭ ياقىن قۇنىڭشۇلىغىمىزدا اۇتۇران عايشا بىبى اجانىنىڭ ھەم
 ياشايش ياغداينا سىر ادېپ يالنىگىشىندىن عبرت اۋماق اربىت بۇلماسا
 گىرگ. اۇتۇنگ ياشى نىنىڭ سانى اۋلى يىلدىن اۋتمەدىگىنىنى اۋلىن
 ساچى نىنىڭ چالارىپ آغارماغا يىتمەدىگىندىن بىلمەك بۇلجاچ. اۋل ھەر
 گون ارتىر دانىڭ اۋتىپ اۋتماق يىرىندىن تۇرۇپ مۇر دىل تۇۋە
 سىغرى نىنىڭ سۇيۇتۇنى پاراخاتلىق بىلن ساغچاق بۇلۇپ «ھۇۋلىم -
 ھۇۋلىم مۇر دىلجۇم!» دىيە - دىيە دالىشگە تۇۋەسى نىنىڭ سۇيۇنۇك
 بىلن قىرار تاپيان اۋازىنى تازە دۇغان چاغلارنى ھۇۋدۇلنىشى يالى
 ھىنگىللەنپ ساغىار-دا نمازىنى اۋقىماغا دۇرىار. اۋل نمازىنى اۋقىپ
 بۇلاندان سۇنۇگرا ھەم يۇز يىگىرىم دۇرت مۇنىڭ اۋتۇپ گچىن
 پىغامبىرلىرى سانايان يالى بۇلۇپ سۇيىلارنىڭ بارچا يادلايان اۋنگات
 كلام لارىنى نمازلىغىنىڭ اۋستۇندىن تۇرمانى ذكىر ادېپ دۇغرى بىر
 يىل مۇتۇدان اۋزال قۇشۇن قۇللۇغىنا گىدن گىلنلى چاغالى عبدالە
 ادىلى يەكە اۋغلۇنىنىڭ حاقيندا ھەم ساغلىق دۇغاسىنى اۋقىيىار. اۋل
 سۇنۇگۇنى ساىغارمانى «اۋز گۇزۇمىنىڭ اچىقلىغىندا عبدالە جانينىڭ
 تۇيۇتى تۇتماسام بۇلماز» دىيىمەگى بىلن درىياۋلى آقانىنىڭ «ھاي
 عىال! اۋغلۇمىزى قۇشۇن قۇللۇغىنى قۇتارمانى اۋىلىدىمىك قارىيىش
 ايشىدىر» دىيىن نصىحتلى سۇزۇنە ھەم سىر اۋمانى بار يۇغۇندىن گچىپ
 گىلن اۋلانىنى و ايندى ھەم گىلنىنىڭ بۇرۇلجىپ، ھەر بىر عبدالە نىنىڭ
 ادى دىلە گىلدە گۇزلىرىندىن بۇيۇر - بۇيۇر ياش دۇكۇپ اۋتۇرمانى
 يادينا دۇشۇپ اۋل يالنىگىش ايشىنە اۋكۇنىپ، اۋگرىسىنا يىتىپ
 بىلمەسە-دە، «ايش قاىغىنى باسار» دىيىپ، بايرام تاج ادىلى دۇقماچى
 گىلنىنى بىكار قۇيماچاق بۇلۇپ اۋتۇنگ داراپ پىشگە اۋل
 يۇنىڭلىرىنى اۋگىرىمەك بىلن خاراسات گونونى آغشاما يىتىرىار. عايشا

بى بى اجه نوروز آيينىگ ايرىگماني ياغيان ياغيشلى گون لرينده اوز اويونده قرار تاپماني، ارتير داماق چايىنى ايبىپ-ايچىپ، بايرام تاج گلىنىنه: «درىاقلى آقانىنگ گون اورتا ناھار تدارىگىنى گوره وري، من قوتگىشىم اوغول بابك حاجى نىنگ اويونه اوتورماغا گيتجك. آغشاما چن لى گويمىنسم گرگ» ديبىپ، تابشيرغى سى بيلن بير قوجاق پيشگاني قاپدالى چيزيق اتان ايقماچلى ايگىنى الينه آليپ: «منىنگ قارى كمپير انه مىنىگ يانىندا اوتورماغا گلدى» ديمىك بيلن، مىنىنگ خدر آدلى اورتانچى دوغانىم هم عبدالله بيلن قوشون قوللۇغىنا كيديدى. شونگا گورا يورك-يوركدن سوو ايچر ديبلىشى يالى ايكي قارى نىنگ سوزلرى كوپلنچ عبدالله بيلن خديرىنگ اوستوندن آيرىلماياردى. يۇنه خديرىنگ قوشون قوللۇغىنى قوتارماني اويلنمىزلىك نيتى بولماغىنا گورا ايزىندان قايقى غامى يوقلۇغى تازە ياقىن ليقدا انه مىنىگ آدىنا يازىپ ايبه رن خاطيندان بللى بوليار. دۇغروسى-دا يىگىتلىرى قوشون قوللۇغىنى قوتارماني اويرىك يالنگىش ايشلرىنگ بىرى دىپ عايشا بى بى اجانىنگ يالنگىشىنى عبرت ساپاغى اتىك، اربت گونه دوشمەك گرگ.

اوغولجان قىز

بىزىنگ شەرمىزدكى اورتا مەكتەدە اوقاپ يۇرن قىزلارى، ياقىندان گۇرمەگىنگ هم آيراتىن حۇزىرى بارمىش؛ من اول تازە آچىلجاق گولونىگ غونچالارى يالى بولۇپ علم بوستانى نىنگ اچىنىدە بيتن گوللرى، شول يره اوران ياقىن بولان دوستۇمىنىگ اويوندن سىن سالىدىم. قىزلارىنگ بير ناچەسى اوى لريندە آتا-انهسى نىنگ قايقى لى كپ لرىندىن پىكىر پاراھاتى بولمازلىغىنا گورا ويا مدرسەدە ياشايان بويىداش قىزلارىنگ آراسىندا ياز گون لرى ايسلى-قوڭلى گوللى بوستانلاردا شادلىق اديپ سايراين بىلبىل قوشلار تكىن اوز دىنگ دۇشلارى بيلن توپ اويناپ بۇكوپ-تاويسىپ يۇرن لرىنى اونگات بىلبان شۇ قىزلارى گۇرر بولسانگىز اولارىنگ قايقى آدلى كىسل بىلن تانىشمىزلىق نيتلىرى بارلىغىنى اوران بير آز سىن بيلن آنگلاماق بولجاق بولار. اوز اوقۇو بىلىمىنى آرتدىرماق دان داشغارى-دا تور اگىن باشلار اۇرمىك و نقاشلىق اديپ چكىان صۇراتلارى و جالار يوللارىنگ ترسىمى هم مەكتەپ خانادا بىلىملى مۇغالىم عىال لارىنگ برىان ساپاقلارىندىن عبارت دىر. شۇ مدرسانىنگ آلتى كلاس اوقۇوچى طالىبى بولسا-دا هر بير كلاسنىگ اوقۇوچى لارى اوچىن بير هفتانىنگ اوتوز ساغىتلىق اوقىيلىان واغىتىندان اوچ ساغاتى ورزىش آدلى اوينونا قرار برىلىپدىر. شىلە بير ساغاتلاردا قىزلار والىبال، بسكەتبال، ژىمناستىك، پىنگ پونگ و يورتوپ يارىشماق اۇغرۇندا ايلكىنچى اورنلىق مقامىنا يتمەك اوچىن اديان تالاشلارىنى بىلمەك بولجاق. من بىردىنكا يىگىرىم دۇرت يىل مۇندىن اوزال، دۇغرى بير مونىگ اوچ يوز يىگىرىم باشىنچى شمسى يىلدا تازە مدرسە بارامدا عىال مۇغالىمىنىگ قىتلىغىنا گورا شول زمانىنگ قىزلارى بىلن بير

جايدا بولۇپ اوقانيم يادىما دوشوپ حاضيركى ايامينگ مدرسه مۇغالىم لاريني گرنگاپ گوردوم.

ايندى بولسا انچه مه اوقۇو جاي لاردا اوز توركمين قيزلاريميزدان مۇغالىم چيلغا يتيپ، شيله بير مقدس يرلري علمي نينگ شؤهله سيندن ياغتي لاندير ماغيني و كسلخانا لاردا هم كۇپلرچه عيال دوغانلاريميز دۇكتورلىق مقاميندا حاسسا بولۇپ گلن لره ساغالتماق اوغروندا تالاش اتمك لريني گورۇپ بيله بير اوقۇو جايينگ اولى مقامينا اويلايپ دۇرشۇما اوغۇلجان آدلى قيزى گورۇپ تانيديم. من اوغۇلجانى بير مونگ اوچ يوز قيرق يدينجى ييلىنك اوقۇو سينانشيغى قوتارانندان سۇنگ اورتا مكتيبنگ اوچونجى كلاس يينگ سينانشيغيندا ايكي يوز قيرق آلتى اوزى يالى قيزلار يينگ ايچينده بيرينجى اورن مقاميني ايله نمه گيني قازيته يازيلاندا گورۇپ ديم.

اوغۇلجان قيزينگ بوى سيردامى واليبال، بسكتبال اويناماغا مناسيب بولسا-دا توپ اويىناپ تاوسيپ يۇرن بۇيداش لارى بيلن ايشى يۇقدى.

اول بۇ دۇنيائينگ عشرتينى بيلمه يان يالى بولۇپ اوز ييتيگيني كتابلارينگ آراسيندا يازيلان خاطلارينگ ايچينده گۇزله ياردى.

اونۇنگ ييتيگى مگر بولسا-دا علم ديبسك قارييش گيتمه سك گرگ.

دييمك بيلن، اوغۇلجان قيزينگ آتاسى ايل مامد هم آتا-انه سى نينگ بيلمزليكدن كۇپ اوقان كافر بولار دييلن سۇزه گۇرا مدرسه دن چيقاران لارى و اوز دنگ-دۇشلارى مدرسه دن قالمانى بير ماقصادا ييتيشن لرى يادينا دوشۇپ «ايندى بولسا قيزيم اوغۇلجان من سانگا قۇوانيان» ديب، اونگا سۇيگى بريان سۇزلرى بيلن علما ايقجاملى هوس لرى يوره گينده جۇشدۇر ماغيني او لرينه قۇربان عيدينى قوتلاماغا بارامدا گورۇپ ديم. من اوزوم شيله بير علم اوچين تالاش اديان توركمين قيزلارا قۇوانىپ، اولارينگ آدينا آيراتين داستانلار دبر قوشغۇلار يازماغا هوسيم كۇپلوگينه گۇرا سۇزومينگ سۇنگوندا علم آدينا قۇشان قۇشغيمى يادلاپ گچمه گيمى يرسيز گورمه ديم:

علم، سن ادر سن گۇزلرى ياغتي
علم، سن آچار سن عالما باغتي
انه دن دوغاندان گۇره گير يانچانگ
تالاش ات علم اوچين آز دالدير واغتي

علم، سنگ ايزچى لانگ دۇيماز ايسينگدن
آلتين لار دۇره در كۆمۈش، ميسينگدن
باغبان گۆلۈنە قۇللۇق ادين تك
سۇو برينگ دا يانسين علمينگ داراغتي

علم، سنينگ ميوانگ سويجودير داتلى
علم، سنينگ چاغانگ شۇهراتلى آدلى
اوسۇملى سن، اوسدۇنگ بيلم اوغۇرۇندا
اولى بولۇپ قۇردۇنگ دۇنياده تاغتي

«سرخوش» بولار هر كيم عليما اويسا
عليمدان قالمانگيز اغيارلار قويسا
عيلم گامى سينه مينىپ بيلأسنگ
سن اوچين گتيرر اينگ اولى باغتي

مأمد قُربان آقا

ياز آي لاري قايرا چول لريميزده ياشايان قويون مالدارلاري ياقيندان گورمه گينگ هم آيراتين حوزيري بارميش. شيله بير گونلرده قارا باساغا يالي بولوپ گليپ گچن قارلي آيازلي هر بير اوتا چوپه الينگ دگنده كسيم-كسيم اديان ساويق هاواني باشيندان گچيريپ چاقغانليق و داياوليغي بيلن اوزي قين چيليغا دوشسه-ده قويون قوزولاريني خورلاماني يازا يتيرن مالدارلارينگ بيرى هم مأمد قُربان آقا دير. من مأمد قُربان آقانى چولوق اوغلانلارينگ باقپ گتيرن قوزولارينيگ يوقوملى ساز تكين سسلى آوازيغا قووانپ گوك ياشيل بولوپ گوگرن قيرتغيچ اوتونگ اوستونده سول الينينگ تيرسه گينه سويه نيپ سويونيپ ياتان واغتي دوشوشپ سلام بريپ گوروشديم. مأمد قُربان آقا: «و عليكم السلام» دىيپ، آمان-اسن ليك سوراشاندان سونگرا: «هاني ميهمان ييگيت، اويده اوتورشيق اده يلى دا!» دىپ، حورمات اتمه گى بيلن: «كريم جان ميهمانينگ آطينى توتونگ» دىپ، اويونگ قايرا ينگسه سينده قارا دپل كؤسسكىلى آطينگ قوشلوق اييميني بريپ دوران كريم آدلى اوغلونى چاغيردى-دا منى آق قاميشلى تازه دورلوق اشيكلى آق اويه سالىدى. مأمد قُربان آقانىنگ عيالى بولسا ميهمان سيلاغينا پشمك باريني اوجاغينا ساليپ اودلاپ سوودان دولى قارا تونگچانى قيراغيندا قويدى. قارا تونگچه بولسا لاولاپ يانان پشمه گينگ اودونا طاقت گتيرماني لاقيرداماغا دوردى. مأمد قُربان آقانىنگ عيالى قيزيل آلا دمكش لره چاي آتپ دمله دى-ده، اوجاقدان تازه چيقاران كؤللى چوره گى نينگ كؤلونى قاقپ سوپوريپ، قويونينگ تازه مسكه ياغى بيلن اونگوميزده قويدى. بيزينگ يالى شهرلى يورتلاردا نبات ياغيني ايپ يورن اداملارينگ آغزينا مسكه ياغى دوغرودان

هم يوقوملى گليانميش. ايلايىتا قاريپز توشاپ گوك اوزوم، بيوندى اربك، تورشى ليمون و دورلى چويچوك نباتلار هم چايا گرک زاتلاري دىيپ، يانيندا قويولسا اوتگا يترداتلى طاغام قيتليغينا گوزوم يتيشدى. بۇ ياغشى نيغماتلار گيجه گونديز بيزينگ گوزوميزينگ اونگونده گورونسه-ده شهرينگ حاراسات گونلى قالماغالى بيلن گوزه گلمه يانميش. مأمد قُربان آقانى سويجي صحتلى ايچن قارا چايي قانديرا بيلمه ديگى ايکينجى دمكش آرا گلمه گى بيلن بللى بولدى. اوتونگ مانگلايى سونگراقى ايچن چايي بيلن درلهمك اوغروندا چيغجاردى-دا، قويونلار گون اورتا ساغيم واغتي ياتاغا گلمه گينه گورا: «كريم، مأمد آمان، بى بى جان! گيدينگ انه نكيزه قويون ساغيشماغا كؤمك ادينگ» دىيپ، اوغلانلارينا حوكوم اتدى. من مأمد قُربان آقادان: «موديمي اوتوربان يوردونگيز شو يرمى؟» دىيپ سوراشامدا، اول: «قيش گونلرى اوتوملى ساويق يل لر اؤسنده، سورتوك قيت دگيان چاغاتلاردا-قوللاردا اوتوريارىس» ديدى. مأمد قُربان آقانىنگ قوبوتا ايقجاملى هوسى بارليغي مونونگ اونگشوق دوزگونى ياغشى خاطرلاردا بولسا هم گوك ياشيل ايغشىلداپ اوتوران قيرتغيچلى باييرلار و لاله گوللى چاغاتلى قوللى ديه-دره لردن ال اوزه بيلماني: «شهرينگ غوغالى سوداسيندان بيزار من!» ديمه گيندن بيلمك بولجاق. اوتونگ گوزلرينه شهرينگ دورلى اييميش اوتلاريندان، داغلاردا گويز آييندا دورنا قوشلار اوتوران يريندن تاپيليان دوما لالار و باييرلار چيقان كؤمه لكر و اوبانگ ياقينينداقى دپه لرده گوگريان يلмик، اجيوه اوتلار، دونيانينگ بارچا حوزيرينه برىم سيز دير. مأمد قُربان آقانىنگ پيكري چه:

طبيغاتينگ گوركى باغلى دير يازا
دورنالارينگ سسى دگر يوز سازا

كأكىلىگى گۆيز آىلارى سايراشار
ناز ساتار باراغا، اوردگه، غازا

بۇلارنىڭ باريىسى طبيغات گۇركى
بريلسه گۇك اوتا اوسايمك اركى
قۇزۇلار قيرتغىچدان دۇيۇپ گلندە
مالدارىنگ يۇرگنە دۆشمە يار قۇرقى

دېيىپ، سۇزۇنى قۇتاردى-دا، منى اوز پىكرىنە يالنگىز قۇيدى.

خداقلى آقا

خداقلى آقانىڭ دۇغرى سگسن ايكي ياشى بولسا-دا، اوتۇنگ يوزۇنى-گۇزۇنى گۇرنلر داياولىق و چاقغانلىق بابىندا شۇ زمانىنگ ياش يىگىت لرىندىن بۇسماجاغىنا گۇزى اۇنگات يتياندىر. ايلابتا خداقلى آقانى تهران يالى شىهرىنگ اولى چاپغى ميدانىندا گۇرن بولسانگىز، اوتۇنگ داياولىغىنا اينامىنگىز اراتاردى. خداقلى آقا يىلدا ايكي، كا زمانلار اۇچ آطا قۇللۇق اديپ، اولارى گويوز و ياز آىلارى ايلىنگ شادلىق اۇچىن قۇران چاپغى ميدانلى تۇيلارينا تاييارلىق گۇرياردى. اول آطلارى نىنگ آلنىنى بايراق سىز اتمه جك بولۇپ گىجه-گوندىز يادامانى آطينگ مىنگى سىنى يتىرمك اۇچىن اۇستوندىن دۆشمە ياردى. من خداقلى آقانى دۇر ساقار آياق لارى سكيل تكه جۇللى كوموش قاشلى اير چكىلن آطينگ اۇستوندى كوموش ساپلى قامچى سىنى اوينادىپ بارىارقا گۇرۇپ اۇنگا: «آط اۇزسۇن سىيس لرىنگ اوستادى» دىيىپ سلام بريپ گۇرۇشىدىم. خداقلى آقا: «و عليكم السلام!» دىيىپ، آمان-ساغلىق سۇراشاندىن سۇنگ مىنىگ آطا ايقجاملى ھوسىم بارلىغىنى بىليپ ايل ايچىندە اولى بايراكلارى ايله نىن سكىلجە آدىلى آطى نىنگ وصفىندان سۇزلەماگە دۇردى. اول: «سكىلجانى اۇن باش اۇنوپ اۇسن اۇغلانلار يىمدان كم گۇرمە يان» دىيىپ، اوتۇنگ چاپغى ميدانىندا يۇرتماق پىكرىنە دۆشوپ آرا گىرنىدە، يانينداقى آطلارا گۇز اديپ: «من آد قازانان سكىلجە من» دىيىپ يالى بولۇپ قۇلاقلارنى كىكرىپ، بادلانىپ، كۇنەلرىنگ يارىشا گىتجك بدو آطى تكىن دىين لرى يالى دوران يرىندە قرار تاپمانى دىيرجىپ چىنەنىپ دوروشىندان تاريپ اديبردى. خداقلى آقا بىردىنكا يتمىش ايكي يىل موندان اوزال دۇغرى اون ياشلىغىندا مس آغىر اشكدن يىقىلىپ آغلاپ اۇيە گلندە قارى سىيس دايى سى نىنگ: «ھا! حاجى قلى بۇلاسىنگ بارمى، حاجى قلى بولسا يىلدىرىم تكىن بولۇپ چاپىپ بارىان آطلارىنگ اۇستوندى ابرە يابشىرلان يالى بولۇپ اوتۇراردى.

سن بیر چامان اشه گینگ اوستونده اوتورا بيلمه يانگ» دىيپ، قيجيت برن سوزلری يادينا دوشوپ و شونگا گورا ارجل ليک اديپ: «من حاجی قلى دان هم آرتيقماچ بولارين» دىيپ، اوستاد دايى سى نينگ يانيندا آت اوغلانلىق اديپ باشلانى و دايى سى نينگ برن تاليم لری يادينا دوشوپ: «هاى - هاى بالام، بير ناچه سى من هم سييس دىيپ نه بير ييلدام آتلاری ضايلالارلار. هانى سيد نار آغيزينگ آجا آتى و يا اورى شاهيرينگ قارا دپل آتى يالى آتلار بارمى، اولار قارىسا-دا مايريلمزدى» دىيپ، اؤنگكى اؤتن اوستاد سييس لری ماغتامغا دوردى: «يؤنه بولسا حاضركى زماندا سكيلجه، قاصير، مدرسى، چالو، هلاكو، بوزجا يالى آتلار قاوى يورتسا-دا سكيلجه بيلن مدرسى دن بيله سى مايريليپ ميداندا چيقدى» دىيپ سوزونه دوام بردى. خداقلى آقانينگ آغزى گوررونكه قيزيپ بيردنكا مرحوم بولان آتچى يىلقى لى گؤكلنگ دوستى آدنا صحت خان و آتاباى ايلينه باش بولوپ كوممد قاوسا كدخداليق ادن ساتانلاق سارى و اونونگ اگيندشى آنا قاصير و جافاربای دان موخاد نجارى نينگ توركمين آت چاپى سينا دن خيذماتلاريني ماغتامغا دوردى. خداقلى آقانينگ دردلى يوره گى نينگ گوررونكى قوتارماسا-دا، گونونگ شوهله سى قوتاريپ، ايكي ندى نماز واغتى بولماغي بللى بولدى، سبابى خداقلى آقا بير الينىگ آياسيني مانگلايينا قوبوپ گونه قارشى سراتدى-ده: «بالام! نماز واغتى بولوپدير. منا متجيده گيتجك» دىيپ، خوشلاشماغي بيلن منى اوز پيكرينده يالنگيز قالدردى.

خداقلى آقا بير مونگ اوچ يوز قيرق يدينجى شمسى ييلدا اولى پايتختيميز تهراندا آتى چاپيپ باريارقا قاريپ ييقيلاندا، باش قاپيرغاسى دووولمه گى سبابلى، انچه مه گون لىر كسلخانادا ياتيپ، ياراسى توغتاماقا «ؤلسم-ده آطينگ اوستونده اوله يين» ديمك سوزى بيلن آطا مينيپ، بيرينجى بايراقى ايله ننينى اولى قازيت لىر هم: «بىز بو قارى اوستادا قووانباريس» دىيپ صوراتيني يابشيريپ يازان لارى يادلاردان چيقيمان آت چاپى و سييس لىر تاريخيندا اولى شايد دير، دىپ يادلاسم گليار.

آط، آطينگ ايه سى، سييس لىر آدى

آطينگ، آط چاپانينگ آدى قالسين دىپ گره گيني هوسجنگ لىر آلسين دىپ قوشغى بيلن آط تاريخين يادلايين بيزدن بير بالاجا خيذمات بولسون دىپ

ايران توركمين سييس لرى بازار من بو اوغوردا ادبى سوز دور من يؤنه ايلكى اوستادلارى يادلايىپ بوينومداقى بار قرضيمي اوزر من

رؤغصات بيلن ايلكى قارى اوستادى خداقلى آق دىيپ اوستادينگ آدى باشلايلىنگ سوتگونى گور ايسك بولار هلاكو، التهزر، گوونونينگ شادى

قاريجا آخونى، اسن ساقغازى توتاردى تورانى قاچان توغقارى آرزوى آط بيلن عومور سورمك دى ايداردى آط بولار عومور كوك قورى

بو اوستادينگ لاقامى هم ميرزه دى دورشى بيلن غايرات ايدى عورضا دى گپ تاپماغا، هر كيمه دن ييچماگه اوستاد ايدى اوزى اولى درزه دى

اوستاد یازلی چاپدیراردی قاصیری
ینگپ گیتدی اوستادلیقدا عاصیری
برردی المیدام سویجی قاتلاما
سییس لیکده یوقدی کمی - کسیری

گلدی بیلن آرازقلی صداقت
الرینده باردی میدام یووروک آت
آت قوردورپ داریمدان سوئنگ میداندا
بوراردی کچانی آلتی، یدی قات

آق اویلی صداقت گلدی نگ ذریادی
سییس بولدی دیپ چیقاندر آدی
میهمان بولوپ بارسانگ یاشان یرینه
دوگر ساچاغینا دؤره گی زادی

قهرمانلیق چاپی سیندا گوردولر
ایزدی گه ژیان ماشین بردی لر
گلدی صداقتدی اونونگ سییسی
یووروک قیرا، سین سالیبان دوردولار

ارازماد اوراقچی آدلانیپ گچپ
عومرونینگ چیراسی ایر زمان اوچوپ
آت اوغلانی آلام بردی تاتارمیش
چاپدیر جاق آطینی آلامیش سچپ

شامیر سییس، پیخی توماج اوستادمیش
اون آیلو هم مایر یلماغا کوپ زادمیش

مایریلیپ گلاسسه چاپی دان سوئگرا
اوتی بجرمک هم اولی شوهراتمیش

قارا آت چاپاردی ارجیک حاجی هم
آلام بای آدیندا مرجن حاجی هم
جمال هلی آدی چیقدی آت بیلن
قالار، چیقار، باردیر سویجی - آجی هم

تاتارقلی حاجینگ قارا جره نی
حایران ادردی اول سینلاپ گوره نی
آنا شامیر چاپدی بادلانیپ میدام
اون آتلا دگر دی درلاپ دورانی

دینی حاجی چاپدی کوهی نور آدلی
بولاردی میدانا چیقاندا بادلی
قاراجا ولی هم چاپدی مۇرسالی
اودک قلی مینیپ فریادلی - دادلی

مأمد جاپار بایینگ آمان ساری سی
آت هم بولسا یابی سیرات یاری سی
ناچه تویدا اوللا چاپان زمانی
یانینداقی آتلار قالدی باری سی

أرمی سییس چاپدی آجا یاشانی
یووروک لیگنی گورن اتمز حاشانی
چاییرچی دا چاپپ بیرنجی بولوپ
بگنیدیردی خانم دکتر عایشانی

حکیم قلی چاپدی ماركأ باقیپ
بایراقدا بار ایدی هوتازین داقیپ
قیر کۆله آییلی قاممی چاپاردی
نجاری گلردی بگه نیپ بؤکوپ

آتابردی یوموت نورقیلیچ یولما
نفس آق بوروگه دیپیردی سولما
حاللی بردی موشته گی هم قربان ماد
چاپاندا دیپیردی بیدرک گولمه

آمان تکه چاپدی بیر ناچه بۆزی
گولدۆرپ قیراردی شاممی نینگ سۆزی
آی مامد حاجی هم گلدی ملا-دا
چاپاردی خوجانینگ شولاردا گۆزی

هر کیم دیل اوزاتسا خوجا دأدهمه
من اوزوم قارشى من بیلله آداما
دیل اوزادیپ بولماز قاھارجانگلارا
آجی دییمک بولماز هر بیر باداما

آتا کسبی اوغلا دییلیشی یالی
بولجاق اوغلان بللی بولیانیدیر حالی
رجب قیلیچ خوجا دأدانگ اوغلی هم
سییس دیر قیرق باشه یتیشدی سالی

قربانقلی سییس گؤکلنگ پاشایلی
توراجی چاپاردی دییسنگ های هایلی
شا نظر خان چاپدیر اندیر کیوانی
یووروک دی میداندا بایراقلی - پایلی

آنا پاغغا موشگول جورجانی لک لک
چاپاندا کۆپ زمان بولاردی لاریک
دازلاردان چیقان آط یووروک بولاردی
ادیپ بولماز ییلدام لیغنا گمان - شک

دألی مئا سییس بولۇپ اؤتندیر
سوتگرا اوغلی ایراحمان هم یتندیر
کۆله آدلی آطی بیلن میداندا
توزانی توزاندا دییسنگ قاتاندیر

صحت دألی اؤتدی تلپه گین قویۇپ
سلطان ماد قیزیلجا دؤنیان دویۇپ
پورجان خانینگ ماهی شاپسندی
مجید خوجا چاپدی سیندیرمان اووۇپ

حاجی ماغتیم مراد چیلّه قیزیلجا
چاپدیردی بیر دؤری چاقان گۆزلۆجه
ماسیل سییس سارلی ماغتیم اوبادان
اؤستادلیق اندیر شیرین سۆزلۆجه

گولدنری ایهسی مرادچیلّه دیر
قان یوقماز گۆزۆنه مثللی خلّه دیر
صابرا قهرمانی قاقا شیخ چاپیپ
دیپیردی یورتاندا گویا گۆله دیر

اسن مراد قولاق اؤزی بیر توی دی
اؤتسه - ده دؤنیان تاغان لار قوی دی
بردی تاغان، بایرام تاغان ینه بار
آط برن لر کؤپلنچ ال لری چوی دی

آنابردی بندرشا هم طاهیری
چاپدی آوچی پارتین شاب تک قاهیری
دوغری سییس حیلە بولماز ایشینده
آچیق یۆرک بیر دیر باطن طاهیری

آدنا صحت خانینگ حکیم کوروگی
موچهسی آوادان یوغین قوروغی
حالتقلی پایدار زحمت چکردی
بایراقدان قالمازدی آهو قیریغی

پاشا حاجی بایرام بردی نگ دأدهسی
تورکانه سییس میش آدم ساداسی
آل کوله آدیندا یانی چاپپ دیر
تویخانامیش آتلار بیلن واداسی

بایرام بردی قورچای قاقا سارلی هم
قورپولجادا بار دیر سییس قارلی هم
سییس دیر، اوستاد دیر آطلارا طبیب
بجردی مایریغی بارسیز بارلی هم

بایرام بردی نگ داشی کویزأ اتیلدی
تازەلیکده تنی قوما قاتیلدی
حاییپ غریب بولوپ گچدی دونیأدن
گچن گویزده بارماقلاری چاتیلدی

ماشاد یلقلی کعبه اوغلی هم گچدی
نورجان صوفی نینگ هم چیراسی اۇچدی
عاجاپ خیاط اکن بو آجال صیاد
بایرام چوناغینگ هم کۆپونین بیچدی

آراز کسلخا هم چاپدی آت بارین
چکر بو زمانلار آیرالیق زارین
آت چاپیان سییس لر باری بیلیاندیر
بردی الدن بایرام هوووردش یارین

ایر زمانلار بایتال چاپماق گنگ اکن
چاپغی دا آت بیلن بایتال دنگ اکن
ایلکی داغدان کچل چاپپ دیر بایتال
تویخانادا میدام داوا-جنگ اکن

چاپدی قاقا خوجا حکیم چالاوی
اسلام هم چاپاردی اوتکی (۱۲) آیلاوی
هلاکو، هلاکو بولوپ گچنیدیر
ارجب شیطانینگ باردی قیلاوی

قاممی کوچک یدی سکیز آت بیلن
قوشولشمازدی هیچ بیر زمان تات بیلن
آت اوغلانی ارمی قاقا سارلی دی
آیلاناردی خالد نبی، چات بیلن

هابی قولاق شورتا سۆزلی بیلن
جبار کور هم کیچجیک گۆزلی بیلن
اؤن آتار سارلی نی آتاو چاپاردی
ایگدیر سارلی گۆلر یۆزلی بیلن

گورگن حاجی چاپدی شایلان انه سین
سیدنیاز ییقلی سی نینگ سوتاسین
آهو آق، گول باهار کۆپلرچه آطی
اسن مامد چاپدی بیلن سنه سین

شایلان آدلی بایتال آل دال-ده ساز دی
اوتونگ تکیین یووروک میداند آزدی
شادوردی حاجی نینگ عومور سوتگوندا
گویز قیشی یتسه-ده المیدام یاز دی

ماتین حاجی هوور اطلار ساقلا دی
گوپچ جان خوجا اوز حاقینی حاقلا دی
اقا ایللی حاجی نینگ یووروک سیمابین
قاقا خوجا شوور برپ قاقلا دی

دوردی کوسه لی نینگ قلبی توتولدی
سالاریک بولاندا بیردن ییقیلدی
عومرونینگ چوپ سانی قوتاران اکن
گوزلری باغلانیپ بارماق چاتیلدی

قاقا امنیه هم چاپدی بوز جانی
شاهیرینگ توتوندا دوكولدی قانی
اون ایکی آیلادا چاپپ گلن سونگ
چیشیپ یاریلیبان برنیدیر جانی

مشریقینگ جمیله، صحرا، سردارین
آنجان اونیق چاپدی ینه-ده بارین
حمید حاجی گری چیتاسی بیلن
اسن مامد الدی سییسدن عارین

نازدوردی اوچمه گی چاپدی عباس مورت
انگری سین بیلمه یان بولسا گرک کورت
دیپرمیش ادریسه داریمدان سونگرا
باشارسانگ اوستونه قالینگ کچه اورت

دولت حاجی اطلار چاپدی یاش بولوپ
قالماز ایدی هیچ بیر توتیدان داش گوروپ
کدخدالیق ایشلر ادردی میدام
آط اوغروند آق قالالا باش بولوپ

ایندی بولسا سگسن باشه یتنیدیر
یتمه سه-ده سگسن دنأ اوتنیدیر
حاضیرکی یاغدا یاش اولی بولوپ
سووزی قایتمان ایسلگری بیتنیدیر

قینانچ بیلن دولت دأده هم اوتدی
دیپ اققالادان خاباری یتدی
سگسن ایکی یاشا یتپ اوتنمیش
آیات-پاتاسینا شاهیر هم گیتدی

کومک چاپار بایینگ دور آلا گوزی
ساری قولاق سییس یوراردی سووزی
کریم ایشان قاپان آط اوغلانی دی
قهرمان بولانیدیر تهرانده اوزی

حاجی گلدی آخون عالم جهانی
ملا قومان چاپدیرانیدیر ماهانی
عبدالرحمان کلتیه المیدام آیدار
شاریس نازا قویوپ بولماز باهانی

بندرده اوتورپ سییس دیر ایردن
پاتا آلانیدیر اول اوستاددان-پیردن
گردباد، تنیداددان اونن کوره لیر
میداندا پایینی آلانیدیر شیردن

چاپدیرانیدیر آرچا حاجی جرهنی
حیران ادردی اؤل سینلاپ گورهنی
قاقا خوجا چاپپ بایراقدا باردی
حاییپ آز بولانیدیر عومور سورهنی

دکتر جهانینینگ مارگیر، کوممدی
آخوندی هم باردی کۆپدی قیّماتی
قهرمان بولانیدیر بیر ناچه تۆپدا
ساب بۆلدى اسن مادینگ همّتی

قاراوول تاجینی چاپانیدیر کۆچک
گلردی گۆکلنگدن قاتلاما ساچاق
اقبال قوشونگ گۆنگه اۇچمالی ایلکی
آطی قاریلاسا برردی پاچاق

قاقا صالح پور هم چاپدی سحری
کلتە بوی هم بولسا گلماں قاهاری
آط اوغلان سییس میش یاری همدمی
اییرمیش سییس لر بیلن ناھاری

ایراخمان آلبا هم شیرینگ بچه سین
دورلی ناغشا سالان آقجا کچه سین
تابشیردی اؤل اسن مأمّد سییسه
دوخون چاپپ آغلانیدیر ناچه سین

گچدی کعبه ایشان کۆره داریدپ
مینپ باریان اؤز آطینا یانادیپ
میرزه هیوه چی هم غفور آطینی
چاپدی میدانلاردا یوقدان بار ادپ

آمان هیوه چی نینگ جاللیق آدیندا
قاقا خوجا چاپدی کۆپونگ یادیندا
گۆچورهنی چاپدی قاممی کوچک هم
آط بولاردی ایلینگ کۆنگول شادیندا

مجید قارا سییس شورتا دیر، یاز دیر
آرازقلی خان تک یولداشی آز دیر
آطی چیقیپ بایراق آلان زمانى
اؤل گیجه چادیری آیدیم دیر، ساز دیر

احمد گری لالجا سییسینگ گۆزودیر
ار کیشی نینگ اعتباری سۆزودیر
یؤنه شول زاد بیر ناچه ده قیت اکن
ینه دؤغری آرازقلی ننگ اؤزودیر

عبدی خوجا چاپدی دانیال دؤری
پیخم توسّلی ننگ ناھید تک قوری
اؤد سالدی میدانا چاپان زمانى
باقیمی یتپ-ده بار ایدی زوری

دؤغوردی چکاوک آدلی نازنین
تاریپین یازماق هم اوران مانگا قین
تاقی دمیرچی نی یتیردی عارشا
یوروک دی، تای سیزدی، گرک دالدى سین

سییسی قول مأمّد، کوچک دیر اصلی
قایغیرمان چاپانیدیر باھار، گویز پاصلی
چکاوکینگ خانازادی گۆکلنگده
تاج مأمّد خوجایا اوریانیدیر نسللى

نازنین دۇغۇردى سۇنگرا طلانى
ميشيكا آديندا يۈۈرۈك بلانى
چاپاندىر بۇلارى اۈنگى سىيسى
ايەلرنە اديپ گنگش صلانى

چۇپان باي، گول پانى، گۈل سارى باي
بگ خان ھەم ھلاكو آطلارینگ آيى
چۇغارلاردان آقین حاجینگ يۈۈرۈگى
بنفشە چاپاندا تاپيلماس تايى

بنفشەدن گۈل بنفشە دۈرەدى
گۈل اندام، گۈلناملار سۇنگرا گۈرەدى
خدربردى آقین حاجى گۈك بۇلۇپ
آط چاپىپ ميداندا حقين سۇرادى

قىلىچ دۈردى چۇغارلارا باش بۇلۇپ
كدخدا آدينى آلدى ياش بۇلۇپ
حاجى فرجى نینگ پشكش آطينى
چاپاندا چيقاندىر آرا داش بۇلۇپ

ينە خدربردى ژينوس طاھيرى
بردى قاقا خوجا سىيسىنگ ماھيرى
مجيد خوجا پژواک جھان ديدانى
چاپىپ پژواک قالقىندىردى شاھيرى

پژواک جھان ديدە دۇقۇز آط بۇلۇپ
گۈل بنفشە گيتدى ناچە تات بۇلۇپ
بازار حاجى مۇلاقۇمان بينايى
تھراندا قايتدى لار آلتى قات بۇلۇپ

سابابى پژواكى بيرينجى بۇلدى
شۇندا گۇردۇم وکیل ایرنگكى سۇلدى
بايراقدان داشغارى بريلدى يخچال
مجيد خوجا سىيسى يىلغىرىپ گۇلدى

يۇنە وکیل ایرنگكى ھەم سولسا-دا
ايكىنجى بۇلدى دىپ دۇشمان گولسە-دە
جھان ديدە يۈۈرۈك غايراتلى بايتال
آدى ياددان چىقماز ھەر واغت اۇلسە-دە

اۋدك قلى، خوجا بهمن شير بيلن
آد قازاندى شوۋور بريپ اير بيلن
يىلدامدى الله دىپ اۇگراندا سۇنگرا
يتدىرمزدى تۈپنگ آتسانگ تير بيلن

على خوجاملى ھەم دايانا، دۈۋدى
وات سىكرتى گۇرن آتچى لار اۋۋدى
سالارى ميدانا چيقاندا گۇرسنگ
دگردى اۋن آطا ساغىرسى بۇدى

كوچكدن چاپاندىر قير دۇرى گارى
يىلقى سيندان گۇرۇپ گلياندىر بارى
حاجى مۇلا صفايى دىر ايهسى
كۇپدور آط اۇغرۇتدا ناميسى عارى

سميرا آديندا بير تۇزان تۇردى
تۈيلى قۇبانى ھەم دوران لار سۇردى
سۇيۇن غراۋى نینگ اخلاصى بيلن
فريدون يتدىرمز درجە گۇردى

ایرخی قدیمی نینگ بهرامی سازی
آقی چاریقلى نینگ كۆللۈجە يازی
عطا حاجی آرخی نینگ آطلاری
پارخ اتمز چاپاندا كۆپلۈگی آزی

نورجان حاجی آد- آبیرای آلاندير
آل ساقغار پشكشى تۈزان سالاندير
آصلى دۈبەجى دير شاهيرىنگ دوستى
أر يىگىت دير اسن مأمىد بيلندير

نورجان أونىق چاپدى راؤل تهرانى
كارسيانى، كاتاليانى، مهرانى
دهدشتىنگ آطلارى بايراقدا باردى
قرباندوردى چاپدى عقاب صحرانى

عبدالرحمان عرب قارى حاجى دان
ويس نازنين دير اونى قاجيدان
قارلى مولام ايكي دوغان چاپدى لار
دانگىدان اۋرردى لىر نارلى آجى دان

آنا محمد هم نار آغيز باشى
آطچى دان دولۇدير الميдам داشى
گۈل جهانى چاپدى مجيد جان خوجا
آبيراى آلاندير ساغ بولسون باشى

خليل خوجا سىيس بولۇپ يتيشدى
تويجان ايرىنگ نادىكاسى آتيشدى
يۈۈرۈك بولۇپ پارتيزانى تاتارىنگ
اۋزى يالى آطلار بيلن قاتيشدى

سميرا يۈۈرۈكدن دۇغدى قهرمان
كبرى تكين يۈۈرۈك گۈرمەدى زمان
قاقا نيازى نىنگ تۈصىيى بار دير
آلجاق دىپ گلەنە برمەدى آمان

شايرگى بابا قىلىچ خۇرمالى
چاپديراندا حۇكمان مىلىس قۇرمالى
دييردى دۇستلارى بندردن گلىپ
على حاجى نامە دىيسە دۇرمالى

على حاجى چاپدى آشير آدانى
كرىم حاجى اۋىشۈرردى يادانى
قارا كۆردى حاجى كۆپ اۋ چاپديردى
آيداردى ساقلانگىز قانون- قادانى

يۈۈرۈك ايدى كرىم حاجىنگ پرويزى
ميداندا بار ايدى ياز بيلن گۈيزى
آنگىردا چۆركلى، ايچرسى دولى
ميهمان قۇللۇغىندا اۋغۇلى- قىزى

كرىمىنگ آقاسى عبدى جان حاجى
اۋغۇلىنىنگ باشىندا پىغمبر تاجى
يىلقى سىندان يۈۈرۈك آطلار چىقاردى
ميدانا گىرنىدە برمزدى پاجى

گۈلنار ميلاد بولۇپ تۇيدا چاپىلدى
تندرو، سعادتلار شۇندا تاپىلدى
سارلى قاقا، بردى اۋل غفور حاجى
دۇردى ناسىنگ شير ساقغارى دۇيۇلدى

جلیل هیوه چی نینگ زرتین بالینی
فرهاد قیزیل چاپدی بیلمن سالینی
متین نیازی نینگ سلطاناسینی
یووروک دیپ ابراهیم سیپار یالینی

محمد ایمرینگ برلیانینی
چاچاق واغتی میلین قورولیانینی
مأمدموماج سیپس آیداردی بیزه
آطی قالسا قاتانی بوروبلیانینی

آوازا برلیان، دوغان بیر جرن
حیران قالاردیلار موچه سین گورن
محمدینگ یوره گینه داغ سالیپ
عومری قیسغا بولوپ گچنیدیر اوران

ملا ستار چاپدیرانیدیر سرداری
آریا کیک ساتماق بولسا-دا کاری
حاجی گلدی خوجاملی دی سیپسی
سویینده یادینگا سالاردی ماری

سیلور بولدی سلطان بانو اوربانی
چاپدی غفور آقا توپلی قربانی
آط اوغلانا تابشیرغی سی بولاردی
چاپدیرار سن آطا قامچی اورمانی

یوسف آق چاپاردی آیدیل قیری
ساغریسی دیک ایدی گلہ سی سویری
غفور آق بیر یرده دورا بیلیمزدی
چاغیریپ خوجانی ایشانی-پیری

کهربا ایگدیری جای لی چاپاردی
آط دنگیندن گچجک بولسا چاپاردی
بیرینجی بولاندا اسن مآد کوچک
قربانقلی امام خانی تاپاردی

ژنیرال ویشکانی چاپدی نوربردی
یووروک لیگین صادق ایه سی گوردی
آلتین عاصیر بیلن یعقوب اوری
حاجی نوایی هم دوران لار سوردی

آق اویلی علی چاپیپ فرنازی
بیرینجی بولاندا چالیدردی سازی
شتاب هم بایراغا باران زمانی
شاد بولاردی ملا شابرودی راضی

آق اویلی علی نینگ دوغانی نادیر
دیبردی بیزه هم بلموند یزد بادیر
آطلارینگ زحمتین چکمک بیز بیلن
یوقاردا کرم لی اوزودییر قادیر

نورباغدی حکیمینگ ماهیم جانینی
بیرینجی ادنیدیر بیلمن سانینی
نوربردی نینگ آلکاتلی یووروکدی
آرتدیردی تهراندا شوهرات شانینی

مجید خوجا خلیل چاپدی میانی
آرا آچیپ گچدی خطی پایانی
شاهیرینگ باشینا قیزغین هوادا
قهرمان بولوبان سالدی سایانی

توماچ دان، قىزىلدان، ساقغاللى، كىم دىن
 آطلارى چاپاندا باس يىلماز دىم دىن
 سىببى آطلارىن يۆزدۈرۈپ سۇۋدا
 اۇللانىپ بالىغىنىگ ياغى دىك امدىن

هايسى سىيسى هايسى آطى چاپانىن
 بىلمەدىم مىن كىمى دىپىپ چاپانىن
 گناھىمى گچسىن آشاقلى سىيسى
 شاھىر چارە تاپمان يازدى تاپانىن

حاضىركى ياغداي دا كۆيە گلن لىر
 شۇلار ايدى يازدىم دىيسىن بىلن لىر
 آطا تارىخ دىپىپ سگىسن لىنجى بىل
 يازدى «سرخۇش» بىلىسن يۈرك دىلن لىر

ايندى قديم زمان كومىد، امبار اولوم، آق قلا، بندردە آط چاپىلىان
 ميدان لار قۇرۇلماقا توركىمن شەر و اۇبالارىندا توى توتوپ آط
 چاپىلجاق زمانى (قىنانچ بىلن آشاقلى دريا بۇيۇنىنىگ ياش
 اۇلۇلارىنا يتىك چىلىگىم يۇق، اۇتونچ ايسلەيان) باش بۇلۇپ
 قاتناشان آداملارنىگ آدىنى آط تارىخىندا سىند بۇلۇپ قالسىن
 دىپىپ يىگىرىم آلتى سطر قۇشغى بىلن يادلايىن:

قديم زمان چاپغى قۇرۇلجاق بۇلسا
 ايلىنىگ سالاسىنا دۇرۇلجاق بۇلسا
 ياش اۇلۇلار پاتا بررمىش ايلكى
 اغزى بىرلىك تۇبى يۇرۇلجىك بۇلسا

شاھىرىنگ بىلغى سى بار دىر ھۇۋۇرلى
 ياتاغى مكانى باغلى سۇۋۇرلى
 آلکاتل پشكىش لىر شۇندىن اۇندىر
 كۇرۇكلى اۇبادا تۇقاي بۇۋۇرلى

اسكناس ھىم يۇۋۇرۇك آط بۇلۇپ گچدى
 جبارىنگ املرى اۋستوندىن دۇشدى
 صوفى گۇگدى چكاوكىنىگ ايسەسى
 تازەلىكدە ھۇمور چىراسى اۋچدى

حاجى مرد باردى گۈلكونچ دى، ياز دى
 ايدىم ايدان واغتى تاياغى ساز دى
 تۇۋاق بردى كىتدە سوخان توماچ ھىم
 آط چاپاردى يۇنە قازىغى آزدى

تۈركدىن بىر سىيسى بار مەدى دىر آدى
 جىسكا، مەدى يار كۇنگلۇنىنگ شادى
 كىشىنىگ آداسىندا چاپغى بۇلانىدا
 حق آلماق اۇغرۇندا ايلەدى دادى

حكيم خوجاملى ھىم اۋوياندىر اۋزۇن
 دىك دۇشدى سىيسى دىر ياشىرماز سۇزۇن
 مىللىت مرجان خانىنىگ ياقوتى چاپسا
 سىيسى احمدجان ساواماز گۇزۇن

آناگلىدى آنجان اول سارى اۋنىق
 حاجى موخىد، نورجان ھىم بارى اۋنىق
 ارازجان ىنە-دە بۇلسا-دا بار دىر
 ايرىسى بۇلسا-دا دىنگ يارى اۋنىق

امین تایین بولۇپ تویی باشلاردی
ییلدام آت اوستونده قولپاق ساچلاردی
سویرنگی قاوجاق دیپ یووروک آت مینیپ
میدانینگ ایچینده قوجا، یاشلاردی

آتابای دان نور امنیه گلردی
چاپار خالوات یاشی اۆلی بولاردی
ماشاد سالاق، آرازقلی شوروی
تویا باشلیق آققالادان شولاردی

چاپارباي دان بيلمه نمن من کیم باردی
توراج، اونیق، ایری، یادا کم باردی
یاش بولماسا اول زماندا گمانیم
حکیم قلی قارا کوردی هم باردی

شاهیرینگ آتاسی تورکمن تویۇندا
تاغان دوردی آدی ییغناپ اویونده
آتابای، چاپارباي، قان یوقماز قوجوق
مصلحت ادیبان چایینگ بویۇندا

آنا قاصیر بیلن ساتانلاق ساری
تاقی کسه بورون، نجاری باری
بایرامدوردی قوجوق، حالاتقلی خان
سلیمان هلاکو، تکه دن چاری

کوممده شهرینده چاپی بولاندا
چار طاراپدان تورکمن آتی دولاندا
آدین توتانلاریم یاش اۆلی ایدی
حورماتی بار ایدی تورکمن چولونده

عوض حاجی کوچک توی بولسا باردی
غفور حاجی سارلی چاپی دا باردی
اللهقلی خان هم ایگدیر ایلیندن
سوزونینگ ایزیندا تاپیلان اردی

حاجی مأمده لاغار دوییه جی باشی
قربان شادی یاقین ادردی داشی
توی بولسا ماراوا امنتدن گلیپ
قاتناشاردی تویا اورتادی یاشی

اسکندردن تاغان قیزیل دیش گلیپ
قان یوقماز تویۇندا ایله باش بولۇپ
قوجوقدان پهلوان حمید جان بیلن
پورجان خان بار ایدی ییلغیرپ گولوپ

دازلاردان بار ایدی سۆیون جورجانی
بار ایدی گوکلنگینگ شانظر خانی
حالی شیر مأمدهلی بایرامقلی بای
خوجام قیلیچ تگین چورکلی هانی؟

بولار ایدی تورکمن تویا سرکرده
باردی آتام چاپی بولسا هر یرده
یاددان چیقان کۆپدور اۆتونچ ایسلارین
بو یاشدان سونگ هوش هم قالماندیر سرده

ایکی یوز قیرق ایکی سطر قوشغینی
یازپ یورک لرده آطینگ عشقینی
قالقیندیردیم سند بولۇپ قالمالی
«سرخوشینگ» یادگار دویغی جوشغوتی

بدو آتلار

آط بیلن قیلیچ دیر یولداشی آرینگ
غانیما دوش بولسا شوندا بللی دیر
آط قاناتینگ بولار قیلیچ هم یارینگ
قاچا ساواش بولسا شوندا بللی دیر

بدو آتلار میدان ایسلار، یاو ایسلار
تویناغی قیز یانچا سیلکیلداپ یورتار
قیزان سونگ تویناغی اویان تاو ایسلار
اوستوندە اوتوران اویانین دارتار

آط میداندا چاپغی بولان زمانی
قولاغین کیکردیپ بادلانپ گزر
آطی رسول اوووپ اتمانگ گمانی
آطلی نینگ ایرسغالی گونبه - گون اوزار

ایگدیش آطا جفا برمک طولوم دیر
قیناناندا گوز یاشینا سر ادینگ
ساقاق برسنگ مکتبلردە علیم دیر
یاغشی ساقلاپ گورونگیزه پر ادینگ

بدو آط دییديگی قامیش قولاق دیر
بوینی اینچه دوتار سایي تک اوزین
شول سیرات بولماسا یابی اولاق دیر
سر اتسنگ بللی دیر ساغری سین، گوزون

اوبلۇغی آغیرماز آط مینن کیشینگ
یتمیش سگسنه هم یتندە یاشی
آط سیز بولما «سرخوش» اونگ بولار ایشینگ
واغیتیندا یاقینا گتیرر داشی

گؤکجه یولما شاهیردان ادن سوراغلاریم
واوتونگ برن جوغاب لاری

سوراغ

بیزدن سلام بولسون گؤکجه شاهیرا
منافقدان بتر کافر کیم بولار؟
دستان باغلان عاشق زهره طاهیرا
ملانیس تکین شاهیر کیم بولار؟

جوغاب

بیزدن سلام تاقی جوان شاهیرا
دینه داوا ادن، کافر بول دوزور
سوزوم قیسغا تیزدن یتیر آخیرا
کمینە، شابندە، شاهیر بول دوزور

سوراغ

نامه دیپ کؤپ بولدی قیزینگ باهاسی
اون تومنە یتدی آرپانگ هاپاسی
قالمادی اکیلمان داغلار دپه سی
بهیشتی می لردە ساغر کیم بولار؟

جوغاب

باها بولسا کؤپدور قیزینگ صفاسی
زمانا باغلی دیر آرپانگ باهاسی
اکه دیر آدامزاد کؤپدور هوأسی
جنتدە حور غلمان ساغر بول دوزور

سۇراغ

قىز باھاسىن تاپا بىلمىز نىچەسى
آيرا ايل آلمانغا گىدر اجەسى
قاچماق پىكره دۆشراىلكى گىجەسى
بۇ گلنە قۇوانان مادر كىم بۇلار؟

جۇغاپ

غرىبلىقدان قالىنگ تاپماز نىچەسى
غايىرى طايپا آليار يۇقسۇز بچەسى
ايتلە - پىشىك بۇلار ايلكى گىجەسى
آقماقلىقدان آلان مادر بۇ دۇرۇر

سۇراغ

آرازا تۇتارلار اوغۇرلىق مالدان
رئىم گۇركىزسە - دە قايىتماز پالدىن
حاساپ ادىپ گۇرسنگ گىچىدىر سالدان
بۇ حاسابى يازان ناظر كىم بۇلار؟

جۇغاپ

روزە تۇتۇپ زكات برسە مالىندان
زمانا دۇغرلار قايىتسا پالىندىن
ياغشى يامان تانىپ بۇلماز سالىندان
پریشتهلر بار دىر ناظر بۇ دۇرۇر

سۇراغ

ناچەلرى عالم دىيىر اۇرۇنە
هيچ اعتبار بۇلماز دىين سۇزۇنە

حرام ادر قارا چكىپ يوزۇنە
شيله مسلمان دان كافر كىم بۇلار؟

جۇغاپ

عالم هم آدام دىر بۇلا دىر عاصى
عالملارا يامان دىيمىك دىر پىسى
زناكار، قۇمارباز، عاراق خور ايسى
مسلمان دان آزان كافر بۇ دۇرۇر

سۇراغ

حرامدان حلالدان يىغىنارلار مالى
نىچىك گىچر بىلە آدامىنگ حالى
چۇلدە سۇوسۇز قالان دۆيەلر يالى
حاقا قانع بۇلان صابر كىم بۇلار؟

جۇغاپ

قاچمازلار حرامدان يىغىنارلار مالى
اۇل ىردە قىن ارمىش شول كسىنگ حالى
ياقمازدان ياش دۇكسە اصحابلار يالى
عباداتدا بۇلان صابر بۇ دۇرۇر

سۇراغ

كۇپدۇر آيدار بۇلسا «تاقىنىنگ» سۇزى
دىشىمدە گۇرۇندى انورلى يوزى
اۇرتا بۇى، ساقغاللى، مهربان گۇزى
ماغتىم قۇلى تكىن شاهير كىم بولار

جوڭاپ

آد قازانان شاهیر ماغیتیم قولى دیر
اوتی مشهور ایلان شیرین دیلی دیر
تورکمن ملتینده گؤکلنگ ایلی دیر
گؤکجه یولما سۆزۆم حاضر بۆ دۆرۆر

گؤگجه یولما شاهیرینگ بیزدن اذن سؤراغلاری
و بیزینگ برن جوڭابیمیز

سؤراغ

سؤال سؤرسام شاهیر اوغلان تاقی دان
خابار بر اسلام دان ایمان نامه دیر؟
نچۆین چیقدی آدام جنت باغی دان
آدامینگ دؤشمانی یامان نامه دیر؟

جوڭاپ

برسم جوڭاپ شاهیر گؤکجه یولماغا
ایمانینگ پایاسی شو باش زات بولار
شرطی دیر هر کیمسه مؤمن بولماغا
بیز طاراپدان سانگا شیله یاد بولار

نماز دیر اولی، ایکینجی روزه
بی زکاتینگ مالی منگزش دیر بۆز
محتاج دیر طاغاملار بیر مقدار دۆز
حج بیلن جهاد هم شولار تک بولار

شو باش زات دیر بیر سؤراغینگ پایاسی
قیرق دۆرت دیر قرآندا گلن آیہ سی
بؤغدا یی اییدیردی ملعون آلاسی
آدامینگ دؤشمانی شیطان تک بولار

سؤراغ

اول نامه دیر یوقدور اوتگا شرکت
اول نه ییلدیز ایله مه یار حرکت
اول نامه دیر اصلا بولماز برکت
گؤگریپ قورییان سامان نامه دیر؟

جوڭاپ

اول خدای دیر یوقدور اوتگا شرکت
کۆپ یلیدیزلار بار دیر اتمز حرکت
بولماز حارام مالدا هیچ واغت برکت
قارییان جوانلار سامان تک بولار

سؤراغ

اول نامه دیر باش واغتدا سسله نر
اول کیم لر دیر اول دؤنیآگه بسله نر
کیم لر ارر اولندن سؤنگ پسله نر
لر زانا بولونیان دؤمان نامه دیر

جوڭاپ

اول آذان دیر صوپی لارینگ صداسی
اول مؤمن لر محمدینگ پداسی
اولندن سؤنگ کافرلارینگ جزاسی
یاغتی جاهان اوتگا دؤمان تک بولار

سۇراغ

آرىق سۇولار سويتلر چشمه بال لازى
بى حاساپ دىر ميوه لرى گول لرى
قارىمازلار يىگىرىم باشده سال لارى
ساپالى دوران لار امان نامە دىر؟

جۇغاپ

آبى حيات زمزم چشمه دىيگەنى
قارىماز گول ايسغاپ ميوه ابيگەنى
دائم العمر ساپالى جاي دىيگەنى
بهيشت دىر باغلارى ارم تك بولار

سۇراغ

گناھكارا قيل تك بۇلۇپ ياتا دىر
كىملر بۇلار يىلدىرىم تك اۋتە دىر
اۋل كىملر دىر يىلان ايچيان يۇتا دىر
قىزغىنى ساويغى يامان نامە دىر؟

جۇغاپ

صراطىنگ كۇپرۇسى اينچە دىر قىلدان
تيز گچر مۇنلر شيله بىر ئلidan
حريص بايلار گچە بيلمزلر پۇلidan
قىزغىن ساويق جايلار دوزخ تك بۇلار

سۇراغ

بو دۇنيادىن خبر برگىل ينە-دە
محمّد گچن دىر هايسى سەنەدە

Hasan Boy
TABRIZ

اۋل نە تيكن باتار جانا، تنە-دە
قىزىقلى قۇرۇلان زمان نامە دىر؟

جۇغاپ

اۋن بيرىنجى هجرى قمرى يىلدا
محمّدىنگ گچن سەنەسى مۇندا
بۇ فانى قىزىقلى قۇرۇلان گۈندە
آجى سۇز اداما تيكن تك بۇلار

سۇراغ

گۇكجه يۇلما نامە حيواندا اۋلى
اۋل نە حيوان اۋر گزە دىر چۇلى
اۋل نە كيچى بۇلۇپ قۇرقۇزار پىلى
بدنى قاپىر جاق چامان نامە دىر؟

جۇغاپ

كيچى دىر كرگدن قۇرقۇزار پىلى
اۋل جرن دىر گزر الميдам چۇلى
بالىق و يىلان دىر حيواندا اۋلى
چامان دىر پيشباقا ياشىك تك بۇلار

تاقى سن دىلىنگى اۋزاتما هر يان
كۇپ سوال لار بۇلار آرادان جريان
ياشیرما سۇزلەگىل سۇزۇنگى غريان
سنىنگ دۇستونگ ينە گۇكجه تك بۇلار

كوپدور گلن

گینگ جاھاندا گینگ پیکرلى ياشانلار
يادیگار قويۇپدیر اۇلمزدن ایلکی
عرفانینگ بامینا چیقپ آشانلار
خدايا ياقینلاپ پیر ایمیش بلکی

پیر ديدیگی ياقین دۇرار خدايا
حقیقتدان باشغا گۇرايمز گۇزی
رحملى دیر میدام مسکین گدايا
ياربیم، يا الله! بۇلياندير سۇزی

عرفانینگ بامینا چیقان عارفلار
كۇپدور رب شىمالی اۇسن ایللرده
عطار، مولانا تىك اۇتن ماریفلار
اثرلر قويۇپدیر پارسى دىللرده

بو الحسن خرقان، بايزيد بسطام
بار دیرینه آد قازانان شاهيرلار
شمس الدين محمد حافظ دیر بنام
عمر خیام، جامی تکیں ماهيرلار

عارف شاهير بارمیش اۇل جلال بلخی
عرفان چشمه سیندن قانیپ ایچپ دیر
سعدى نینگ بوستانى بولسا-دا پارخی
دۇنيا ياغتی سالیپ عۇمرى گچپ دیر

بۇلار عارف هم شاهير دیر اثرلى
يۇنه فردوسى تىك انه ديلينه
تورکمن دن بير اوستاد گچدى کسرلى
اۇل هم ماغتیم قولى تورکمن ايلينه

عرفان سۇزۇن قۇشغى بیلن يتيردى
انه دىلى ييتپ گیتمه سین دىپ
شاهيرلارمیز بۇ گون ساوغات گتيردى
يیل دۇنۇم، داپلری يیتمه سین دىپ

آرزو اديپ يۇمۇت، گۇکلنگ، تکأنى
تۇره تى ده خرمَن قۇران پيراغنى
بير بۇلسۇن دىپ قوللاپ غريب يکأنى
آق تۇقاي دا اۇچدى عۇمۇر چيراغنى

كۇپ يردە سۇزلأپدير يورک دۇيغىنى
کملیک بىليان اکن آیتمان اۇلەنين
آخرت خوفى میش ديسک قايجىنى
اۇل سبأپدن آيدىپ کويە گلەنين

عشق اۇدۇنا بريان ديين سۇزونده
ايل مالينا، اۇل حالينا گريان میش
قيامتدان قورقوپ تورکمن دوزونده
قۇرقى، اميد آراسيندا حيران میش

نصیحت اديپدير تورکمن ايلينه
مردلرينگ يۇلۇندا جان برينگ دىپ
سखाوت قۇشاغين باغلاپ بيلينه
پاخيرا-مسکينه نان برينگ دىپ

شەھىد اتىدىن گەيىپ ھەسەن-ھەسەنى
كەربەلانى يادلاپ گەچەن يەرى بار
آرزو ادەيپ شەۋلانگ بولان اۋيۈنى
بىر اللەدان دىلگە ادەن سەرى بار

نەئار ادەيپ جانەن شەھە مردانە
ۋەسەف ادەيپ ەلى نىنگە ذوالفقارىنى
دۈنيانىن گە دۇرت كۈنچۈن گەزەپ گەردانە
مەسلەمان ادەيپ دەر كەفر بارىنى

بىر يەردە ھالەنگە شەكر ايلە دىيەپ
آيدەيپ دەر رەزق اوچەن قايعى لى بولما
اللە نىنگە آدينى ذەكر ايلە دىيەپ
يازىلان تەقدىرا سارالەپ سولما

مەختۇمقلى كۇپ سۇز آيدەپ ھەر بابدان
پەھىمى گەنگە گەركە قەين دەر بىلەردەن
ھەدىشى-قەرانەن، كەۋثر شەرابدان
ماغنى سەچسەن تەركەمەن قايرا-ايلەردەن

ايكى يۈز ھەم يەتمەش يەل لىق تۈيۈنى
پەك تەۋپەقلى مەزارىندە تەۋتارلار
بەزەپ شەھەر ەالمەلەردەن اۋيۈنى
قوشغى بىلەن ۋەسەفەن گۈنگە گەۋتەرلەر

ماغەتەم قەۋلى كۇپەدۇر گەلەن يانەنگە
تەركەمەنستان مەيلىسى نىنگە باشلىغى

گەلەپ دەر سۇزلەرلەر سەنىنگە شانەنگە
پەرخەتەمەز مۇشەتەقا ياقەنەن داشلىغى

ايرەندەن ھەم اۋلى باشلىقلەر گەلەپ
آچەدىلەر قۇرساقدا بار بولەن گەنجەن
سەن ەعارەف شەھەرەنگە ھۇرمەتەن بىلەپ
يادەندەن چەقەرەيار داش يۈلۈنگە رەنجەن

بەزە ھەم سەنگە آدينەگە بۇيەد قۇرادەيىق
ەالمە، شەھەر، يازەچەلەر جەم بولۇپ
سەن اۋستەدا مۇرەيد بولۇپ دۈرەدەيىك
ەالمەلەر يانەندە «سەرخۇش» ھەم بولۇپ

سۈيۈشمەك

سۇز آچەيسەم سۈيۈشمەك دەن سۈيگە دەن
يۈرەگەنگە دەرمانە بولەر سۈيۈشمەك
سۈيۈشمەن اۋىلەنەن يەگەتەلەر مۇدام
جانەن نىنگە آرمەنە بولەر سۈيۈشمەك

دەستەنلەر يازەلەپ قوشۇلدى قوشغى
ەاشق مەشوقلەرنىنگە گەچەش ھالەنە
دۈشەيسە ھەر كەيمەنگە اۋستەندەن يۈلى
ۋەيرانەدەر باقمەز اۋنۈنگە سەلەنە

آغەر اگەن ەشقىنەگە يۈكى دەرلەردەن
بەيلەندەر اول يۈكۈنگە آستەنە دۈشەن
سەيرەسە-دەلەل ەشقىنەگە نەغمەسەن
يۈقەدۇر پەروانە تەك ەشق يۈلدە بەشەن

هر نه یازسام انه دن، سۆز باشی دبر اوجی دیر
اوقی سیزلیغا دۆزن روزیگارلی انه دیر

مثال اوجین گتیرینگ گۆز اونگونه بیر قوشی
قانات یاییپ اوچیانچا بالاسی دیر دل خوشی
انائینگ چکن جبرین بیلمه لی دیر هر کیشی
بالاسی نینگ ایزیندا آهی زارلی انه دیر

مکتب مدرسه یوللار چاغا یداً یتنده
اؤیرمک پیکره دوشر اوغلان لیکدان اوتنده
گۆز قووانجیم بالام دیپ شادلیق توپون توتاندا
قولون چرمپ ساچ یایان، زولفی تارلی انه دیر

« تاقی » دییر انائینگ سیلاغی کۆپ یانیمدا
خیزماتیندا دۇرار من دم تاپیلسا جانیمدا
سبأبی انائینگ مہری باردیر یورک قانیمدا
محبت بوستانیندا گول گولزارلی انه دیر

گونگلوم آچیلماز

یوره گیم دارغیپ گونگلوم آچیلماز
حیران قالپ بو دونیانینگ ایشینه
وجدانی دپه لاپ پیس دن قاجیلماز
یاغلی طاغام دگمز کوپونگ دیشینه

طانابی چویروک دیر بو قیسغا عومرونک
چیغ هم قووری، آیاغینا یاقییار
توسسه سی ایذا دیر یانان کومورینگ
اود یانیپ اوجن سونگ کولی قاقیلیار

نه سوبجی زاد بار دیر جانا یوقوملی
بال آری سی آیدار شهیدلر گولده دیر
آچار انه لر هم غنچه گولونوی
اول سبأپدن انه مہری دیلده دیر

سوو برسہ باغبان واغنیندا گوله
اؤسر گولی موشک قوقییار گلستان
انسان هم چاغانینگ قوللوغنا یتسه
بولار یاشاییشی المیدام مستان

شیله باغینگ بیله بیتن گولونه
قدر بیلن بلبل تکین یار گرک
تاپارلار بیر بیرین قویایسا اغیار
تیکه نه گول گرک گوله خار گرک

قایغی کسل بیلن بولمانگیز قونگشی
کلنجار دعوادان قاچا دۇرۇنگیز
« سرخوش » بولوب یاشا گلسه الینگدن
گیده جک سیز شوئی یاقین گورونگیز

انه دیر

بنی آدم یارانیپ، بو دنیا یه گلنده
ایکی یاشدا دیل آچیپ، ایلکی اوزون بیلنده
گولوپ آغلاپ سوزله سه شو آد بولار دیلینده
خرماتی کوپ یورکده افتخارلی انه دیر

اوقی شیرین هم بولسا، بالا اوندان سوبجی دیر
انسان چاغا زمانی، انه جانا اییجی دیر

هر کیمینگ یولداشی بولار عامالی
ادن ایشینگ ایل گؤزوندن ساویلماز
بیری تآزه گیر بیری یامالی
آراسا یامالی هیچ واغت قاویلماز

چاغالیقدان یاشاپ گلن یولداشلار
بیر بیردن ساویلیپ آییردی یؤلؤن
بورکدن سر ایچیپ قانان سیرداشلار
قویوپ گیتدی بو گون ساغ بیلن سؤلؤن

شادلیق هم زور بیلن اله گلمه یار
شادلیق اوچین دورموش یاغشی بولمالی
شادلیغینگ قادیرنی هر کیم بیلمه یار
شادلیغا دوتارلی باغشی بولمالی

بگنیاندر آدام پاخیر گلجه گه
عؤمور چؤپی آزال یانین بیلمانی
یاغشی دورموش گرک مبلغیپ گولجه گه
«سرخوش» گول سن قالار قوشغینگ اولمانی

فهرست اسامی اشخاص

آبیل، (ص ۱۱۹) مرحوم آبیل قوجوق
معروف به آبیل کجال که اسبش هم به
همین نام می‌دوید.
آق اویلی ایزدی، (ص ۱۱۷) صاحب
اسبی بود که در قهرمانی یکدستگاه
ژیان جایزه گرفت.
آق اویلی صداقت، (ص ۱۱۷) مربی
اسب ساکن آق‌قلا.
آق اویلی علائی قوجوق، (ص ۱۲۲)
مربی ساکن روستای حال آخوند،
برادر کوچکش نادر هم مربی است.
آق اویلی حاجی سلاق، (ص ۱۲۲)
معروف به آق اویلی کل که اسبی به نام
سیماب داشت.
آقی چاریقلی شیرمحمدلی، (ص ۱۲۹)
مربی سیاه چرده زحمتکشی که ساکن
روستای مرزی کوللیجه بود، ولی زود
میدان را ترک کرد.
آقین حاجی گوک (چوغور)، (ص ۱۲۷)
نام اصلی او آق محمد، صاحب مادیان
قهرمان به نام بنفشه و اسبهای دیگر
پدرش مرحوم حاجی بورون هم همیشه
در میدان بوده و صاحب اسب.

آنا شامیر، (ص ۱۱۸) مربی و طبیب
اسبهای چولاقي و مریض بوده است.
آناکلدی اونیق، (ص ۱۲۳) مربی ساکن
کنار دریا.
آنامحمد دوگونچی نارآغیز، (ص ۱۳۰)
صاحب اسب گول جهان یکی از
علاقه‌مندان پر و پا قرص میدان.
آنجان اونق، (ص ۱۲۳، ۱۲۲) یکی از
مربیان مطرح میدان ساکن غرب
تورکمن صحرا.
ابراهیم خوجاملی (ص ۱۳۰) مربی
جوان که سلطانای مهندس نیازی را
می‌دواند.
احمد آقازاده، (ص ۱۳۲) صاحب اسبی
به نام فرناز بود.
احمد گری (ص ۱۲۶) فرزند ارازقلی
گری معروف به ارازقلی لالجا.
ارازقلی صداقت، (ص ۱۱۷) مربی و
صاحب اسبی به نام صداقت.
ارازماد اوراقچی، (ص ۱۱۷) (= ارازماد
کوسه) پدر مرحوم حاجی ارازعالی
هلاکو مربی و صاحب اسب و نیز طبیب
بوده است.

ارجنب قیلچ، (ص ۱۱۹) مربی پسر خوجا حاجی گوک معروف به خوجا قیزیل تلفک.

ارجنب شیطان، (ص ۱۲۲) اسبی به نام هلاکو داشت که در زمان خود ممتاز بود.

ارجیک حاجی معتمدی دوگونچی، (ص ۱۱۸) صاحب اسبی سیاه بود که خود مربی آن بود.

ارخی بهرامی، (ص ۱۲۹) عمومی حاجی عبدالله قدیمی، اسبی داشت به نام بهرامی که خود مربی آن بود.

ارمی قزلبه، (ص ۱۲۲) فرزند مرحوم منگلی، مربی شایسته‌ای بود که در حدود ۴۰ سالگی وفات کرد.

اسن مامد کوچک، (ص ۱۲۵) مربی زحمتکش و مطرح میدان اسبدوانی که سابه‌ای زیادی را قهرمان کرده است، از جمله «پیشکش».

امان هیوه‌چی قوجوق، (ص ۱۲۵) یکی از علاقمندان میدان و اسبدار بود، ولی در حدود ۵۰ سالگی وفات کرد، اکنون پسرش جلیل دنباله رو ایشان در میدان است.

اودک قلی خوجا، (ص ۱۱۸، ۱۲۸) خود در بچگی چابکسوار بوده که بعد اسبی به نام بهمن شیر داشت.

بابا قیلچ خرمالی (ص ۱۲۹) برادر بزرگتر آقای دکتر خرمالی (داروخانه سینا)، صاحب اسبی به نام شاپرک و

اسب‌های دیگر و از علاقمندان دائمی میدان.

بایرام چوناق، (ص ۱۲۲) برادر آراز زارعی کسلخه، مربی لایقی بود که در حدود ۴ سال پیش تقریباً در ۴۵ سالگی وفات کرد و برادرش آراز را تنها گذاشت.

بانو اوغول بایک، (ص ۷۷) نام خانم مرحوم استاد نظری محجوبی خواننده بزرگ تورکمن صحرا.

بایرام بردی قورچای، (ص ۱۲۱) یک از مربیان استاد بود که اغلب اسبهای معیوب را طبابت می‌کرد و در حدود ۶۴ سالگی در آذر ۸۲ وفات کرد.

بایرام تاغان/ بردی تاغان (ص ۱۲۰) مربی فرزندان مرحوم مربی اسن مراد قولاق غراوی ساکن مالای شیخ.

پاتیزان (ص ۱۳۰) نام اسب شابدالعظیم تاتاری بود که در کنار مربی خودش هم صاحب نظر بود.

پیخی توماج، (ص ۱۱۷) مربی و طبیب استادی بود که در حدود سال ۱۳۷۲ وفات کرد و ساکن آمبار اولوم بود.

تاتار قلی حاجی، (ص ۱۱۸) ساکن تاتارعلیا، صاحب اسبی به نام قارا جرن بود که استاد آناشامیر مربی‌اش بود.

تاج محمد پاکزاد، (ص ۱۲۷) معروف به تاجی، صاحب مادیان گل جهان و تولیدی‌های آن همیشه در میدان مطرح بود.

تاجی قاراول، (ص ۱۲۵) صاحب اسب و اسبی داشت به نام خودش و میدان‌داری می‌کرد.

تقی دمیرچی، (ص ۱۲۶) کارمند رسمی در رأس میدان مسابقات، از خوش‌شانس‌ترین صاحبان اسب و بسیار زحمتکش در برگزاری مسابقات. تواق بردی کنده، (ص ۱۲۳) مربی ساکن کنار دریا.

تویجان ایری، (ص ۱۳۰) مربی ساکن غرب تورکمن صحرا که نادیکا را مشهور کرد.

تویلی قربانی، (ص ۱۲۸، ۱۳۱) مربی بسیار باهوش و اغلب اسبهایش قهرمان می‌شوند، از جمله سیلور و سمیرا.

جلیل هیوه‌چی (ص ۱۳۰) فرزند مرحوم آمان، صاحب اسب زرین بال و قبلا جاللیق که فرهاد قیزیل مربی‌اش بود.

جمال هلی، (ص ۱۱۸) زنی مرد صفت که بوسیله اسبش مشهور شد.

چالمان یاغشی، (ص ۷۷) خواننده شهیر تورکمنستانی که سالهای پیش مرحوم شده.

چوپان بای، (ص ۱۲۷) فرزند قدم بای و سارجه کور و صاحب سابه‌ای گل پا و گل ساری بای بود.

حاج خدربردی آتایای گوک، (ص ۱۲۷) صاحب اسبهای گل بنفشه، طاهر و گل نام، گل اندام و ژینوس که مربی‌اش قاقا خوجا بود.

حاجی عبدالغفور قربانقلی، (ص ۱۲۹) صاحب اسبهای تندرو، میلاد، سعادت را که استاد کاکا ساری مربی آنها بود.

حاج قربانقلی ایگدری، ۱۳۱

حاجی کمک جعفربای، (ص ۱۲۴) صاحب اسب دور آلاگوز و سابه‌ای دیگر بود که مربی آنها ساری قولاق بود.

حاجی آدنا صحتخان گوکلان آق‌قمیشی، (ص ۱۲۱) پدر آلو خان که با بزرگان رفت و آمد داشت و از علاقمندان به اسبدوانی بود. اسب حکیم کوروروک را که مرحوم حالت‌قلی پایدار مربی بوده.

حاجی آرچا مارامانی، (ص ۱۲۵) صاحب اسب جرن و اسبهای دیگر که همیشه سفره همتش باز بود و خانه‌اش پر از میهمان و در حدود ۵۷ سالگی فوت کرد.

حاجی آنا بردی، (ص ۱۲۱) معروف به آنابردی بندرشاه، مربی صدیق و اسبهای پارتین شاپ و طاهر قهرمان را مربی‌گری کرد.

حاجی امام خان ایگدری، (ص ۱۳۱) فرزند الله‌قلی خان مرحوم ایگدری یکی از علاقمندان میدان اسبدوانی است.

حاجی ایگدر سارلی، (ص ۱۲۲) صاحب اسب اون آتار سارلی که مربی‌اش آتار سییس بود.

حاجی آی‌محمد آقپور شیرمحمدنی، (ص ۱۱۹) فرزند گوکی صوفی، صاحب

اسب و از بزرگان آتابای کبید، پدرش مرحوم گوکی صوفی هم معروف بود.

حاجی بگ خان سارجه کور. (ص ۱۲۷) فرزند قاپانلی قول، صاحب اسب و از بزرگان قان یوقماز بود.

حاجی پورجان خان خوجملی قوجوق. (ص ۱۲۰) یکی از علاقمندان و صاحب نظران میدان اسبدوانی و اسبهای ماهی، شاه پسند و چند اسب در میدان داشته است.

حاجی پیغمبرقلی توسلی قزلجا. (ص ۱۲۶) پسر عموی شاعر، چند دوره رییس میدان سوارکاری و صاحب اسب ناهید که مربی اش عبدی خوجا بود.

حاجی حمید عاشور محمدی (ص ۱۲۳) اسبی به نام چیتا داشت که با مربی گری اسن محمد کوچک قهرمان شد.

حاجی دولت خیرخواه. (ص ۱۲۳) معروف به دولت جیق، یکی از مربیان مشهور و برگزارکنندگان مسابقات در آق قلا و صاحب نظر در سطح کشور بود از یولمه ها.

حاجی سیدنیاز. (ص ۱۲۲) از طایفه پره. دارای ایلخی مادیان و بعد پسرش مرحوم حاجی سلیمان و اکنون نوه هایش دنباله رو بزرگان خود هستند. صاحب اسبهای آهو آق و گل بهار.

حاجی نازدوردی ناظری قوجوق. (ص ۱۲۲) صاحب شایلان و اسبهای

دیگر که اکنون پسرش دنباله رو ایشان می باشد.

حاجی عبدالغفور مشرقی. (ص ۱۲۳) صاحب مادیان جمیله و اسبهای صحرا و سردار بود و مربی اش آنجان اونیق بود و میداندار میدان.

حاجی عبدی جان پرویز یلقلی. (ص ۱۲۴) ایلخی دار بود، پدر حاجی گلندی آخوند پرویز و برادر ناتنی مرحوم حاجی کریم جان پرویز قرنجیک سفره دار معروف.

حاجی علی یمودی. (ص ۱۲۹) صاحب اسب آشورآدا و اسبهای دیگر؛ از علاقمندان بنام میدان آدمی خیر می باشد.

حاجی قارلی پروانه قورپیلجایی. (ص ۱۲۱، ۱۳۰) مربی قدیمی و اسبی هم به نام پروانه می دویید و به تصورم خودش طبیب اسب بود.

حاجی قاقا نیازی. (ص ۱۲۸) حاجی رحمان نام اصلی وی است. صاحب مادیان قهرمان کبری که در یک هزار متر حریف نداشت.

حاجی کریم پرویز قرنجیک. (ص ۱۲۹) صاحب اسب با نسل خوب. پرویز آدمی میهمان نواز که منزلش همیشه پر از میهمان بود.

حاجی گلندی آخوند پرویز. (ص ۱۲۴) پسر مرحوم حاجی عبدی جان یلقلی

ایلخی دار که آخوند خودش مربی اسبهای خود و اغلب در جایزه می باشد.

حاجی گلندی خوجاملی. (ص ۱۳۱) مربی زحمتکش جوان که سرنادر ملاستار را مشهور کرد.

حاجی گلندی ملا شیرمحمدلی. (ص ۱۱۹) صاحب اسبهایی که بیشتر حاجی خوجا قیزیل تلفک مربی اش بود.

حاجی مختوم قزلجه. (ص ۱۲۰) صاحب اسب قهرمان گولدونری بود و حالا پسرانش دنباله رو راه پدر هستند.

حاجی مرتضی فرجی. (ص ۱۲۷) رییس سابق مجموعه سوارکاری کشور دارای ایلخی از نژاد بالا. آدمی بسیار خیر و زحمتکش است.

حاجی ملا صفائی کوچک. (ص ۱۲۸) دارای ایلخی که اسبهای مسابقاتش را خودش مربی گری می کند و آدمی خیر و زحمتکش است.

حاجی ملامرجان خان کوچکی سلاقی. (ص ۱۲۳) صاحب یاقوب قهرمان به مربی گری احمد قربانی در میدان غوغا بپا کرده بود.

حاجی موخاد. (ص ۱۳۳) مربی غرب تورکمن صحرا.

حاجی میرزا هیوه چی. (ص ۱۲۵) مربی و بیشتر اسبهای خودش را مربی گری می کرد.

حاجی نوائی. (ص ۱۳۲) مربی جوان.

حاجی نورجان دوجی. (ص ۱۳۰) صاحب اسب قهرمان پیشکش که مربی اش اسن مراد کوچک بود و دوست شاعر.

حالت قلی پایدار. (ص ۱۲۱) مربی گوکلانی.

حالی بردی موشتوک. (ص ۱۱۹) نام اسبی بود به نام صاحبش که مربی هم بوده.

حسن مراد قولاق مالای شیخی. (ص ۱۲۰) مرحوم یکی از مربیان زحمتکش بود.

حکیم خوجاملی. (ص ۱۳۳) از مربیان قدیمی است که فعلا چوبدار می باشد.

حکیم عاشور محمدی. (ص ۱۳۲) فرزند مرحوم حاجی حمید دارای اسبهایی می باشد که نوریاغدی سییس با اسب ماهیمجان مشهور شد.

حکیم قلی. (ص ۱۲۲) اسبی به همین نام داشت که موقع دویدن سرش به طرف تماشاچی بود و اغلب در جایزه بود.

خداقلی آق. (ص ۱۱۶) یکی از مربیان استاد تورکمن بود که در سن ۷۲ سالگی هم به عنوان چابک سوار بر روی اسب نشست و قهرمان میدان شد.

خلیل خوجاملی. (ص ۱۳۲) مربی جوانی که بشیر عمرش را در میدان اسبدوانی سپری کرده است.

دالی ملا. (ص ۱۲۰) مربی اسبهای خودش بود که اسبی به نام کوله را در

میدان می‌دواند. بعد پسرش رحمان مربی شد.

دکتر فیض‌اله جهانی، (ص ۱۲۵) از علاقمندان اسب و اسبدوانی بود که اسبهای مارگیر، کومد، آخوندی‌اش مشهور بود ولی مدتهاست به علت کوچ به تهران در میدان دیده نمی‌شود. مربی اسن مامد کوچک هیوه‌چی.

دکتر عایشه مخدومی، (ص ۱۱۸) صاحب اسب پاشای قهرمان که مربی‌اش مرحوم ارمی قزلجه بود.

دکتر مجید تکه، (ص ۷۷) بزرگترین نوازنده تورکمن شاگرد مرحوم نظرلی محجوبی.

دهدشتی، (ص ۱۲۰) یکی از اسبداران خوب تهران بود که نام همه اسبهایش با استفاده از نام گلی مانند کاتالیا و کاملیا بود و قهرمان میدان.

دودی، (ص ۱۲۸) نام اسب قهرمان. دوردی کوسه‌لی، (ص ۱۲۲) صاحب اسب قهرمان سالار وقتی که سالار اول شد از ذوق سگته کرد و در میدان جان داد.

دوردی ناس قرنجیک، (ص ۱۲۹) صاحب اسب شیر ساققار بود.

دینی حاجی کشمیری نارآغیز، (ص ۱۱۸) اسبی به نام کوه نور داشت که خودش مربی‌اش بود.

رحمان آلیا، (ص ۱۲۵) صاحب اسبهای زیادی بود از جمله شیرچه خارجی قهرمان که اسن مامد مربی‌اش بود.

ساخی جبار، (ص ۷۶) بزرگترین خواننده تورکمن که در تورکستان ساکن بود.

ساری آونیق، (ص ۱۲۲) مربی و سیس.

ستار چوری قوجوق، (ص ۱۳۱) صاحب اسب و با قهرمانی سردار مشهورتر شد.

سلطان محمد قزلجه، (ص ۱۲۰) مربی پیری بود که اسب قهرمان قصر را بعد از یازلی سیس او مربی‌گری می‌کرد.

سوخان توماچ، (ص ۱۲۳) مربی.

سوویون جرجانی، (ص ۱۲۰) دارای ایلخی و اسبهای خارجی مانند لک‌لک را داشت که بعد نسل لک‌لک میداندار بود.

سوویون غراوی، (ص ۱۲۸) یکی از علاقمندان پر و پا قرص اسب و از اعضای خادم میدان است که سمیرا با اخلاص وی میداندار شد.

شابدی راضی، (ص ۱۳۲) صاحب اسب شتاب و آدم خیری است که در همه امور خیر ریش سفیدی می‌کند.

شامی سیس (ص ۱۱۹) مربی بذله‌گویی بود که اسبهای سفید امان تکه و چند اسب دیگر را مربی‌گری می‌کرد.

خوجاملی که اسبهای دایانا و دودی و وات‌سیکرت را قهرمان میدان کرد.

غفور آق، (ص ۱۳۱) صاحب اسب یکی از اعضای اصلی برگزار کننده مسابقات صاحب نظر فرزند مرحوم استاد حاج خداقلی آق.

غفور، (ص ۱۲۵) نام اسب میرزا هیوه‌چی که خودش می‌دواند.

فرهاد قزل، (ص ۱۳۰) مربی زحمتکش میدان غرب تورکمن صحرا.

فریدون غراوی، (ص ۱۲۸) صاحب مادیان سمیرای قهرمان که کبری قهرمان هم از همان نسل می‌باشد.

قارا کوردی حاجی، (ص ۱۲۹) صاحب اسبهایی که بیشتر بنام خودش دیده، یکی از اعضای اصلی میدان و علاقمند شدید به مسابقات، بیش از اندازه متعصب.

قاراجاولی، (ص ۱۱۸) از مربیان دوران گذشته که اسبهای مرحوم مورسال آسوده ترک شمالی را مربی‌گری می‌کرد.

قاقا خوجا، (ص ۱۲۳، ۱۲۲، ۱۲۵، ۱۲۷) پدر مربی جوان علی خوجاملی. یکی از مربیان به نام حال حاضر که اسبهای زیادی را قهرمان کرده سات از جمله حکیم چالای سیماب، جاللیق، ژینوس و طاهیر.

قاقا سارلی، (ص ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۹) مربی زبده. حال حاضر که خیلی اسبهای

شامیر سیس، (ص ۱۱۷) مربی قوجوق پدر استاد آنا شامیر که ضمن مربی‌گری طیب اسب هم بود.

شاه‌نظر خان بیگدلی، (ص ۱۱۹) صاحب اسب کیوان و اسبهای دیگر بود. خانی که همه مردم گوکلان به او احترام قایل بودند.

صوفی گوک، (ص ۱۲۶) صاحب اسب از جمله در آخر عمر چکاوک قهرمان را هم خرید.

عباس مورت، (ص ۱۲۳) پدر اندریس سیس که در زمان خودش مربی بنامی بود.

عبدالرحمان عرب قاری حاجی، (ص ۱۳۰) پسر مرحوم حاجی اراز عالی گوکلان صاحب اسبهای نازنین و ویس.

عبدالرحمان کله، (ص ۱۲۴) مربی بزرگ و خوشنامی که خودش صاحب اسبهای قهرمان است و بیشتر عمرش را در میدان سپری می‌کند از جمله شارپس ناز و تندباد، گردباد.

عبدالمناف آهنگری، (ص ۷۷) خواننده جوان و شاگرد ممتاز مرحوم نظرلی محجوبی هترمندی که بیشتر خواهد نرختید.

عبدی خوجا، (ص ۱۲۶) در جوانی مربی بود و حالا کشاورز است.

علی خوجاملی، (ص ۱۲۸) مربی جوان بسیار هوشمند، پسر استاد کاکا

قهرمان مرهون زحمات او می‌باشد. ضمناً طبیب اسب هم هست.

قاقا شیخ، (ص ۱۲۰) مربی زحمتکش مالای شیخی که با قهرمانی صبرا پرآوازه شد.

قاقا صالح پور، (ص ۱۲۵) صاحب اسب قهرمان سحر. اصلاً گوکلان ولی شهری جعفری‌بای شده، از علاقمندان به مسابقات بود.

قاممی سییس، (ص ۱۱۹) مربی بزرگی بود از جمله قیر کوله و آبیل قوجوق متعلق به مرحومان نجاری و آبیل کجال را مربی‌گری کرده.

قربان ماد سییس، (ص ۱۱۹) از مربیان قدیمی بود که از جمله اسبی به نام حالی بردی موشک را می‌دواند.

قرباندوردی تبرغم، (ص ۱۲۰) به تصور من اسب عقاب صحرا را قرباندوردی تبرغم می‌دواند.

قربانقلی پاشایی، (ص ۱۱۹) مربی گوکلانی از پاشای که بیشتر اسبهای گوکلانها را مربی‌گری می‌کرد از جمله توراج. شاید هم کیوان شاه‌نظرخان.

قول مامد کوچک، (ص ۱۲۶) از کوچک یوردی شیخ خان، مربی حدود چهل ساله بسیار زحمتکش که اسبهای قهرمان چکاوک و طلا و غیره را مربی‌گری کرده است.

قیلیج دوردی گوک چوغور، (ص ۱۲۷) معروف به کدخدا. صاحب اسب که

همچون پدر مرحومش همیشه در میدان و با اسبها سروکار دارد مرحوم بورون هم همین طور بود.

کریم ایشان، (ص ۱۲۴) چابک سوار قدیمی. از گوکلانهای قپان علیا و علاقمند به مسابقات و از اعضای میدان بسیار زحمتکش می‌باشد.

کعبه ایشان، (ص ۱۲۵) از اولاد پیغمبر (ص) مورد احترام تورکمنها بود که در میدانهای اسبدوانی با تاختن یکصد متر یک کره اسب و اسب سواری‌اش جایزه می‌گرفت.

کعبه یلقلی (ص ۱۲۱) فرزند مرحوم مشهد سیس مربی جوانی بود که زود مرحوم شد.

کوچک سییس، (ص ۱۲۵) حدود ۴۵ سال دارد که فعلاً مربی‌گری نمی‌کند ولی همیشه در میدان به مربیان دیگر یاری می‌کند.

کورکن حاجی، (ص ۱۲۲) مربی در قدیم مربی مادر مادیان شایلان قهرمان را مربی‌گری کرده.

کلدی صداقت، (ص ۱۱۷) مربی یوریک قیر و دیگر اسبهای تورکمن ساکن آق‌قلا بود.

ماتین حاجی ساقاوی، (ص ۱۲۲) به تصورم در گوزنگی تپه ایلخی داشت که سیلمی به نام گویج جان خوجه را به میان مادیان فرستاده بود.

مرجن هلی، (ص ۱۱۸) زن ثروتمندی بود، مادر مرحوم علام بای و اسبی هم به همین نام داشت. ساکن روستای توقولوجق تپه بی‌بی‌شیروان بود.

ملا قربان تاغان بینائی (ص ۱۲۴، ۱۲۷) معروف به ملا قوممان. صاحب اسبهای پژواک قهرمان و روشن و هیئات و غیره از علاقمندان پر و پا قرص اسب و میدان از طایفه شیرمحمولی.

منصور صیوحی، (ص ۷۷) خواننده و نوازنده ممتاز منطقه از شاگردان مرحوم نظری محجوبی.

موخد نجاری، (ص ۱۱۹) از علاقمندان مشهور میدان اسبدوانی و دارای اسب بود.

مهدی صادقی، (ص ۱۲۳) تنها ترک مربی و صاحب اسب. بسیار زحمتکش و با تعصب در تورکمن صحرا، اسبهای جسیکا و مهدی‌یارش مشهور بودند.

مهرانی، (ص ۱۲۰) مربی جوان زحمتکش ساکن یلقلی قورپچه و اسبهای مرحوم دهدشتی مانند کارسیا و کاتالیا را قهرمان کرد.

مهندس متین نیازی، (ص ۱۲۰) فرزند مهندس آنامحمد نیازی شهردار سابق گنبد، صاحب مادیان سلطانا بانو که با زحمات ابراهیم خوجاملی دارای آوازه شد.

ماسیل سییس، (ص ۱۲۰) از روستای سارلی مختوم. مربی اسب حاجی مختوم قزلجه هم بود البته ساله پیش. ماغتمقلی قارلی، (ص ۷۶) خواننده بسیار مشهور تورکمن که به چوال باغشی هم معروف بود، چون آوازهایش تمامی نداشت و در تورکمنستان فوت کرده.

مامد توماج، (ص ۱۲۱) مربی مشهور غرب تورکمن صحرا که اسب مربیان محمد ایمری را هم مربی‌گری کرده.

مامد جاپار بای، (ص ۱۱۸) ساکن روستای کورکی. صاحب قلی امان ساری بود که با وجود یابو سیرتی اغلب قهرمان میدان بود.

مایای قهرمان (ص ۱۲۲) اسب شاعر بود که در تهران و بندرتورکمن با زحمات مجید و خلیل خوجاملی اول شد.

مجید خوجا، (ص ۱۲۰) مربی ۵۰ ساله ورزشیده که پژواک، گل جهان و یخلی اسبهای دیگر را به قهرمانی رساند.

مجید قارا، (ص ۱۲۵) از گری. مربی زنده پنجاه ساله که از بچگی با اسب بزرگ شده و اسبهای زیادی بدست وی قهرمان شدند.

محمد ایمر، (ص ۱۲۱) صاحب اسب برلیان قهرمان ه مربی‌اش مامد توماج بود از علاقمندان و اعضای میدان سوارکاری است.

فهرست ترانه‌های ترکمنی

آپایق یاریم، ۷۶	دوش بولماسین، ۷۷
اویان ایندی، ۷۶	سارییا، ۷۶
تشنیت، ۷۷	سرخوش بیگیت، ۷۷
توماغالی، ۷۷	کرم گلدی، ۷۷
جان ای جان، ۷۷	گلین‌لر، ۷۷
دؤز مه‌نم، ۷۷	یاندیردینگ بی‌بی، ۷۶
داغلار، ۷۷	

اصلی میدان سوارکاری و صاحب اسب
آلکاتل که در تهران با زحمات نوریاغدی
قهرمان یکی از دوره‌ها شد.
نورجان اونق، (ص ۱۳۲) مربی
زحمتکش از غرب تورکمن صحرا و بار
اول در تهران مشهور شد.
نورقلیچ یولما، (ص ۱۱۹) عمومی
ایل امان موثق از مریبان قدیمی استبهای
اصیل تورکمن بود.
هابی قولاق قره‌ماخرلی، (ص ۱۲۲) از
علاقمدان بذلگو و شوخ میدان بود.
یعقوب آوری، (ص ۱۳۲) صاحب اسب
آلتین عصر که با زحمات مربی‌اش
حاجی نوائی مقام‌هایی کسب کرده است.
یوسف آق، (ص ۱۳۱) مربی برادر استاد
مرحوم حاج خداقلی آق که از جمله آی
دیل را نیز به جایزه رسانده است.
جبار سییس (ص ۱۳۳) معروف به
جبار کور که با قهرمان شدن اسکناس
مشهور شد.

مولام قوللر عطا، (ص ۱۳۰) حدود ۳۰
ساله که وی و برادرش قارلی ویس و
نازنین عبدالرحمن عرب قارلی حاجی را
مربی‌گری می‌کردند.
نازدوردی اوچمک، (ص ۱۲۳) نام اسبی
بود که مرحوم عباس مورت مربی
آق‌قلایی می‌دواند.
نظرلی محجوبی، (ص ۷۶) استاد بزرگ
و خواننده مشهور تورکمن صحرا و
خودش شاگرد شنیداری استادان
مرحوم ساخی جبار و ماغتم‌قلی قارلی
و چالمان باغشی بود.
نفس آق بسوروک، (ص ۱۱۹) یکی از
مریبان قدیمی هم‌دوره مرحومان
آتابردی یومت و نورقلیچ یولما بوده.
نوربردی اندروا، (ص ۱۳۲) اهل ملک
علی تپه. مربی میانسال بسیار زحمتکش
که از جمله ویشیکا و ژنرال را قهرمان
میدان کرده است.
نوربردی توسلی، (ص ۱۳۲) فرزند
حاجی پیغمبر قلی توسلی داماد شاعر.
جوان علاقمد به اسب و یکی از اعضای

لغت نامه (سۆزلوک و دوشوندیریش)

آخمیر - افسوس.
آراچاک - سرحد، مرز بین دو قسمت.
آرچا - درختی از خانواده کاج.
آرقاج - (= قوزای) قسمت شمالی کوه و تپه که به آن آفتاب کمتر می خورد.
آشا گیتمک - زیاده روی کردن.
آقغین چوقور - جالهایی که در اثر جریان آب بوجود آمده است.
آق مایا - ۱. شتر ماده سفید رنگ ۲.
در اشعار شاعر به معنی برف بکار رفته است.
آل - قرمز.
آلا بویونسا - پارچه ای از چند رنگ به شکل مثلث با دو سوراخ که از دو گوش اسب رد می کنند و تا گردن کشیده می شود.
آلجیر اماق - دستپاچه شدن.
آیغیر اشک - الاغ نر.
آجیوه - سبزی صحرایی مثل پیازچه.
آدیم - قدم، گام.
ارجل - کوشا، جدی.
ارکین لیک - آزادی.
اۋروزمک - به خانه بخت فرستادن (عروس کردن دختر).
اۋویسمک - برق زدن، تالو کردن.
اۋسمک - رشد کردن.
اۋسوم - رشد.
اۋنگون - فرزند، اولاد.
اۋوورمه - «آلین دانگی» هم می گویند که جهت تشخیص زن با دختر روی سر زیر «چارقده» می گذارند.
اۋی دورقی - لوازم و احتیاجات خانه.
اکلان - حافظ، سرپرست، نگهدارنده.
اگسینمک - کم شدن.
اگین اشیک - تن پوش، لباس.
اگیندش - رفیق، همفکر، همکار.
ام بولمادی - دوا نشد.
اوجاق قوری - خاکستر گرم اجاق.
اورباماق - زاییدن، زیاد شدن.
اۋردا - لشکر.
اورناماق - نفوذ کردن.
اوقیپ - اعتقاد، علاقه.
اومسوم - بی صدا.
اۋی - فکر.
اویات - خجالت، شرم.

اۋیان - دهنه اسب.
اویلوغ - ران.
ایدگ سیز - چیزی یا کسی که بی توجه مانده است.
ایرغیماق - پریدن.
ایزچی - پوینده.
ایغشیلداق - خم و راست شدن علف و ساقه گندم و جو سبز بر اثر وزش باد ملایم.
ایقچام - انگیزه، علاقمندی.
ایقماچ - وزنه چوبی مدور که از قسمت زیرین چوب دوک آویزان می کنند.
ایکینجی میش - ۲۰ سالگی.
ایگ - دوک نخ ریسی.
ایگدیش آط - اسب اصیل.
ایلکی میش - ۶۰ سالگی.
ایه لنمک - صاحب شدن، تصاحب نمودن.
ایقارا - (ع.) بقره، گاو.
باییر - مرتع، چمنزار.
بسلنمک - آرزین بستن، ملتبس نمودن.
بگسینمک - فخر فروختن.
بوۋ دورور - این است.
بۋرچ - دین، بدهی.
بورناق - سفیدی پیشانی اسب که تا دماغ کشیده شده است.
بورولجیماق - پیچیدن دور خود.
بوسماق - مخفی شدن.
بوکولمک - ۱. خمیده شدن ۲.
خمیده شدن کمر.
بوکه - قهرمان.
بوۋی - ۱. قد ۲. (مجا.) دختر.
بویرا تلپک (بوخار تلپک).
بوۋسان - امر از فعل «بوۋسانماق»:
افتخار بکن.
بویسانچ - مایه افتخار، مایه غرور.
بویناماق - سرکشی کردن.
پاکی - چاقوی تیز سرتراشی.
پایخاسلی - ارجح، متفاوت از دیگران.
پوخار تلپک (= بویرا تلپک) کلاه بزرگ ترکمنی که از پوست گوسفند دارای پشم بلند و فردار دوخته می شود.
پول ساتماق - ۱. نزول دادن، ربا دادن.
پیشگه - مقداری از پشم حلاجی شده که به صورت لوله ۱۵×۲۰ جهت ریسنده گی به کار می رود.
تاخیا - (= بۋروک) کلاه عرقچین گلدوزی شده با ابریشم.
تاساماق - روم کردن.
تاو ایسلار - دهنه را اینور و آنور می پیچد (در مورد اسب).
تگن - حصار دور گوسفندان.
توپنگ آیانگی - ماشه.
تۋتی - پارچه سفید با منگوله های رنگی که در قدیم با آن آلاچیق را

نصف می کردند تا عروس و داماد از پدر و مادر جدا بخوابند.
تور - صدر خانه.
توره تی - منطقه ای در جنوب روستای مرزی «قیزلار» اطراف «پسجه لر».
توغتاماق - بهبودی یافتن، خوب شدن.
توقات - غمگین.
تولقون - موج.
تیرسک - آرنج.
تیرسک لنمک - بر روی یک آرنج تکیه دادن و به پهنه دراز کشیدن.
تیرمک - چیدن.
چاتما - ۱. بستن دو ... شی به هم. ۲. آلونک.
چاتیلیی - محل تقاضای در ران.
چاغات - انشعابی از «نوا» و «قولا» از «دره» منشعب گردیده است.
چاکله مک - بریدن مقداری از گوش حیوان جهت شناسایی.
چاکلی - محدود.
چال - قانونی در کشتی ترکمنی:
اگر هر دو پهلوان بطور مساوی به زمین بخورند به آن حالت چال می گویند.
چامان - کندرو، آسی که در تاخت و تاز عقب می ماند.
چاناق - بشقاب بزرگ چوبی گرد تو گود.

چپر ال - دست های هنرمندانه.
چتی - تلو.
چتی دن قابالان - محصور با تلو.
چور - کود حیوانی.
چوزگون - بازکننده.
چوس - تندرو.
چولوق اوغلان - بچه چوپان.
چونک - عمیق.
چویچوک لیک - محل تقاطع دو ران.
چیلشیریم - گره، مشکل.
چیننمک - دندان بهم ساییدن.
حوزیر - لذت.
داری - ارزن.
داری - باروت.
داغ گوؤسی - سینه کوه.
دالغیر - رنگ قهوه ای سایه روشن.
دیل - سفیدی پیشانی اسب کمتر از کف دست.
دپیرجیمک - پا کوبیدن.
دگیشلی - مرتبط.
دنگیز - دریا.
دورلاماق - صاف کردن، لایگیری.
دورلوق - نمدی که به دور تاریم لوزی شکل زیر قلمیش عمودی می گذارند.
دورنمک - بوجود آمدن.
دوزگون - قانون و قاعده: شاعر در شعر خود به معنی زندگی خوب آورده است.

دوش - سینه.
دوش آلمات - استراحت کردن.
دوشاق - طنابی که با آن مچ دو دست جلوی اسب یا اولاغ و غیره را با آن می بندند.
دوشوشماق - برخورد کردن، بهم رسیدن.
دونی - رگبار.
دومالان - دمبلان.
دون - لباس.
دوناماق - پوشاندن.
دوینی - تفکر، درایت.
دیل - زبان.
دیلیمک - شکافتن.
ساققار - سفیدی پیشانی اسب بزرگتر از کف دست.
ساواش - (= سووش) ۱. دعوا ۲. مبارزه.
سایغارماق - شناختن، تشخیص دادن.
سرمد - (ف) سرآمد.
سکیل - سفیدی مچ دست و پای اسب.
سلپیلده مک - در اثر تحرک بالا و پایین رفتن (این فعل در مورد کلاه بزرگ ترکمنی بکار می رود).
سلکیلده مک - نوعی راه رفتن اسب که از راه رفتن معمولی تندتر می باشد.
سورتوک - باد.

سومسونمک - سر را زیر شکم مادر برای پستان فرو بردن (در مورد حیوان).
سوتار اوٹ - نوعی علف.
سوئی تورکمن - ترکمن اسیل.
سویرنگی - نوعی از مسابقه با اسب که یک نفر با پارچه چند متری از جلو یک یا چند اسب فرار می کند، هر کس زودتر برسد پارچه را می گیرد. البته بیشتر از جلوی صاحب عروسی برای دادن کادو فرار می کنند مانند مراسم یزکشی افغانها.
سووش سویماق - به احترام دوست و میهمان گوسفند و بز و غیره ذبح کردن.
سوئونوک - نوازش.
سوئینمک - تکیه دادن به آرنج.
سوئونمک - خوشحال شدن.
سوزماق - تراوش.
سیغیر - گاو.
سین - دقت.
سین - قسمت زیر و پایین کت و شل و غیره.
شاخلی مال - حیوان شاخ دار، در اشعار شاعر به معنی گاو است.
شاغالاتگلی بازار - بازاری که همه نوع کالا در آن یافت می شود.
عالم قوشار - قوس و قزح، رنگین کمان.

غامسیتماق - غمگین کردن.
 غنیم - در بین ترکمن ها به معنی دشمن.
 قاپلانگ - ببر.
 قاتانچ - کادوی عروسی.
 قارا باساغا - بختک.
 قارا دأری - باروت سیاه.
 قاریش - اشتباه.
 قاریماق - تلنگر خوردن.
 قاقلاماق - در زمان قدیم گوشت را خشک می کردند و به آن «قاقماچ» می گفتند. به خشک کرده ی انجیر و خربزه «قاق» می گویند.
 قالقینماق - افتخار کردن، احساس سربلندی کردن.
 قالقینیش - افتخار آمیز.
 قامیش قولاق - صفتی برای اسب؛ یعنی اسبی که گوش های باریک دارد که باریکی آن را به نی تشبیه می کنند.
 قاویز - نزدیک به پُر.
 قایدیرماق - بارور کردن.
 قایماق - بارور شدن.
 قوتور - گر.
 قورلاماق - ۱. درست کردن ۲. سر پا نگهداشتن.
 قورلوشیق - خانه سازی.
 قورناماق - راهنمایی کردن.
 قوزای (= آرقاچ).
 قولاق قوتی - کثافت گوش.

قولاق کیکر تمک - گوش تیز کردن
 آسب.
 قولاق گرمک - گوش فرا دادن.
 قوم - در شعر شاعر به معنی «طوفان»
 به کار رفته است.
 قیجیت - خجالت، طعنه.
 قیجیرداماق - از روی عصبانیت دندان بهم ساییدن.
 قیر تعیج - نوعی علف که برای خوراک دام بکار می رود.
 کؤروک - پارو.
 کؤسسک - طناب مچ بند اسب که مچ پای چپ را به مچ دست راست می بندند.
 کؤمه لک - قارچ صحرایی.
 کؤیمک - سوختن.
 کرسن - بشقاب بزرگ چوبی مانند سینی که گودی ندارد.
 کسرمک - سد راه.
 کسل نارینی - آتش مرض.
 کلپزه - سوسمار بزرگ گوشتخوار.
 کمسیتمک - تحقیر کردن، کوچک کردن.
 کومه - خانه نی و گلی.
 کوی - ذهن.
 کویسمک - هوس کردن.
 الکین - آزاد، خانه بدوش.
 گؤرک - زیبایی.
 گؤمه چورک - نانی که در ته آتش گرم اجاق آلاچیق می پزند.

گأمی - کشتی.
 گأوشه مک - نشخوار.
 گرسله مک - هر ران پا و یا بازوی حیوان را به فاصله آویزان کردن.
 گرگه نک - چوب مخصوص گرفتن گوسفند فراری که بیشتر از درخت «گز» می برند و سر آن به شکل «۸» می باشد.
 گونه ی - قسمت جنوبی سینه تپه و کوه.
 گویوک - حیوان گوشتخوار بزرگتر از گربه وحشی و کوچکتر از روباه.
 ماغناماق - تعریف کردن.
 مایریلماق - از حال رفتن اسب بطوری که اسب رمق راه رفتن نداشته باشد.
 هوؤور - همدم.
 هامراق - خوش زبان، مهربان.
 هاییات - ایبت، هیبت.
 یارماق - شکافتن.

یا قفیچ - سوزنده.
 یاو - حریف.
 یایناماق - حیران و سرگردان شدن.
 یایننگ - گسترده.
 یلمیک - سبزی صحرایی مثل اسفناج.
 یمسی - کشیدن پا طوری که فرد لنگ لنگان دیده شود.
 ینگیشلی - از عهده برآمدن.
 یورت چالماق - در جستجوی محل سکونت در صحرا بودن که از هر نظر برای گوسفندان و صاحب آن خوب باشد.
 یوز قویون - گوسفند نازا بدون بره.
 یول یوردا - رسم و رسومات.
 یول یوردا باشی - رهبر فکری.
 یولبارس - شیر.
 یووروک - تندرو.
 ییتیک - گمشده.